

૪૭૫૩

ધરધણીનો હોસ્ત :

અથવા

શરવે ખોલાસા સાથનો

મીલકતવાલાઓને લગતો મ્યુનીસીપાલ ધારો.

(શનં ૧૮૮૮ નો બીજો વ્યાકટ નંબર ૩ બે.)

રચનાર

બેહરામજી જમશેદજી ખાનસાહેબ,

તે આગલ "રેટાર ઓફ ઇન્ડીયા" નામના અગ્રિજ

વર્તમાન પત્રના માલિક તથા અધીપતી; "હીસ્ટરી ઓફ

બેંગલોર" તથા "લાઈટસ ઓફ શેડ્સ ઓફ

આરીયનલ કારેક્ટર" નામના ગ્રંથોના કર્તા;

લંડનની "હીસ્ટરીકલ સોસાયટી" ના

સભાસદ; તથા કાયદાને લગતાં કામ

કરવાની ઓફીસના માલિક.

મુ'બદ્દ:

"ધ રાઈટીંગ ઓફ પ્રીટીંગ પ્રેસ" માં લખ્યો છે.

ઈ. સ. ૧૮૮૧.

કીંમત, ઘરાકોને રૂ ૧, બીજાઓને રૂ ૧૫.

જાહેર ખખર.

રોનલ્સની અજાયબ ગોળીઓ !

ધાતુના દરદને અને તે થવાના કારણોને જડ
મુળથી હાંકી કાઢીને, હુંક મુદતમાં દરદીને જથુકને।
આરામ આપનારી “ રોનલ્સની ગોળીઓ ” માફક

ખીજ એકબી દવાઈ નહી હશે

એમ તેનો ખનાવનાર હીંમતથી કહી શકે છે.

વારંમવાર ધાતુ જવાનો રોગ એવો તો ખરાબ
છે, કે ગમે તેવા મજબુત ખાંધાના સ્ત્રી પુરૂષો તેથી
કરીને નબલા, સુસ્ત, તથા રોગીષ્ટ બનીને જીંદગીથી
કંટાણે છે.

ગમે તે કારણથી ધાતુ જતી હોય,

તે ઉપર ખાત્રી પુર્વક ધલાજ, તથા હજરો
દરદીઓ ઉપર ખાશ ફતેહ મેલવેલી

શુદ્ધ વનસ્પતીની રોનલ્સની ગોળીજ છે!!!

કીંમત રૂ ૧) શરવે આખરૂદાર દુકાનદારો
તથા દવા વેચનારાઓને ત્યાંથી મલશે.

જાહેર ખખર.

થાડી મુદતમાં બાહર પડશે. કીં ૩. ૧

ધરધણી તથા બાહુતનો ધારો.

રચનાર, બેહરામજી જમશેદજી ખાનસાહેબ.

જોકે આ પુસ્તક ધરધણીનો હાસ્ત જોડવું મહોત્તું નથી. તોપણ મીલકતવાલાઓને તે અત્યંત ઉપયોગી ધારીને, ઉપલ, ગ્રંથના ધરાકોને આ નવા ગ્રંથનાખી ધરાકો થાયલા ગણીને, તે તૈયાર થતાંજ તેમના ડેકાણાઓ ઉપર પુગાડવામાં આવશે; જેને તે ખરીદવાની ખુશી નહી હશે, તેણે મેહરખાની કરીને તેમ જણાવવું.

આ નવા પુસ્તકમાં ધરધણીના શરવે લાભો, ફરજો, તથા જોખમો દરશાવ્યા છે, તેઓએ શું કરવું તથા શું નહી કરવું, તથા ડોરટોમાં બાહુત સંબંધી કેમ પગલાં ભરવાં, વગેરે અનેક બાબતોને લગતી ધારાની બારીકી સહેલ રીતે સમજાવી છે.

બેહરામજી જમશેદજી ખાનસાહેબ,

કાયદા સંબંધી કામ કરનાર તથા સલાહ આપનાર;

આફીસ—કાલકાદેવીના દેવળની સાંમણે, મુંબઈ; તથા “લાલ બંગ્લો,” મોરી રોડ, માહીમ.

નાદારી, કોર્ટનું કાંમ, કજીઆને લગતાં કાગલ્યાં, હાઈ કોર્ટ તથા સ્માલ કાઝ કોર્ટના ફરીયાદનામાં; તેમજ સોગંદનામું, એગ્રીમેન્ટ, લાડાં ચીઠી, સાટા ખત, વેચાણ ખત, ગીરવી ખત, બાગલાગતું ખત, ટ્રસ્ટ ડીડ, વીલ, પવર, નોટીસ, ફારગતી, અરજી, અપીલ, તાર, તરજુમો, હસાળ, વગેરે ધારાને લગતું દરેક કામ

સફાઈથી, મજબુત રીતે, મધ્યમ શી લઈને, વાવદાસરજ કરી આપવામાં આવે છે.

૨૦ વર્ષોનો અનુભવ.

૪૭૫૩

ધરધણીનો દોસ્ત ;

અથવા

શરવે ખોલાસા સાથનો
મીલકતવાલાઓને લગતો મ્યુનીસીપાલ ધારો.
(શને ૧૮૮૮ નો બાંબે આક્ટ નંબર ૩ જો.)

રચનાર

બેહરામજી જમશેદજી ખાનસાહેબ,
તે આગલ “ સ્ટાર ઓફ ઇન્ડીયા ” નામના અંગ્રેજી
વર્તમાન પત્રના માલિક તથા અધીપતી ; “ હીસટરી ઓફ
બેલગાંમ ” તથા “ લાઇટસ એન્ડ શેડસ ઓફ
આરીયનટલ કારેક્ટર ” નામના ગ્રંથોના કર્તા ;
લંડનની “ હીસટરીકલ સોસાયટી ” ના
સભાસદ ; તથા કાયદાને લગતાં કામ
કરવાની ઓફીસના માલિક.

મુબઈ :

“ ધી રાઇઝીંગ સ્ટાર પ્રીટીંગ પ્રેસ ” માં છાપ્યો છે.

ઈ. સ. ૧૮૯૧.

કીંમત, ધરાકોને રૂ ૧, બીજાઓને રૂ ૧૧.

આ ચોપડી શને ૧૮૬૭ ના ૨૫) માં કાયદા મુજબ રેજીસ્ટર
કરાવી છે; માટે માલિકની લખીત પરવાનગી વગર, તે
કોઈથી છપાવી શકાય નહીં.

*Registered for Copy-right, under the Government
of India's Act No. XXV of 1867.*

THE
LANDLORD'S FRIEND ;
OR
A POPULAR GUJERATI VERSION
OF THE
MUNICIPAL LAW AFFECTING LANDED
PROPERTY IN BOMBAY.

(Bombay Act No. 111 of 1888.)

EDITED BY
BYRAMJEE JAMSETJEE KHANSAHEB,
Formerly Editor & Proprietor, "Star of India"
Author of "The History of Belgaum," and
"Lights and Shades of Oriental
Character"; Member of the "His-
torical Society of London," and
Proprietor, "Law Office,"
Kalbadevi.

Bombay :
PRINTED AT THE "RISING STAR PRINTING PRESS."

1891.

Price, to Subscribers Re. 1, to others Rs. 1½

મેહરબાન ડૉક્ટર ટામસ બ્લેની સોહિબ,

તે

મ્યુનીસીપાલ કાર્પોરેશનના મેમ્બર, બર્મિન્ગહમ સ્કુલ ઓફના
સરનશીન, મુબઈના કારોનર, મુબઈની યુનીવર્સિટીના
ફેલો, જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસ. વીક્ટોરીયા
જ્યુબીલી ટેકનીકલ ઇનસ્ટીટ્યુટની
કમીટીના સભાસદ.

વીગેરે,

વીગેરે,

વીગેરે.

એ મ ને

ચચીસ કરતાં વધારે વર્ષો શુધી

મુબઈની કર ભરનારી આલમ તરફથી એએએ ચલાવેલી
પરગણુ લડતો, ગરીબ તથા નાચારો તરફની એમની હાતમ
દીલની સખાવતો, તથા સઘલી ઠામોનાં લોકોમાં
એવો જે ગુપચુપ તથા ડોલ દમામ વગરની
મ્હોટી ભલાઈએ કરતાં જાય છે.

તેની એક કદરસનાસ પીછાન તરીકે,

મીલકતવાલાઓને લગતો મ્યુનીસીપાલ ધારાના

આ નહાનો પાણુ ઉપયોગી અંથ

તેના નામ રચનારે મ્હોટાં માન સહીત

અર્પણુ કર્યો છે.

TO

Dr. Thomas Blaney,

Member of the Municipal Corporation and
President Joint Schools Board, Coroner of
Bombay, Fellow of the Bombay
University, Justice of the Peace,
Member of the Committee
of the Victoria Jubilee
Technical Institute,
&c., &c., &c,

In Grateful Recognition

Of his disinterested labours on behalf of the
Rate-payers of Bombay for over a quarter of a
century, his generous benefactions to
the poor and needy, and the
immense good he has been
silently and unostenta-
tiously doing among
All Classes of the
Community,

THIS POPULAR GUJERATI VERSION
Of the Municipal Law Governing Landed Property

IN THE

URBS PRIMA IN INDIS,

IS MOST RESPECTFULLY DEDICATED BY
HIS MOST OBEDIENT SERVANT AND
SINCERE ADMIRER,

THE COMPILER.

દીખાચો.

લગામ વગરનો એક ઘોડો, દમ બાંધીને, ચોતરફ નાહસવા મંડીયાથી, તેના સવારની જેવી દુઃખ ઉપજવનારી હાલત થાઈ પડવાની વકી રખાય, તેવીજ હાલત અંગ્રેજી ભાષા નહીં જાણતા આપણાં દેશી મીલકત વાલાઓના મ્હોટા ભાગની આજ કાલ થઈ પડી છે એમ જો હું કહું, તો સહરાગત કરવાનો દાવ મારે માંધે કોઈખી મુકી શકશે નહીં. અલંકારીક ભાષામાં કહીએતો, ઘોડો તે મીલકત છે, અને **લગામ** તે તેને લાગુ પાડેલા આપણાં મુખ્ય શહેરનો મ્યુનીસીપાલ ધારો છે. જેમ લગામ વગરનો ઘોડો તેના સવારને કોઈ મ્હોટા ખાડાની અંદર નાખી દેવાની વાજખી રીતે ધાસ્તી રખાય, તેજ પ્રમાણે મીલકતને લગતા મ્યુનીસીપાલ ધારાનું જ્ઞાન ધરાવ્યા વગર મીલકત રાખવાનું કાંમ, કોઈખી ફીવશે, તેના માલિકને ફાકટની જંગલ, આપદા, તથા મ્હોટા ખર્ચમાં નાખવાનો સંભવ ઉભો કરનાર છે એમાં તો કાંઈખી સંદેહ નથી. આ નહાના પણ ઉપયોગી ગ્રંથમાં, સવારને લગામ, એટલે કે મીલકતવાલાઓને તેને લગતા ધારાનું જ્ઞાન, કેટલેક દરજ્જે, પૂરું પાડવાની મેં કોશીશ કરી છે.

ધારા સંબંધી કાંમો કરી આપવાનો ઘણાક વર્ષોથી મ્હારો ચાલુ ધંધો હોવાના સખખથી મીલકત ધરાવનારા મ્હારા ઘણાક કુલોને તેને લગતા આપણાં મ્યુનીસીપાલ કાયદાના અગત્ય જોગાં જ્ઞાનની ગેરહાજરીમાં

કેટલું બધું ખમણું પડીયું છે, તે હું હમેશાં જોતો આવ્યો છું; અને તેવાજ મહારા કુલો તરફથી મને વખતે વખતે થાયલી એકતેમાદા ઉપરથી, તેને માન આપીને, તથા આપણા ઉમંગી મ્યુનીસીપાલ કમીશનરની પરવાનગી મેળવીને, આ ધારાપેથી છપાવી બાહર પાડવાની મને ફરજ પડી છે; તેમ કરતાં ઉમેદ રાખવાને મને પુરતું કારણ છે, કે આ મહારાં માંચે ઉઠાવેલાં કાંમથી આપણાં મોલકતવાલાઓના મહોટા ભાગને ફાયદો હાંસલ થાયા વગર રહેશે નહીં.

અંગ્રેજી ધારાના બોલે બોલ ગુજરાતીમાં જો મે તરજુમો કર્યો હતો, તો હું હીંમતથી કહું છું કે તે મહારાં વાંચનારાઓને પુરતી રીતે સમજ પડવાને બદલે, આર તેમને ગોતાં ખવાડનાઈ કામ થાઈ પડતે; તેથી મ્યુનીસીપાલ ધારાની દરેક કલમ, પેટા કલમ, તથા રકમ મધે મોલકત ધરાવનારાઓને શું શું કરવાને, તથા શું શું નહીં કરવાને ફરમાવેલું છે, તેના એક બાલકનેબી સમજ પડે એવી સલીસ તથા સહેલ ઇબારતમાં શર્વે મક્લીને ૭૫) બાબદોનો મેં જોશ્વાસો કર્યો છે.

મહારાં ઘરાકોમાં પારસી, વાણીયા, ભાડીયા, લુવાણા, ભાણુસાલી, મેમણ, જોખ, હોરા, મુસલમીન, વગેરે બધી મુખ્ય કોમોનાં ગ્રહસ્થો સમાયલા હોવાથી, આ પુસ્તકમાં મને એવી ભાષા વાપરવાની જરૂર જણાઈ છે કે તેવી શર્વે કોમોના સારેબોને તે સમજવાને કાંઈબી હરકત નડે નહીં.

અંગ્રેજી ધારામાં ઘણેક ઠેકાંણે એક કલમનો હવાલો બીજી કલમ ઉપર આપ્યો છે, તેમજ મ્યુનીસીપાલ વતરોગે

ખીજી ધારા સંબંધીના પણ ઇશારા કર્યા છે ; પણ મે તેવી કલમોનો તેમજ ખીજી ધારાનો ખોલાસો તેમને ઘટતી જગ્યાઓ ઉપરજ આપ્યો છે. વલી અંગ્રેજીમાં, ધારાને છેડે એકજ ઠેકાણા ઉપર એકદમ ૨૮૮ કલમો એકઠી કરીને ત્યાંજ લખેલું છે જે, ફલાણા નંબરની કલમો તોડનારને આઠલી સજા કર્યામાં આવશે ; પણ મહારાં ઘરાકોને મેહનત તથા વખતનો ખંચાવ કરવા તથા તેમને થતો ગુચવાડો મટાડવાની મક્કસદથી, દરેક કલમની નીચેજ, તે તોડવાની શું સજા ફરમાવેલી છે તે જણાવી દેવાને મે દરેક સ્ત ધાર્યું છે.

આ ધારા-પોથીની મેહનતજ બાહર પડતાંજ, તેના ઘરાકો દાખલ શર્તે કોમના જે સેંકડો સદ ગ્રહસ્થોએ મહારી ઉપર પોતાનાં નામ મોકલી દઇને આ કાંમ મધે મને આશ્રો આપવાની જે મેહરબાની કરીછે, તેમનો આ પ્રસંગે ઉપકાર માનવાની રજા લેતાં, કમ કુરસદને લીધે આ ચોપડી મગટ થાવાના કામમાં જે અનધારેલી ઢીલ થઇછે તે માટે હું દરગુજર ચાહું છું. મજકુર પુસ્તક રચવાના કામમાં મને ફેટલીક અમુલ્ય સુચનાઓ કરવા શાશં આપણા બુજેર્ગ તથા પરદુઃખલંબન શેહેરી પ્રખ્યાત ડાક્ટર બેનીનો આ ઠેકાણે ઉપકાર માન્યા વગર મને ચાલતું નથી ; તેમજ “ધી રાઇઝીંગ સ્ટાર પ્રીટીંગ પ્રેસ” ના સાહસીક તથા લાયકીવાલા માલેક તરફનો મહારો આભાર મને જણાવવો જોઇએ, કે જેઓએ પોતાના હાથમાં આ પુસ્તકની કાપી આવતાંજ, ભારી ઉમંગ તથા મેહનતથી તેને લગતું કાંમ ઝડપે ચલાવીને એક હુંક મુદતની અંદર તેને પાર ઉતારી આપ્યું છે.

મળના લોકોને અત્યંત ઉપયોગી તથા સસ્તાં ધારાને લગતાં બીજાં પુસ્તકો એક પછે એક છપાવીને બાહર પાડવાની હું ધારણાં રાખું છું; અને મને ઉમેદ છે, કે હાલના ગ્રંથની માફકજ, તેઓ મને ઉદાર આશ્રી આપવાનું ચાલુ રાખશે. **ઘરઘણી તથા ભાદુતનો ધારો** નામના હવે પછે નીકલનાર મહારા બીજા ગ્રંથની જાહેર ખબર (જે આ ચોપડીના પેહલાજ પાના ઉપર પ્રગટ કરવામાં આવી છે તે) ઉપર વાંચનારી આલમનુ ધ્યાન ખેંચવાની હું રજા લેઉં છું.

છેલ્લે, “ઘરઘણીનો દોસ્ત” મધે સમજાવેલા ધારા ધ્યાનમાં રાખીને ચાલ્યાથી પાંચ પચીસ જણાઓતોબી પીઠામાં પડતાં બંચીને, તેમને કાયદો થાયલો મહારા સાંભળવામાં આવશે, તો મહારી લીધેલી મેહનતનો મને પુરેપુરો બદલો વલી રહેલો હું સમજીશ.

“લાલ બંગલો,” માહીમ; આકટોબર ૧૮૯૧.

બેહરામજી જમશેદજી ખાનસાહેબ.

સાંકલયું.

નંબર.	બાબદ.	સફે.
૧.	શરૂઆતનાં બે બોલ; પ્રથમાં ચાલતી એક મહોટી ભુલનો સુધારો.	૧
૨.	મ્યુનીસીપાલીટીનું બંધારણ; મ્યુનીસીપાલ કાર્પોરેશન.... ..	૩
૩.	વોટરો તથા કૌન્સીલરોની લાયકી તથા નાલાયકીની બાબદ.	૫
૪.	મ્યુનીસીપાલની ચુંટણીને લગતી યાદી કેમ બનાવવામાં આવે છે	૧૧
૫.	કૌન્સીલરોની ચુંટણી વીશે.... ..	૧૮
૬.	સરકાર તરફનાં કૌન્સીલરોની નેમણ્ક	૨૧
૭.	સ્ટાન્ડીંગ કમીટીનાં મેમ્બરો, તથા તેમનો લવાજમ.	૨૨
૮.	મ્યુનીસીપાલીટીનાં કન્ટ્રાક્ટો બાબદ.... ..	૨૩
૯.	મ્યુનીસીપાલીટીએ લેતી કરેલી જકાતોનો ખોલાસો	૨૬
૧૦.	મીલકતને લગતી જકાત બાબદની જોખમદારીનો ખોલાસો.	૨૯
૧૧.	મીલકત નામ ઉપર ચઢાવવાને લગતી નોટીસ બાબદ... ..	૩૨
૧૨.	જકાત સંબંધી મીલકતની આંકણી બાબદ ...	૩૪
૧૩.	જકાતનો ચોપડો કેમ કરવામાં આવે છે... ..	૩૭
૧૪.	પાણીની તથા હલાલખોરની જકાતો સંબંધી ખાશ ગોઠવણો	૪૨
૧૫.	ખાલી પડેલી જગ્યાઓ શરૂ લેવાયલી જકાત પાછી કેમ મેલવવી, ...	૪૫

૧૬.	ગાડીઓ તથા જનવરો ઉપરની જકાત ક્યારે અને કેમ લાગુ પડે છે... ..	૪૮
૧૭.	છાસ્તીથી શેહેરમાં દાખલ થતી ગાડીઓ ઉપર લેવાતો કર... ..	૫૩
૧૮.	“ટાઉન ડીયુટી” ને લગતો ખોલાસો... ..	૫૪
૧૯.	વધારાની જકાત વીશે ઈશારો	૫૭
૨૦.	જકાતો કેમ ઉધરાવવામાં આવે છે.	૫૭
૨૧.	આંકણી તથા જકાત સાંમેની અપીલો કેમ કરવી.	૬૫
૨૨.	ગટરો તથા તેમને લગતાં આંધકાંમેનો ખોલાસો.	૬૭
૨૩.	ખાનગી મોહોલ્લા તથા મકાનોની ગટરો વીશે...	૬૮
૨૪.	સંડાસો, મુતરડીઓ, વગેરેનો ખોલાસો... ..	૭૯
૨૫.	ગટરો વગેરેની તપાસ... ..	૮૨
૨૬.	ગટરો વગેરેને લગતાં સાધારણ કાનુનો... ..	૮૩
૨૭.	પાણી પ્લેંગાડવાને લગતી આબદ... ..	૮૪
૨૮.	પ્રજને મફત પાણી આપવા વીશે... ..	૮૬
૨૯.	ખાનગી મકાનોને પુગાડવામાં આવતું પાણી ...	૮૭
૩૦.	પાણીને લગતી તપાસ.	૮૯
૩૧.	નલ કાપી નાખવા વીશેનો ખોલાસો	૮૯
૩૨.	જહેર રસ્તાઓમાં ઘરોની સીધી લાઈન રાખવા વીશે.... ..	૯૨
૩૩.	ખાનગી મોહોલ્લાઓ સંબંધી અંદોજસ્તો... ..	૯૪
૩૪.	રસ્તાઓ ઉપર નડનારી હરકતો	૯૬
૩૫.	રસ્તાપર અથવા તેની નજીક ચાલતાં આંધકાંમે	૯૮
૩૬.	રસ્તાઓનાં નામ તથા નંબરો.....	૧૦૧
૩૭.	દેવાલો ઉપર કાગલ્યાં પ્લેંગાડવા વીશે	૧૦૧
૩૮.	ધાસ્તી ભરેલી જગ્યાઓ	૧૦૧
૩૯.	મોહોલ્લાઓની રેશની માટેના અંદોજસ્તો. ...	૧૦૨
૪૦.	આંધકાંમેને લગતા ધારાની સમજણ	૧૦૩
૪૧.	ખીજાં આંધકાંમે વીશેની નોટીસો... ..	૧૦૬
૪૨.	આંધકાંમેની શરૂઆત... ..	૧૦૬

૪૩. ઈમારતો, તથા તેમને લગતા અસખ્યાબની
ગોઠવણો. ૧૦૮
૪૪. આંધકાંમને લગતી તપાસ... .. ૧૧૦
૪૫. ધાસ્તી ભરેલી ઈમારતો વીથેની ગોઠવણ... .. ૧૧૨
૪૬. સર્વેઅરો તથા નલવાલાઓનાં પરવાનાં... .. ૧૧૨
૪૭. તંદરોસ્તીને લગતા બદોઅસ્તો; કચરાપટ્ટી ... ૧૧૩
૪૮. તંદરોસ્તી સંબંધી મકાનોની તપાસ ૧૧૫
૪૯. જનવરોને પાલવા વગેરે વીથે ૧૧૮
૫૦. જાહેર રીતે નાહવા ધોવાની ગોઠવણો ૧૧૯
૫૧. કારખાનાં તથા ધંધાને લગતા ધારા ૧૨૦
૫૨. બજારોની સંભાલ માટેનાં કાનુનો... .. ૧૨૪
૫૩. વેચાંણુ કરવાની જગ્યાઓની તપાસ, વગેરે... ૧૨૫
૫૪. ધાસ્તી ભરેલા રોગો વીથેનાં કાયદા ૧૨૬
૫૫. મુરદાને ડેકાણે પાડવાને લગતી ગોઠવણો... .. ૧૨૯
૫૬. પરવાનાંને લગતો ખોલાસો.. ... .. ૧૩૧
૫૭. નોટીસો વગેરે ખેંચાડવાની રીત... .. ૧૩૨
૫૮. કોઈથી જગ્યામાં દાખલ થવાની કમીશનરની
સત્તા વીથે... .. ૧૩૨
૫૯. આંધકાંમો વગેરે કરવા થાયલા હોકાંમો અમલમાં
કેમ લવાય છે. ૧૩૩
૬૦. ખર્ચના નાણાં કમીશનર કેમ વસુલ કરશે... .. ૧૩૪
૬૧. તુકસાનીનો બદલો આપવાની બાબત ૧૩૬
૬૨. ખર્ચ તથા બદલાની રકમ વાંધામાં પડે. તો તે
વસુલ કરવાની રીત. ૧૩૭
૬૩. રમાલ કાઝ કોર્ટના વડા જજ આગલ ચાલતાં કાંમો ૧૩૮
૬૪. માલ્સેટો આગલ ચાલતાં કાંમોનો ખોલાસો... ૧૪૦
૬૫. તકસીરવારોને પકડવાની રીત વીથે ૧૪૧

વધારો.

૬૬. “શીડુલ બી”-શેહેરમાનાં શુદ્ધં શુદ્ધં વાર્ડેની ટીપ ૧૪૩
૬૭. “શીડુલ ઇ”-ખતની રહે મીલકતની માલેકી
ખદ્લાઈ હોય, તો તે નાંમ ઉપર ચઢાવવાને
આપવી નેઈતી નોટીસનો નમુનો... ૧૪૩
૬૮. “શીડુલ એફ”-ખત થાયા વગર મીલકતની
માલેકી ખદ્લાઈ હોય, તો તે નાંમ ઉપર
ચઢાવવાને આપવી નેઈતી નોટીસનો નમુનો ૧૪૪
૬૯. “શીડુલ જી”-ગારીઓ તથા જનવરો માટે
લેતી કરેલી જકાતનો કોડો... ૧૪૫
૭૦. “શીડુલ એચ”-“ટાઉન ડીયુટી” લેવાતા માલની
ટીપ તથા જકાતનો દર ... ૧૪૬
૭૧. “શીડુલ આઈ”-ખીલના નાણાં ભરવા માટેની
કમીશનરની નોટીસનો નમુનો... ૧૪૬
૭૨. “શીડુલ કે”-ટાંચ મારેલો સામાન વેચી નાખવા
આગમજ આપવી નેઈતી નોટીસનો નમુનો ૧૪૭
૭૩. “શીડુલ એલ”-ટાંચ બાબદ આપવી નેઈતી
“શી” નો કોડો ... ૧૪૮
૭૪. “શીડુલ એમ”-કયા કારણો માટે, પરવાનાં
વગર, જગ્યાઓ વપરાય નહીં ... ૧૪૯
૭૫. જાહેર ખખરો... ૧૫૧

૪૭૫૩

ધરધણીનો દોસ્ત;

અથવા

મોલકતવાલાઓને લગતો મ્યુનીસીપાલ ધારો.

શરૂઆતનાં બે બોલ.

પ્રજામાં ચાલતી એક મોટી ભુલનો સુધારો.

આપણી મ્યુનીસીપાલિટીનાં ચાક્રસ કાંમો સાંમે ખખારો કરનારાં કેટલાક શખસોને આપણે ઘણીક વાર બલાપો કરતાં સાભલ્યે હેંચે ને, “શરૂકારેજો આ તે શા બુલમ ? આ બુલમ તે કેમ કરીને ખમાય ? ખસ, સરકાર તો હવે હદ કરે છે !” સમજુઓને તો કેહવાની જરૂર નથીજ, પણ જોવા બેખખરાઓની ઉપલી હસવા સરખી ભુલ સુધારવાની હું મહારી ફરજ શમજીને જાલાસો કરવાની રજા લેઉં છું જે, આપણી મ્યુનીસીપાલિટી સાથે સરકારનો કાંઈબી જવ જોયો સંબંધ નથી. જાહેર રસ્તાઓ બાંધવા તથા દરરૂત કરવા જોઈએ; ખજાની સગવડ માટે રેશની કરવી જોઈએ; પાણીનો પુરતો જથ્થો શહેરમાં ઘરેઘર પહોંચતો કરવો જોઈએ; કચરો, ગંધકી વગેરે દુર કરાવી, સુખ શાંતીના અગત્યના ઉપાચો લેવા

જોઈએ; તેમજ જાન માલની સલામતી સચવાય તેવી રીતે મકાનો બંધાવવાને શાઈ હમેશાં ઘટતી ચોંપ રાખવી જોઈએ, વગેરે. હવે સરકારને સેંકડો કાંમો ઉપર ધ્યાન આપવાનું હોવાથી, તેઓથી શહેર સુધરાઈનાં એવાં પે-હલ્લી જરૂરીયાતવાલાં કાંમો ઉપર પુરેપુરી રીતે, ધ્યાન આપવાને બને એમ નથી; પણ એવાંજ લોકોપયોગી કાંમો બંધ લાવવા માંડે મ્યુનીસીપાલીટી સ્થપાયલી તથા મધ્યેલી હોવાથી, ઘણી સરસ રીતે તેવાં કાંમો તે બંધવી શકે છે. મ્યુનીસીપાલીટીનાં કારોબારની અંદર સરકાર નો ઝાઝો હાથ નથી, તે એટલાજ ઉપરથી જોડલી રીતે જાણાંશે કે, જેમ મળ પોતાની તરફનાં મતીનીધીઓ અથવા વકીલોની ચુંટણી કરીને, પોતાનાં લાલ જલવવા થકી, કારપોરેશનની સભામાં મોકલેછે, તેવીજ રીતે સરકાર પણ, પોતાની તરફનાં વકીલોની નેમણુંક કરીને, તેમને તે સભા મધે મોકલી આપેછે. એટલુંજ નહીં, પણ મ્યુનીસીપાલીટીને, મીલકતને લગતો કર જેમ મળનાં લોકો ભરેછે, તેમજ પોતાની ઇમારતો તથા જમીનો શાઈ સરકાર પણ કર ભરતી જાયછે; ફરક માત્ર એટલોજ કે, જ્યારે મળનો કોઈ સાધારણ આસામી દશ રૂપીયાની જકાત ભરતો હોય, ત્યારે સરકાર આઠ રૂપીયા જેટલી ભરેછે; કારણ કે, આપણી મ્યુનીસીપાલીટીને સરકારનાં ચોક્કસ આશ્રાની વખતે વખત ઘણી અગત્ય પડતી હોવાથી, તેમને આટલી છુટ મુકવામાં મ્યુનીસીપાલીટી પોતાનાંજ લાલ ઉપર નજર રાખીને કાંમ કરેછે એમજ શમજવું, અને મ્યુનીસીપાલીટીનાં લાલની સાથે મળનાં લાલ તો જોડાયલાંજ છે, સખબકે એ ખાતુંજ મળતું ખાતું છે. એટલાજ જોલાસા ઉપરથી, સમજી વાચકોની તુલ ખાત્રી થાશે જે, સરકારને આપણી

મ્યુનીસીપાલિટી સાથે કોઈખી કંઈવા જોગ સંબંધ નથી, જોકે તેઓ બંધે મલીને પ્રજાનીજ ભલાઈ સાચવવાનાં કાંમેા ખજવવાને તત્પર છે તેમાં તો કરસોખી સંદેહ નથીજ ; અને તેથી પ્રજાનાં ખીન વાકેફ લોકને મ્હારી એટલીજ વીનંતી છે કે, એકનાં કાંમ માટે ખીજને કપટ્ટા આપવો યોગ્ય નથી. વધારે જાલાસો, નીચે આપેલી વી-ગતો ઉપરથી સેહેજમાં મલી આવશે, એવી હું આશા રાખુ છું.

ખાખ ર જો.

મ્યુનીસીપાલિટીનું બંધારણ.

કલમ ૪ થી. મ્યુનીસીપાલ સત્તાવાલાઓ-આ ધારાને અમલમાં લાવવાનું કાંમ મ્યુનીસીપાલિટીના જે જે સત્તાવાલાઓને સોંપવામાં આવ્યું છે, તેઓ નીચે પ્રમાણે છે :—

- (૧) એક કારપોરેશન,
- (૨) એક સ્ટાન્ડીંગ કમીટી, તથા
- (૩) એક મ્યુનીસીપાલ કમીશનર.

મ્યુનીસીપાલ કારપોરેશન.

૫. કારપોરેશનનું બંધારણ—તારીખ ૧ લી એપ્રિલ શને ૧૮૮૯ પછે, કારપોરેશનની સભા નીચે દર-શાખા પ્રમાણે ૭૨) કૌન્સિલરોની થાશે, એટલે જે—

- ૩૬ જુદા જુદા વાડોની ચુંટણીમાં ચુંટી કાઢાયલા,
 ૧૬ જરૂરીસાએ ચુંટી કાઢેલા,
 ૨ મુંબઈની યુનીવર્સિટીનાં ફેલોસે ચુંટી કાઢેલા,
 ૨ મુંબઈનો ચેમ્બર ઓફ કામરસે ચુંટી કાઢેલ, તથા
 ૧૬ સરકાર તરફથી નેમાયલા.

આ એકત્ર થાયલી સભાને “મુંબઈ શહેરની મ્યુ-નીસીપાલ કારપોરેશન”નું નામ આપ્યામાં આવ્યું છે; એજ નામની મોહોર તે પોતાનાં દરેક કાંમની અંદર વાપરશે, તથા જનથુકના એક ખાતાં દાખલ, મજકુર સભા હમેશાં આલ્યા કરશે.

૭. સભાસદોના હોદ્દાની મુદત—કારપોરેશનનાં સભાસદોને કૌન્સીલર કેહવામાં આવે છે, અને તેમનાં હોદ્દાની મુદત તા. ૧ લી એપ્રિલથી ૩ વર્ષ શુધીની હેરવી છે.

૮. મુદત પુરી થાયા બાદ તેજ કૌન્સીલર ફરીથી નેમાય—જે કૌન્સીલરના હોદ્દાની મુદત ખલાશ થાય, તે જો આગલ જણાવ્યા મુજબ નાલાયક નહીં હરે, તો ફરીથી નેમાવાને લાયકનો થશે.

૯. ખાલી પડેલી જગ્યા કેમ પુરવામાં આવેછે—અગરજો એક કૌન્સીલર પોતાના હોદ્દા લેવાને નાંકબુલ હોય, અથવા મરણ પામે, અથવા રાજીનામું આપે, અથવા નાલાયક હરે, અથવા મુદત પુરી થવા આગમજ કાંમ કરવાને અશક્ત થાય, તો તેની જગ્યા ખાલી પડેલી ગણાંધને, તેને બદલે કોઈ બીજા

લાયક શખસની ચુંટણી અથવા નેમાયુંક કર્યામાં આવશે, અને તેના હોદ્દાની જટલી મુદત બાકી રહેલી હશે ત્યાં સુધીજ તેની જગ્યા ઉપર આવેલો શખસ કાંમ કરી શકશે.

૧૦. કૌન્સીલરોના નાંમ છપાશે—કૌન્સીલરો દાખલ ચુંટી કઠાયલા અથવા નેમાયલા શર્થે શખસોનાં નાંમ “બોબ ગવર્મેન્ટ ગેઝેટ”માં કમીશનર છપાવશે.

વોટરો તથા કૌન્સીલરોની લાયકી તથા નાલાયકીની બાબત.

ખોલાસો—“વોટ,” એટલે મત ; “વોટર,” એટલે મત આપનાર ; તથા શહેરને જે સાત જુદા જુદા ભાગોમાં વહેંચી નાખ્યું છે તે દરેક ભાગને “વોર્ડ,” કહેવામાં આવે છે.

૧૧. વોર્ડની ચુંટણીમાં વોટરોની લાયકી કેમ કરે છે—જે વોર્ડ શાફ ચુંટણી થવાની, તે વોર્ડના વોટર દાખલ જે શખસનું નાંમ મ્યુનીસીપાલિટીની ચુંટણીને લગતી યાદી મધે લખાયલું નહીં હશે તો, તેને વોર્ડની ચુંટણી વેલા વોટ આપવાનો હક મલશે નહીં.

(૨) કોઈખી શખસને, વોર્ડના વોટર દાખલ, પોતાનું નામ મ્યુનીસીપાલની ચુંટણીની યાદી મધે દાખલ કરાવવાનો હક, નીચે લખેલી સરતોએજ મલશે, એટલે કે—
(અ.) તે વારડમાં તે વસતો હોય, અથવા ત્યાં

આવેલાં કોઈખી મકાંન અથવા જમીનનો તે માલિક હોય, તથા

(ખી.) ૨૧) વર્ષની ઉંમરે તે પુગેલો હોય, અને તેવા શખસ ઉપર યાતો,

(સી.) મજકુર યાદી તૈયાર થવાની આગમજનાં એમીલયી તે સપટેમ્બર શુધીના અઢા સાલ માંટેની “લાયકી ઠેરવનારી જકાત” લાગુ થાયલી હોય, કે જે જકાત ૧) વર્ષની આઝમાં આછી ૩૩૦) શુધીની હોવી નેઈએ, યાતો,

(ડી.) તે શખસ ખીટીશ હીંદુસ્થાનની, અથવા વેલાતની કોઈખી યુનીવર્સીટીના ગ્રાન્ડ્યેટ હોય.

(૩.) “લાયકી ઠેરવનારી જકાત” કરીને ઉપર જે લખ્યું છે, તેનો જાલાસો એ છે કે, જે શખસ “જનરલ” યાને સામાન્ય જકાત, અથવા તેને બદલે પોતાની ખાનગી ગાડીઓ અથવા જાનવરો ઉપરની દર વર્ષે ૩૩૦) શુધીની જકાત ભરતો હોય, અથવા બંધે જકાતો મલીને ૩૩૦) શુધીની રકમ ભરતો હોય, તે જકાત શમજવી; પણ ભાડેથી ફરવવા રાખેલી ગાડીઓ તથા જાનવરો માટેનીજ ૩૩૦) શુધીની, અથવા ગમે તેટલી રકમની જકાત, કોઈ શખસ આપતો હોય, તો તેથી, આ કલંમ મધે જણાવ્યા મુજબની, એટલે જે વોટ અપવા માંટેની તેની લાયકી, ઠરતી નથી.

૧૨. જસ્ટીસોની ચુંટણીમાં વોટરોની લાયકી કેમ ઠરેછે.—જે શખસ ચુંટણીની વેલા જસ્ટીસનો હોદ્દો ધરાવતો નહી હશે, અને જસ્ટીસ દાખલ

તેનું નામ મ્યુનીસીપાલની ચુંટણીને લગતી યાદી મધે નોંધાયલું નહીં હશે, તો જસ્ટીસોની ચુંટણી વેલા વોટ આપવાનો તેને હક રહેશે નહીં.

(૨.) તે શખ્સ શહેરમાં વસતો હશે, તોજ જસ્ટીસ દાખલ તેનું નામ મજકુર યાદી મધે નોંધવામાં આવશે.

૧૩. **ફ્રેલોસની ચુંટણીમાં વોટરોની લાયકી કેમ ઠરે છે**—ફ્રેલોસની ચુંટણી વેલા જે શખ્સ ફ્રેલો નહીં હશે, અને ચુંટણીની યાદી મધે ફ્રેલો દાખલ તેનું નામ નોંધાયલું નહીં હશે, તો તેને ફ્રેલોસની ચુંટણી વેલા વોટ આપવાનો હક મલશે નહીં.

(૨.) જે ફ્રેલો શહેરમાં વસતો નહીં હશે, તેને ચુંટણીની યાદી મધે ફ્રેલો દાખલ પોતાનું નામ નોંધવવાનો હક રહેશે નહીં.

૧૪. **વાર્ડની ચુંટણીમાં કૌન્સીલર દાખલની લાયકી કેમ ઠરે છે**—જે શખ્સનું નામ મ્યુનીસીપાલની ચુંટણીને લગતી યાદી મધે કોઈખી વાર્ડના વોટર દાખલ નોંધાયલું નહીં હશે, અથવા ચુંટણીની વખતે તે જસ્ટીસ અથવા ફ્રેલો નહીં હશે, અને જસ્ટીસ અથવા ફ્રેલો દાખલ મજકુર યાદી મધે તેનું નામ લખાયલું નહીં હશે, તો કોઈખી વાર્ડની ચુંટણી વેલા કૌન્સીલર દાખલ પોતાને ચુંટી કાઢવવાને તે લાયક ઠરશે નહીં.

(ઐ) પણ મજકુર યાદી મધે, વાર્ડના વોટર દાખલ અગરજે કોઈખી “જન્ટલ સ્ટાક કંપની” નું નામ

લખાયલું હશે, તો તેમ નાંમ લખાયું કરીને તેટલાં ઉપ રથીજ, તેવી કંપનીના કોઈખી ચેમ્બર પોતાંને કૌન્સીલર દાખલ ચુટી કઢાવવા માટે લાયક ડરશે નહીં.

(ખી.) અગરજો મજકુર યાદીમધે કોઈખી ખીજી કંપની અથવા પેહેડીનું નાંમ દાખલ કર્યામાં આવ્યું હશે, તો મજકુર કંપની અથવા પેહેડી તરફથી તેઓમાનાં જે શખસને ધારા મુજબ મુખત્યાર ઠેરવ્યો હશે, તેનેજ વાડેની ચુંટણીમાં કૌન્સીલર દાખલ ચુંટી કઢાવવાને લાયક શમજવામાં આવશે.

૧૫. જસ્ટીસો અથવા ફેલોસ, અથવા ચેમ્બર આફ કામર્સની ચુંટણીમાં કૌન્સીલર દાખલની લાયકી કેમ ઠરે છે--જસ્ટીસોની, ફેલોસની, અથવા ચેમ્બર આફ કામર્સની ચુંટણી વેલા, જે શખસ જસ્ટીસ અથવા ફેલો અથવા મજકુર ચેમ્બરના સભાસદ નહીં હશે, અને જસ્ટીસ અથવા ફેલોના ખાખમાં ચુંટણીની યાદીમધે તેનું નાંમ દાખલ કરેલું નહીં હશે, તો તેવો શખસ કૌન્સીલર દાખલ પોતાંને ચુંટી કઢાવવાને માટે લાયક ગણાશે નહીં.

૧૬. કૌન્સીલર દાખલની નાંલાયકી કેમ ઠરેછે--નીચે લખેલા શખસો કૌન્સીલરો થાવાને લાયક ગણાશે નહીં :—

(અ.) જે શખસ સ્ત્રી જતીનો હશે, અથવા

(ખી.) જે ગુનાંહને માટે ધારામાં જ મહીના કરતાં વધારે મુદતની કેદ ફરમાંવેલી છે, તેવા કોઈ ગુનાંહને

શાફ્ટ જે શખસને કોઈબી કોર્ટ કેદખાનાની, અથવા બાંધીમારની, અથવા તરીપારની શીક્ષા કરી હશે, અને પાછલથી તે શીક્ષા રદ થાયલી નહી હશે, અથવા આધારાની રૂહે ગવર્નર ઇન કૌન્સીલને જે સત્તા આપવામાં આવીછે, તે સત્તાને આધારે તેઓએ એક ખાશ હોકમ બાહર પાડીને, તેવા શખસની નાંલાયકી દુર કરી નહી હશે, અથવા

(સી.) જે શખસને, દીવાલું કાઢ્યા બાદ, છુટકારાની સરટીફીકેટ હસ્તુર મલી નહી હશે, અથવા

(ડી) જે શખસ કમીશનર, અથવા ડેપુટી કમીશનર, અથવા બીજા કોઈબી મ્યુનીસીપાલ અમલદાર અથવા ચાકર હશે, અથવા જે શખસ મ્યુનીસીપાલીટીના પરવાનો ધરાવનાર સર્વેયર અથવા નલ ખેસાડનાર હશે, અથવા

(ઇ.) જે શખસ સ્માલ કાઝ કોર્ટના વડો જન, અથવા તેની જગ્યામાં કાંમ ચલાવતો હશે, અથવા

(એફ) જે શખસને પોતાંને, અથવા પોતાંના કોઈ ભાગ્યાની મારફતે, કારપોરેશનની સાથે કરેલાં કોઈબી કાન્ટ્રાક્ટ અથવા બીજા કાંમ મધે, સીધી અથવા આડકત્રી રીતે, કાંઈબી ભાગ અથવા લાભ હશે, તેવાંશયે શખસોને નાલાયક ગણવામાં આવ્યાંછે.

(જી.) પણ અગરજો કારપોરેશનની સાથે જમીનને લગતો કોઈબી પટો થાયો હશે, અથવા જમીનનાં વેચાંણુ અથવા ખરીદીનાં ખતો થાયાં હશે, અથવા તે બાબદનું કોઈબી એગ્રીમેન્ટ, યા કરારપત્ર થાયો હશે ; અથવા

(અચ.) મ્યુનીસીપાલિટીએ નાણાં ઉછીકાં લેવા બાબેનો એગ્રીમેન્ટ થાયો હશે, અથવા તેને નાણાં પગાર કરવા માટેની જામીનગીરી અપાઈ હશે ; અથવા

(જે.) કોઈબી વર્તમાન પત્ર મધે, કારપોરેશનને લગતાં કાંમકાળે બાબેની જાહેર ખખરો છપાતી હશે ; અથવા,

(કે.) કારપોરેશનની તરફથી, કોઈબી જાહેર સ્ટાક કંપનીને કમીશનરે કોઈબી કોન્ટ્રાક્ટ અથવા બીજું કાંમ સોંપ્યું હશે ; અથવા,

(એલ.) જે માલનો જથ્થકનો તથા ચાલું વેપાર એક શખસ કરતો હશે, અને તે માલ, એક આખા વર્ષને દર્યાંન, બે હજાર રૂપિયાની અંદરની કીંમતનો, કારપોરેશનને માટે, કમીશનરને તેણે વેચ્યો હશે તો એવાં શર્થ કાંમોમાં, જે શખસને ભાગ અથવા લાભ હશે, તો તેટલાં ઉપરથીજ, તે શખસ કૌન્સીલર થાવાને નાલાયક ગણાશે નહીં.

૩. પોલીસ કમીશનર—તેમજ પોલીસ કમીશનર પણ, ફક્ત તે ગ્રહસ્થ તેવો હોદ્દો ભાગવેછે કરીનેજ, કૌન્સીલર થવાને નાલાયક ગણાશે નહીં.

૧૭. નાલાયક ઠરેલા કૌન્સીલરનો હાથે
રદ થાયછે—જેબી કૌન્સીલર, છેલ્લી કલમમધે જણાવેલાં કારણોમાંથી કોઈબી એક કારણ શાફ નાલાયક ઠરે, અથવા

(બી.) આજરોપણું વગર, અથવા કારપોરેશનની સભા બાહ્ય રાખે એવાં કોઈબી બીજાં કારણ વગર,

કારપોરેશનની સભાઓમાં ૩) મહીનાં શુધી લાગટ ગેર-હાજર રહે, તો તેનો હોદ્દો રદ જઈને, તેની જગ્યા ખાલી પડેલી સમજવામાં આવશે.

૧૮. કૌન્સીલરની નાંલાયકી બાબે કોઈ વખતે વાંધો પડે, તો તેનો નીકાલ કેમ લાયકો—જરૂરી એવી તકરાર લેવામાં આવે, કે ઉપર જણાવેલાં કારણોમાંથી કોઈબી કારણસર, કોઈ એક કૌન્સીલર પોતાનાં હોદ્દાને માટે નાંલાયક ડયોછે, અથવા તે હોદ્દાને માટે તે કૌન્સીલર લાયક અથવા નાલાયક છે તેના વહેમ તેને પોતાંને આવેછે, તો તેવે સમે, તેવા કૌન્સીલરે, અથવા કોઈબી બીજા કૌન્સીલરે, તેમજ કારપોરેશનની દ્રમશ ઉપરથી કમીશનરે, સ્માલ કાઝ કોર્ટના વડા જજને અર્જ કરવી; અને મજકુર વડો જજ, પોતાંને જરૂરની દેખાય તેવી શર્તે ચોકસી કરીને મજકુર કૌન્સીલર પોતાનાં હોદ્દાને માટે લાયક અથવા નાલાયક છે તે બાબદનો ચુકાદો આપશે, અને તે ચુકાદો શેવટનો થાયલો દાખલ ગણવામાં આવશે.

મ્યુનીસીપાલની ચુટણીને લગતો યાદી કેમ

બનાવવામાં આવેછે.

૧૯. વોટ આપવાને લાયક એવા શખ—
સોનું લીસ્ટ બનાવવાનું કામ—દરેક વર્ષના આક-
ટોબર મહીનાની ૧ લી તારીખે, અથવા તેની આગમજ,
વાર્ડો તથા જરૂરીસો તથા ફ્લોસની ચુટણી વેલા વોટ

આપનારા દાખલ, મ્યુનીસીપાલીટીની ચુટણીની યાદીમધે પોતાનાં નામ નોંધવવાનો હક ધરાવનારા એવા જે શખસો કમીશનરને જણાવે, તેવા શર્થે શખસોનું એક લીસ્ટ તેણે તૈયાર કરવું.

(૨.) કમીશનરે મજકુર લીસ્ટ ૩) ભાગમાં, એટલે એક વાર્ડનાં વોટરોનું, બીજું જસ્ટીસોનાં વોટરોનું, અને ત્રીજું ફોક્સનાં વોટરોનું, એ મુજબ મુળાક્ષરના અનુક્રમે તૈયાર કરવું.

(૩.) શેડરના દરેક વાર્ડના વોટરોનું એકકું જુદું લીસ્ટ બનાવીને, તેને “વાર્ડ લીસ્ટ” કરીને નામ આપવું.

(૪.) વાર્ડના લીસ્ટ બનાવતી વેલા, “લાયકી ઠેરવનારી જકાત” જે લોકો આપતાં હોય તેમનાં નામ કમીશનરે તે મધે દાખલ કરવાં,—પછે તેવી જકાત આપનારાં છુટા આસામીઓ હોય, કંપની હોય, પેહેડીઓ હોય, જોડાયલાં કુટુંબો હોય, અથવા સભાઓ અથવા મંડળીઓ હોય, અને કોઈબી મકાન અથવા જમીનનાં ટ્રસ્ટીઓ દાખલ જે શખસો જકાત ભરતાં હોય, તેઓ શર્થેનાં નામ તે મધે દાખલ કરવાં.

(૫.) અગરજો ઉપર મુજબની કોઈબી કંપની, પેહેડી, જોડાયલાં કુટુંબ, અથવા મંડળીનાં છુટક સભાસદો અથવા ટ્રસ્ટીઓ, પોતાંને હસાએ, લાયકી ઠેરવનારી જકાત ભરતા હોય, તો કમીશનરે તેમનાં નામ વધી જુદાંબી દાખલ કરવાં.

(૬.) ઉપર મુજબનું લીસ્ટ તૈયાર કરીને, મળના લોકોને તે તપાસવા ખની આવે તેટલા માટે, તેની છાપેલી એકી નકલ દરેક મ્યુનીસીપાલ આફીસમાં, તા. ૯ મી આક્ટોબરે અથવા તેની આગમન, કમીશનરે રજાંટાકવી, અને આક્ટોબરના આખા માસ શુધી તેમજ રજાંટાકેલીજ રાખવી. જે શખસને લીસ્ટની છાપેલી નકલ જોઈતી હશે, તો તે શરૂ વાજખી ફી લઈને તેને તે આપવી.

(૭.) મજકુર પ્રસીદ્ધ થાયજું લીસ્ટ કહી જગ્યા ઉપર જોવામાં આવશે, તથા તેની છાપેલી દરેક નકલ માટે શું ફી પડશે, તે બાબેની જાહેર ખબર સ્થાનિક વર્તમાન પત્રો મધે તા. ૧ લી આક્ટોબરે અથવા તેની આગમન કમીશનરે આપવી.

(૮.) એવી રીતે પ્રસીદ્ધ કરેલા લીસ્ટ મધે જે શખસનું નામ નહી હશે, અને તે જો પોતાનું નામ તે મધે દાખલ કરાવવાનો દાવો કરતો હશે તો, તેણે નવેમ્બર મહીનાની તા. ૧ લીએ અથવા તેની આગમન, પોતાના દાવા વીશેની લખીત નોટીસ કમીશનરને આપવી.

(૯.) જે શખસનું નામ લીસ્ટ મધે મોજુદ હશે તે હરકત લઈ શકશે જે, ફલાણા શખસનું નામ લીસ્ટમાં જે દાખલ થાયલું છે, તેમ તે દાખલ કરાવવા મજકુર શખસને હક નથી. હરકત લેનાર દરેક શખસે, પોતાની હરકત કદા કીસમની છે તે બાબેની લખીત નોટીસ કમીશનર ઉપર, તેમજ જે શખસ સામે તે હરકત લેતો હોય તે શખસ ઉપર, નવેમ્બર મહીનાની ૧ લી તારીખે, અથવા તેની આગમન, મોકલવી ; તથા હરકત લેવાયલા

સખસતું શરનામું તે જાણતો નહી હોય, તો છેલ્લાં જે મુકામ ઉપર તે વસતો હતો તે મુકામે મજકુર નોટીસ પુગાડવી.

(૧૦.) અગરજો કોઈ શખસતું નાંમ, એક કરતાં વધારે વાર્ડોના વોટર દાખલ, લીસ્ટ મધે આવ્યું હશે, તો તેણે તા. ૧ લી નવેમ્બરે અથવા તેની આગમજ, કમીશનરને લખીત નોટીસ આપીને, તે વાર્ડોમાંથી કહ્યા એક વાર્ડ માટેનો વોટર તે થવા માંગે છે, તે જાહેર કરવું.

(૧૧.) કંપની અથવા પેટેડી બાદ કરીને, કોઈબી જોડાયલું કુટુંબ, અથવા સભા, અથવા મંડળીતું નાંમ, અથવા કોઈબી મકાન અથવા જમીનના બે કરતાં વધુ ટ્રસ્ટીઓનાં નાંમ, લીસ્ટમધે અગરજો દાખલ કર્યામાં આવ્યા હશે, તો તેવાં દરેક જોડાયલું કુટુંબ, અથવા સભા અથવા મંડળી, અથવા ટ્રસ્ટીઓ તરફથી ધારા મુજબનો સત્તાધાર હરેજો કોઈબી એક શખસે, તા. ૧ લી નવેમ્બર ની આગમજ, લખીત નોટીસની મારફતે, કમીશનરને જણાવવું જે ફલાણું જોડાયલું કુટુંબ, અથવા સભા, અથવા મંડળી અથવા ટ્રસ્ટીઓની તરફનો પ્રતીનીધી એટલે મુખત્યાર દાખલ, કમીશનરે તેનું નાંમ લીસ્ટ મધે દાખલ કરવું.

(૧૨.) નવેમ્બર મહીનાની તા. ૧૦ મી શુધી, કમીશનરે મજકુર લીસ્ટ તપાસીને સુધારવું.

(૧૩) એવા સુધારા માટે, જે દાવા, હરકતો, તથા અર્જો કર્યામાં આવે તે શર્વે કમીશનરે પોતાની આ-ફીસમાં, જાહેર રીતે સાંભળવાં, તથા તે શર્વેની ચોકસી

કરવા શાફ્ટ જે દીવશ તે મુકરર કરે, તેની ૩) પુરેપુરા દાહડા આગમજથી, તેવા દરેક દાવાદારને, હરકત લેનારને, હરકત લેવાયલા શખસને, તથા અર્જદારને, લખીત નોટીસ મારફતે જણાવવું, તેમજ દરેક મ્યુનીસીપલ આફીસમાં પણ તે નોટીસ ચેંટાડવી.

(૧૪.) પોતાનું નામ લીસ્ટમધે દાખલ કરાવવાને જેખી શખસે રીતસરના દાવો કર્યો હશે, અને જે દાવો કમીશનરને ખાત્રી પુરવક લાગ્યો હશે, તો તેવા શર્ચે શખસોનાં નામ કમીશનરે તેમાં દાખલ કરવાં.

(૧૫.) કોઈખી માર્જ પાંમેલા શખસનું નામ મજકુર લીસ્ટમધે આવ્યું હશે, તો કમીશનરે તે વીશે પોતાની ખાત્રી કરી લઈને, તેવું નામ તેમાંથી કાઢી નાખવું, તથા જેખી ખીજી લુલચુક થાયલી જણાય તે સુધારીને લીસ્ટ નક્કી કરી નાખવું.

(૧૬.) જે શખસની સાંમે રીતસરની હરકત લેવાઈ નહી હોય, તેવા દરેક શખસનું નામ કમીશનરે લીસ્ટ મધે રેહવા દેવું.

(૧૭.) કોઈ શખસ સાંમે હરકત લેવાઈ હશે, પણ અગરજે હરકત લેનાર અથવા તેની તરફથી ધારા પ્રમાંજોની મુખત્યારી ધરાવનાર કોઈ શખસ, મજકુર હરકત પુરવાર કરવાને હાજર નહી થાય, તો તેવા હરકત લેવાયલા શખસનુંખી નામ કમીશનરે લીસ્ટમાં રેહવા દેવું.

(૧૮.) જ્યારે હરકત લેનાર ઉપર લખ્યા મુજબ હાજર થાય, ત્યારે હરકત લેવાયલા શખસ પાસેથી તેની

લાયકી બાખદનો પુરાવો કમીશનર માંગશે ; અને અગર જો ઠેરવેલી મુદતની અંદર, તેવા શખસની લાયકી વીશે કમીશનરનો ખાત્રી નહી થાય, તો તેનું નામ લીસ્ટમાંથી તે કાઢી નાંખશે.

(૧૯.) એકજ શખસનું નામ, એક કરતાં વધારે વાર્ડોનાં લીસ્ટો મધે કમીશનરે રેહવા દેવું નહી. કોઇખી શખસનું નામ એક કરતાં વધારે વાર્ડોના લીસ્ટો મધે આવ્યું હશે, અને કોઇખી એક ચોક્કસ વાર્ડ શાફ્ટ પોતાનું નામ યાદીમાં દાખલ કરવાને તેણે કમીશનરને જણાવ્યું નહી હશે, તો તેવા શખસને કહ્યા વાર્ડ શાફ્ટ વોટ આપવાનો હક છે, તે કમીશનરે પોતે ઠેરવીને મુકરર કરવું. પણ અગરજો કંપનીઓ, પેહેડીઓ, જોડાયલાં કુટુંબો, સભાઓ, અથવા મંડળીઓના જુદા જુદા આસામીઓ, અથવા મકાનો અથવા જમીનો સંબંધી ઠેરલા ટ્રસ્ટીઓ, પોતાને હસાવે, મ્યુનીસીપાલિટીને જુદી જગત ભરતા હશે, તો તેવી કંપનીઓ, પેહેડીઓ, જોડાયલાં કુટુંબો, સભાઓ, મંડળીઓ તથા ટ્રસ્ટીઓનાં નામ ઉપરાંત, તેવા આસામીઓનાં જુદાં જુદાં નામ મજકુર લીસ્ટ મધે દાખલ કરવાને હરકત નથી.

(૨૦.) અગરજો કોઈ એક શખસને મ્યુનીસીપાલ ની ચુંટણીની યાદી મધે, કોઇખી એક વાર્ડના વોટર દાખલ, તેમજ જસ્ટીસ તથા ફોલો દાખલ પણ, પોતાનું નામ નોંધવવાનો હક હશે, તો જેટલા તેનાં અધીકાર હોય તે મુજબનું તેનું જુદું જુદું નામ, કમીશનરે લીસ્ટ મધે દાખલ કરવું.

(૨૧.) અગરજ્ઞે કોઈબી જોડાયલાં કુટુંબ, અથવા સભા, અથવા મંડળી, અથવા કોઈબી મકાન અથવા જમીનના જે અથવા વધારે ટ્રસ્ટીઓ તરફથી પસંદ થાયલા અથવા નેમાયલા મતીનીધી અથવા મુખત્યાર દાખલ, પોતાનું નામ લીસ્ટ મધે નોંધવા માટે કમીશનરને કોઈ શખસે અર્જ કરી નહી હશે, તો તેવાં દરેક જોડાયલાં કુટુંબ, અથવા સભા, અથવા મંડળી, અથવા ટ્રસ્ટીઓની તરફથી એકો લાયક મતીનીધી અથવા મુખત્યાર, કમીશનરે પોતે ઠેરવી મુકરર કરે.

(૨૨.) આ કલમ મધે કર્માવ્યા મુજબની ચોકસી કરવાનું કામ કમીશનર વખતે વખત મુલતવી રાખી શકશે, પણ તે એવી રીતે મુલતવી રાખે, જે તા. ૧૦ મી નવેમ્બરની આગમજ શરે કામ ખલાશ કરી અટોપી લેવું.

૨૦. લીસ્ટ સુધાર્યા બાદ અગરજ્ઞે વાંધો ઉઠે, તો તે બાબે અપીલ કોણને કરવી—અગરજ્ઞે છેલ્લી કલમ મુજબ કરેલા દાવા, અથવા હરકત, અથવા પસંદગી, અથવા નેમાયુક કમીશનર નામંજુર રાખે, તો તેવા દાવાદાર, અથવા હરકત લેનાર, અથવા નારાજ થાયલા શખસે, મજકુર નામંજુરીયાતના વખતથી ૫) દીવશની અંદર, સમાલ કાઝ કોર્ટના વડા જજને અર્જ કરવી ; તે ઉપરથી અર્જ થાયા પછે ૨૦ દીવશની અંદર, મજકુર વડો જજ જરૂર જોગી તપાસ કરીને, પોતાને ઘટતો દખાય તેવો હોકમ કરશે, અને તે હોકમ શેવટનો થાયલો ગણાશે.

૨૧. (૧) નક્કી થાયલી ચુંટણીની યાદી--શરે વાતે સુધારીને શુદ્ધ કરેલા લીસ્ટને કમીશનર છપાવીને, તેના ખરાપણાના પુરાવા દાખલ તે ઉપર પોતાની સહી કરશે, તે પછે તે ચુનીસીપાલીટીની ચુંટણીને લગતી યાદી ગણાશે, અને મજકુર યાદી તા. ૧૦ મી ડીસેમ્બરથી તે પછેના ૧૨ મહીના શુધી અમલમાં રહેશે.

(૩.) ચુંટણીની યાદી મધે દાખલ થાયલા દરેક શખસને વાડના વોટર દાખલ, અથવા તો જસ્ટીસ અથવા ફોલો દાખલ, વોટ આપવાનો હક છે એમ ગણવામાં આવશે; પણ લીસ્ટ મધે દાખલ થાયલો શખસ જો જસ્ટીસ અથવા ફોલો હશે, તથા ચુંટણીને વખતે પણ તે જસ્ટીસ અથવા ફોલો હશે, તોજ તેને તેવો હક મલશે; અને જે શખસનું નામ મજકુર યાદી મધે નોંધાયલું નહીં હશે, તેને વોટ આપવાનો હક નથી એમ ઠરશે.

(૪.) મજકુર યાદીની છાપેલી નક્કલો, ફ્રી ભર્યાથી, જેને જોઈશે તેને આપ્યામાં આવશે.

(૨.) અગરજો ચુંટણીને લગતી યાદી વેળાસર તયાર નહીં થાય, તો નવી યાદી બનાવવામાં આવે ત્યાં શુધી તેની આગમજનાં વર્ષની યાદો મુજબ અમલ કયોમાં આવશે.

કૌન્સીલરોની ચુંટણી વીશે.

૨૨. ચુંટણીના મહીના--કૌન્સીલરોની સામાન્ય ચુંટણી શાફ, દર ૩ વર્ષે, જાનેવારી તથા ફેબ્રુઆરી

મહીનાઓમાં, કમીશનરને દરસ્ત લાગે તે દાહાડા તેણે મુકરર કરવા.

૨૩. ચુંટણીની તારીખો—શરે ચુંટણીઓને લગતી તારીખો નીચે જણાવ્યા પ્રમાણેની ઠેરાવવામાં આવી છે, એટલે જે :—

(૧ જુ.) વાડોની ચુંટણી—બધા વાડો માટે ની ચુંટણી એકી વખતે થશે.

(૨ જુ.) ચેમ્બરની ચુંટણી—વાડોની ચુંટણી પછે ૨૧ દીવશ શુધીના ગાલો નાખીને, મુંબઈની ચેમ્બર આફ કામર્સ તરફની ચુંટણી થશે.

(૩ જુ.) જસ્ટીસોની ચુંટણી—ચેમ્બરની ચુંટણી પછે, ૭ દીવશ શુધીના ગાલો નાખીને, જસ્ટીસો તરફની ચુંટણી થશે.

(૪ જુ.) પ્રેસીડેન્ટની ચુંટણી—જસ્ટીસોની ચુંટણી પછે, ૧૪ દીવશ શુધીના ગાલો નાખીને, પ્રેસીડેન્ટ તરફની ચુંટણી થશે.

૨૪. શેહેરના જુદા જુદા વાડો—ચુંટણીના કારણોસર શેહેરને જુદા જુદા વાડોમાં વહેંચીને, દરેક વાડ માટે કેટલા કૌન્સીલરો જોઈએ તે મુકરર કર્યામાં આવશે. (જુવો આ ધારાને છેડે “શીકુલ ખી” મધે આપેલો ખાલાસો.)

૨૫. વાડો તથા જસ્ટીસોની ચુંટણી વીશેની ખખર—વાડો અથવા જસ્ટીસોની ચુંટણી

થાય તેની ઓછામાં ઓછા ૧૫ દીવશ આગમજથી કમી-શનરે ખબર આપવી. જસ્ટીસોની ચુંટણીને લગતી ખબર “બ્રાંબે ગવર્મેન્ટ ગેઝેટ” તથા સ્થાનિક વર્તમાન પત્રોમાં જાહેર ખબર છપાવીને આપવી ; તથા વાડોની ચુંટણી માટેની ખબર, જે વાર્ડમાં ચુંટણી થવાની હોય ત્યાંની પ્રસીદ્ધ જગ્યાઓ ઉપર જાહેરનામાંના કાગડ્યાં ચોંટાડીને આપવી.

૨૬. ઉમેદવારોની ચુંટણીને લગતાં કાગડ્યાં કેમ લખવાં—વાડો તથા જસ્ટીસોની ચુંટણી માટેનાં ઉમેદવારોની રીતસરની નમણુંક, નીચે જણાવ્યા મુજબ લખીને કરવી જોઈશે, તે એમ કે—

(અ.) ઉમેદવારોની નમણુંક કરવાનાં, એટલે નાંમ ભરવાને લગતાં કાગડ્યાંનાં છાપેલા નમુનાં કમીશનરે પુરા પાડવાં, અને ચુંટણી વેલા વોટ આપવાનો હક ધરાવનાર જેખી શખ્સ, ચુંટણી થાય તેની ૭ દીવશ આગમજ, જેટલા કાગડ્યાંની માગણી કરશે તેટલાં તેને મફત આપ્યામાં આવશે.

(બી.) નાંમ ભરવાના દરેક કાગલ મધે. ઉમેદવારનું નાંમ, તેનું રહેવાનું ઠેકાણું, તથા તેને લગતી પુરેપુરી વીગત આપવી ; અને વોટ આપવાનો હક ધરાવનારા બે શખ્સોએ, એક દરખાસ્ત કરનાર તથા બીજો તેને ટેકા આપનાર દાખલ, તેમાં પોતાની સહીઓ કરવી.

(સી.) ઉપર મુજબ તૈયાર કરેલું કાગલ, ચુંટણીના દીવશની બપોરના ૫) વાગાની અગાઉ, કમીશનરની આ-ફીસ મધે પહોંચવું કરવું.

(ડી.) દરેક ઉમેદવારને માટે એવાં જુદાં જુદાં કાગડ્યાં તૈયાર કરવાં ; પણ વોટ આપવાને હક ધરાવનાર શખસે જેટલો ખાલી પડેલી જગ્યાઓ પુરવાની હશે તેટલી શરે જગ્યાઓ માટે જુદાં જુદાં કાગડ્યાં, ઉપર મુજબની વીગતો ભરીને આપવાં.

(ઇ.) નેમણુક થાયલા શખસનું નામ એક વાઉનાં વોટર અથવા જસ્ટીસ અથવા ફોલો દાખલ, મ્યુનીસીપાલની ચુંટણીની યાદી મધે અગરજો નહી હશે, અથવા મજકુર યાદી મધે જસ્ટીસ અથવા ફોલો દાખલ જો કે તેનું નામ નોંધાયલુંબી હોય તોપણ ચુંટણીને વખતે જસ્ટીસ અથવા ફોલોનો અધીકાર તે ધરાવતો નહી હશે. અથવા પાછલ આપેલી કલમ ૧૬ મી મધે જણાવેલાં કારણોમાંથી કોઈબી એક કારણ માટે કૌન્સીલર થવા શાફ તે નાસાયક હયો હશે, તો તેવા શખસની નુમણુક વાજબી રીતે થાયલી નથી, એમ કમીશનર જાહેર કરશે.

સરકાર તરફના કૌન્સીલરોની નેમણુક.

૩૫. સરકાર તરફના કૌન્સીલરો.— સરકાર તરફનાં કૌન્સીલરોની નેમણુક પણ દર ૩ વર્ષ માટે, તા.૧ લી એપ્રીલની ૭ દીવસ આગમજ થી કર્યામાં આવશે.

સ્ટાન્ડીંગ કમીટીના મેમ્બરો, તથા તેમનો લવાજમ.

૪૨. સ્ટાન્ડીંગ કમીટીનું બંધારણ.—
સ્ટાન્ડીંગ કમીટી ૧૨ કૌન્સીલરોની થાય છે, તે
એમ કે, ૮ જણને કારપોરેશન, તથા બાકીના ૪ જણને
સરકાર ઠેરવે છે.

૪૩. કમીટીનાં મેમ્બરોની નેમણ્યુક.—
ગ્રહાટી ચુંટણી થયા બાદ કારપોરેશને, એપ્રીલ મહીનામાં
મલનારી પોતાની પેહલ્લી સભામાં, સ્ટાન્ડીંગ કમીટીનાં સ-
ભાસદા દાખલ પોતામાંથી ૮ જણાંની નેમણ્યુક કરવી.

(૨.) કારપોરેશને કરેલી નેમણ્યુક બાદ, એક અડ-
વાડીયાની અંદર, સરકારે પોતાની તરફનાં ૪ કૌન્સીલરોની
નેમણ્યુક કરવી.

૪૪. (૧) કમીટીનો સરનશીન.—સ્ટાન્ડીંગ
કમીટીએ, એપ્રીલ મહીનામાં મલનારી પોતાની પેહલ્લી
સભામાં પોતામાંથી એક શખસને સરનશીન દાખલ નેમવો,
અને તેની નેમણ્યુક બીજા વર્ષના એપ્રીલ મહીનામાં મલ-
નારી પેહલ્લી સભા શુધ્ધ કાયમ રહેશે.

(૨) સરનશીનના હેદાની મુદત પુરી થાય બાદ
ફરીથી તેજ હોદ્દા ઉપર તેની નેમણ્યુક થવાને તે લાયકનો
ગણાશે.

૫૦. કમીટીનાં મેમ્બરોનો લવાજમ.—
સ્ટાન્ડીંગ કમીટીનો દરેક સભાસદ જે મજૂર કમીટીની સ-
ભામાં હાજરો આપે, તેને દરેક સભા દીઠ રૂ૩૦) ની “ફી”

મલવાના હક છે; પણ તે સભા મધે ઝાઝામાં ઝાઝા ૬ સભાસદો હાજર થાઈને કાંઈખી કાંમકાજ ચાલ્યું હશે, અને સભાની શરવાતથી તે શેવટ શુધી તેમાં તે હાજર રહ્યો હશે, તોજ ઉપલી ફી ઉપર તેના હક ગણાય છે. આ બાબદને લગતી ખીજ એક અગત્યની શરત એ છે જે, એક અડવાડીયામાં ગમે તેટલી સભાઓ મધે ઘેઘ સભાસદ હાજરી આપે, તો પણ અડવાડીયામાં એકજ વાર રૂ૩૦) ની ફી તેને મલશે.

મ્યુનીસીપાલિટીનાં કન્ટ્રાક્ટો બાબદ.

૬૮. કાર્પોરેશનની તરફથી કન્ટ્રાક્ટો આપવાની કમીશનરને સત્તા.—આ ધારાને લગતાં કન્ટ્રાક્ટો જ્યારે આપવાં પડે, ત્યારે નીચલાં બંદોબસ્તોને અનુસરીને તે આપવાં.

(એ) એવું દરેક કન્ટ્રાક્ટ કાર્પોરેશનની તરફથી, કમીશનરે આપવું.

(બી) મ્યુનીસીપાલ સત્તાવાલાઓની મંજૂરીયાત વગર જે જે કન્ટ્રાક્ટો કમીશનરે આપવાં નહીં જોઈએ એમ ધારામાં ફરમાવેલું છે, તે તે કન્ટ્રાક્ટો આગમજથી મંજૂરીયાત મેલ્યા વગર કમીશનરે આપવાં નહીં.

(સી) સ્થાવર મીલકત વેચાતી લેવા બાબદના સાટાં બાદ કરીને, રૂ૫૦૦૦) થી વધુ રકમનું કન્ટ્રાક્ટ અગર જો આપવું પડે, તો તે વીશે આગમજથી સ્ટાન્ડીંગ કમીટી પોતાની બાહાલી આપે તોજ કમીશનરે તેવું કન્ટ્રાક્ટ કાઢીને આપવું.

(ડી) રૂ૫૦૦) થી વધુ તથા રૂ૫૦૦૦) ની અંદર ની રકમનું દરેક કન્ટ્રાક્ટ કમીશનરે પોતે આપવું; પણ તેની શરત એ છે કે તેવું કન્ટ્રાક્ટ આપ્યા બાદ દીન ૧૫ ની અંદર સ્ટાન્ડીંગ કમીટીને તે બાબતની ખબર તેણે આપવી.

૭૦. **કન્ટ્રાક્ટો બજા લાવવાની રીત**—કારપોરેશનની તરફથી કમીશનર જે કન્ટ્રાક્ટો આપે, તે એવી તરેહથી બાંધી લેનારા થાવાં જોઈએ કે જાણે તેવાં કન્ટ્રાક્ટો કમીશનર ખુદ પોતાનેજ વાસ્તે આપતો હોય.

(એ.) એવા કોઈબી કન્ટ્રાક્ટના લખત ઉપર મોહોર મારવાની જરૂર જણાય, તો તેની ઉપર કારપોરેશનની જથ્થક વાપરવાની મોહોર કમીશનરે મારવી.

(બી) કોઈબી બાંધકામ કરાવવા બાબતનું, અથવા અસબાબ અથવા માલ પુરો પાડવા બાબતનું કન્ટ્રાક્ટ રૂ૫૦૦) થી વધુ રકમનું હશે, તો તેનું લખત કરીને તે ઉપર મોહોર મારવી; તથા કહી કીસંમનું બાંધકામ કરાવવાનું, અથવા શું અસબાબ યા માલ પુરો પાડવાનો છે, અથવા શું ભાવ આપવાનો, તથા કેટલી મુદતની અંદર કાંમ પૂર્ણ કરાવી લેવાનું ઠરવ્યું છે, તે મજકુર લખત મધે ચોક્કશ રીતે તથા જોલ્લે જોલ્લું જણાવવું.

(૨.) સ્ટાન્ડીંગ કમીટીના બે સભાસદાની હજુરમાજ કારપોરેશનની મોહોર મારવી, અને મોહોર માર્યા બાબતના પુરાવા દાખલ તેઓ પોતાની સાખ કરશે. કન્ટ્રાક્ટના લખત ઉપર જે સાખ હોય, તે ઉપરાંત, મોહોર બાબેના બે સાખશી જુદા હોવા જોઈએ.

૭૧. કેવાં કન્ટ્રાક્ટો બાહાલ રેહશે—ઉપર જાણુવેલી કીસમનુ જે કન્ટ્રાક્ટ નહીં થાયલું હોય, તે કારપોરેશનની સભા બાહાલ રાખશે નહીં.

૭૨. (૧) કન્ટ્રાક્ટો માટેનાં ટેનડરો—ઉપર મુજબનું કોઈબી કન્ટ્રાક્ટ, જે રૂ૩૦૦૦ થી વધુ રકમનું હોય, તે આપવાની ૭ દીવસ આગમજ, સ્થાનિક વર્તમાન પત્રોમાં જાહેર ખબરો છપાવીને, તે બાબેના ટેનડરો કમીશનરે માંગવાં.

(૨.) જેમી ટેનડરો આવે તેઓમાંથી કોઈબી ચોક્કસ ટેનડર બાહાલ રાખવાને કમીશનર બંધાયેલા નથી; પણ શર્તે બાબદો ધ્યાનમાં લઈને બધાંમા જે વધુ ફાયદાકારક ટેનડર તેને જાણાય, તેજ તે બાહાલ રાખશે.

(૩.) ટેનડરો માંગ્યા વગર, અથવા આવેલાં ટેનડરોમાંથી કોઈબી એક ચોક્કસ ટેનડર બાહાલ રાખ્યા વગર, કન્ટ્રાક્ટ કોઈનેબી આપી દેવાને સ્ટાન્ડીંગ કમીટી કમીશનરને ગમે ત્યારે સત્તા આપી શકે છે, પણ તેમ કરવાનાં લખીત કારણો પોતાનાં દફતર મધે કમીટીએ નોંધવાં જોઈએ.

૭૩. કન્ટ્રાક્ટો બરોબર રીતે બજા લાવવા શારૂં જામીનગીરી—કોઈબી કન્ટ્રાક્ટની બરોબર બજાવણી માટે કમીશનર પુરતી જામીનગીરી માંગશે, તેમજ જામીનગીરી વગર કન્ટ્રાક્ટો આપવાં કે નહીં તે તેની મરજી ઉપરજ આધાર રાખે.

બાબ ૮ મો.

મ્યુનીસીપાલિટીએ લેતી કરેલી જકાતોનો

ખોલાસો.

૧૩૯. મ્યુનીસીપાલ જકાતો કહી કહી
જાતની છે—આ ધારાના કારંજિસર, નીચે લખ્યા
મમાંજિની જકાતો નાંખવામાં આવશે, એટલે જે—

(૧.) મીલકતને લગતી જકાત ; (૨) ગાડીઓ
તથા જનવરો ઉપરની જકાત ; (૩) છાત્રીથી શેહેરમાં
દાખલ થતી ગાડીઓ ઉપરની જકાત ; તથા (૪) “ ટાઉન
હયુટી ” નાંમની જકાત.

મીલકતને લગતી જકાત વીશે.

૧૪૦. મીલકત ઉપરની જકાતના દર—
શેહેરમાંનો ઇમારતો તથા જમીનો ઉપર, નીચે મુજબની
જકાતો ઉઘરાવવામાં આવશે :—

પાંણીની જકાત—શેહેરને પાંણી પહોંચતું કર-
વાને લગતો ખર્ચ ધ્યાનમાં લઈને, ભાડાની રકમ ઉપર
દર સેંકડે જેટલા ટકા કારપોરેશનની સભા વાંજખી વીચારે
તેટલા ટકાની જકાત લેવામાં આવશે.

હુલાલખોરની જકાત—ભાડાની રકમ ઉપર
વધતામાં વધતી દર સેંકડે ૩ ટકાની લેવામાં આવશે.
એને સગતો બીજો બંદોબસ્ત એ છે કે, કાઠખી એક

મ્યુનીસીપાલિટીએ લેતી કરેલી જકાતોનો ખાલાસો. ૨૭

છુટક જમીન, અથવા એક મકાન, અથવા તેના કોઈબી ભાગ, જે છુટક ભાડેથી આપ્યાં હોય, તે તેવી જમીન અથવા મકાન અથવા તેના કોઈબી ભાગ બાબતે દર માસે ઓછામાં ઓછા આના ચાર લેવામાં આવશે. હોટેલ, અથવા ક્લબ, અથવા બીજાં મ્હોટાં મકાનો ઉપરની જકાત ઉધ્ધર ઠેરવીને લેવાશે.

“જનરલ” એટલે સામાન્ય જકાત—એ જાતની જકાત, ભાડાંની રકમ ઉપર, દર સેંકડે ઓછામાં ઓછી ૮) તથા વધતામાં વધતી ૧૨) ટકા જેટલી લેવામાં આવશે. એ જકાતમાં, ખુંબા ખાતાના ખર્ચ શાફ, ભાડાંની રકમ ઉપર ઓછામાં ઓછા સેંકડે બે આના, તથા વધતામાં વધતા બાર આના ઉમેરવામાં આવશે.

૧૪૧. **કહી જગ્યાઓ માટે પાંણીની જકાત લેવાય છે—**આ ધારાની ૧૬૯ મી કલમ મધ્યે જણાવેલી શરતોને અનુસરીને, પાંણીને લગતી જકાત નીચે મુજબ નાંખવામાં આવશે,—

(એ.) જે મકાનોમાં મ્યુનીસીપાલ નલમાંથી પાંણી લીધેલું હશે, તે મકાનો ઉપર જકાત લેવાશે, અથવા

(બી.) જે મકાનો શહેરનાં એવા લત્તાઓ ઉપર આવેલાં હશે, કે જ્યાં કમીશનરે ખખર આપી પ્રબલના લોકોને જણાવ્યું હોય કે મ્યુનીસીપાલનાં પાંણીનાં બાંધકાંમતોમાંથી ત્યાંના શરે મકાનોને પાંણીનો વાજબી જથ્થો પુરો પાડવામાં આવશે, તેનાં મકાનો ઉપર જકાત લેવાશે.

૧૪૨. (૧) કહી જગ્યાઓ માટે હલાલ-
ખોરની જકાત લેવાય છે—હલાલખોરને લગતી
જકાત નીચે મુજબ નાંખવામાં આવશે :—

(એ.) મ્યુનીસીપાલીટીનાં હલાલખોરોની મારફતે
નરક તથા ગંધકી કાઢી લઈ જવામાં આવશે એવી
મતલબની જાહેર ખબર કમીશનરે શેહેરના જે ભાગમાં
આપી હશે, તે ભાગમાં આવેલા શવે મકાનો ઉપર એ
જકાત લાગુ પાડીયામાં આવશે.

(બી.) જે મકાનોમાં સંડાસ, ટાંકી, મુતર્ડો, મોરી,
અથવા ખખરચીખાનાની ગટરનું જોડાણ મ્યુનીસીપાલીટીની
ગટર સાથે થાયું હોય, પછે તે મકાનો ગમે ત્યાં આવેલાં
હશે તોપણ આ જકાત આપની પડશે.

(૨.) પાંણુ જે મકાનોમાં અથવા જગ્યાઓ ઉપર
કમીશનરના વીચાર મુજબ, નરક એકઠું થાતું નથી, તો
તેવાં મકાનો અથવા જગ્યા માટે મજૂર જકાત લેવામાં
આવશે નહીં.

(૩.) જે જગ્યામાં જે અથવા તે કરતાંખી વધારે
મકાનોનાં વસનારાઓ શાફ્ટ એકજ સંડાસ હોય, અને
તેઓ શવેને તે પુરતો છે તથા ખીજા સંડાસની જરૂર
નથી એવું અગરજે કમીશનરના વીચારમાં આવે તોપણ
ત્યાં આવેલું એકેએક મકાનને હલાલખોરની જકાત લાગુ
પડશે.

૧૪૩. કહી જગ્યાઓ માટે સામાન્ય
જકાત લેવાય છે—ફક્ત જાહેર ખંદગી અથવા પુજા,
અથવા ધર્મખસતાના કારણોસર વપરાતી ઇમારતો બાદ

કરીને, શહેરમાંની બાકીની શર્વે ઇમારતો તથા જમીનો માટે “ જનરલ ” એટલે સામાન્ય જકાત વસુલ કરી લીધાંમાં આવશે.

(૨.) નીચે જણાવેલી ઇમારતો ફક્ત બહાર બાંદગી અથવા પુજા અથવા ધર્મખાતાના કાંમોસર વપરાય છે, એમ ગણવામાં આવશે નહીં, એટલે કે—

(સી.) જે ઇમારતોમાં કુઃઇબી જાતનો વેપાર અથવા રોજગાર ચાલે છે; અથવા

(ડી.) જે ઇમારતોનું ભાડું ઉપજે છે; પછે તે ભાડું ફક્ત ધર્મનાં અથવા ધર્મખાતાના કાંમોમાં વપરાતું હોય, અથવા નહીંબી હોય.

નોટ—હાલમાં મીલકતને લગતી જકાત આપણી મુનિસીપાલિટીએ જે લેતી કરી છે, તે આ મુજબની છે :— સામાન્ય અથવા જનરલ જકાત, સેંકડે ૮૫૦ ટકાની; પાણીની જકાત ૪ ટકાની; તથા હલાલખોરની જકાત ૩ ટકાની; અથવા ગુમલે ૧૫૦૦ ટકા જેટલી છે.

મીલકતને લગતી જકાત બાબદની

જોખમદારીનો ખાસાસો.

૧૪૬. (૧) મીલકત ઉપરની જકાત આપવા બાબેનો પહેલી જોખમદારી કોણને શીર છે.—મીલકતને લગતી જકાત લાગુ કરેલી જગ્યામાં જે શુખસ ખરેખર રહેતો અથવા વસ્તો હોય, અને તે જગ્યા

સરકાર અથવા કારપોરેશન, અથવા ફરજનદારની પાસેથી તેણે કમ્પન્ડે અથવા ભાડેથી રાખી હોય, તો તેવા રેહનાર અથવા વધનાર પાશેથી, મુખ્ય કરીને, મજકુર જકાત ઉઘરાવવામાં આવશે.

(૨) અગરજ્જે સરકાર, અથવા કારપોરેશન, અથવા ફરજનદારની પાસેથી જગ્યા ભાડેથી રાખી નહીં હોય, તો મજકુર જકાત નીચે લખ્યા મુજબ ઉઘરાવવામાં આવશે ; એટલે કે.—

(એ) અગરજ્જે તે જગ્યા ભાડેથી આપી હોય, તો ભાડે આપનાર પાશેથી ;

(બી.) અગરજ્જે તે જગ્યા પેટા ભાડેથી આપેલી હોય, તો મુખ્ય ભાડેથી આપનાર પાશેથી ;

(સી.) અગરજ્જે તે જગ્યા ભાડેથી નહીં આપી હોય, તો ભાડેથી આપવાને જે શખસને હક છે તેની પાશેથી જકાત લેવામાં આવશે.

(૩.) પણ અગરજ્જે કોઈખી જમીન, એક વર્ષ કરતાં વધારે મુદતને માટે કોઈ શખસને ભાડેથી આપી હોય અને તે ભાડુતે તે ઉપર ખાંધકાંમ અથવા અમલો ઉઠાવ્યો હોય, તો મજકુર જમીન તથા તેની ઉપર ખાંધેલાં અમલો માટેની જકાત મજકુર ભાડુત અથવા તેના વારેસ વકીલ પાશેથી ઉઘરાવવામાં આવશે,—પછે તે જગ્યામાં મજકુર ભાડુત, અથવા તેનો વારેસ વકીલ, અથવા કોઈ પેટા ભાડુત, ગમે તે શખસ, વસ્તો હોય.

૧૪૭. (૧) જગ્યાઓ ભાડેથી અથવા પેટા ભાડેથી આપી હોય, તો જકાત માટેની જોખમદારી કેવી રીતે વહેંચાય છે—કોઈખી ભાડે આપેલી જગ્યાનું જેટલું ભાડું ઉપજે છે, તે કરતાં વધારે રકમ ઉપર જકાતની આં છૂટી કર્યામાં આવી હોય, તો ભાડે આપનારે જકાત દાખલ જેટલી વધારે રકમ આપી હશે, તેટલી રકમ પોતાના ભાડુતની પાસેથી વસુલ કરી લેવાને તેને હક છે.

(૨.) એજ મુજબ ભાડુતને પોતાના પેટા ભાડુત પાસેથી, અને પેટા ભાડુતે કોઈ ખીજા શખસને જગ્યા ભાડેથી આપી હોય, તો તેવા શખસ પાસેથી ભાડાં કરતાં વધારે રકમ ઉપર થાયલી આંકણીનાં ભાડેથી આપનારે આપેલાં નાણાં, વસુલ કરી લેવાને હક છે.

(૩) ઉપર લખ્યા પ્રમાણેના જે શખસોને હક આપ્યો છે, તેમના હાથમાં પોતાની મીલકતનું ચઢેલું ભાડું વસુલ કરી લેવાને, કાયદા મુજબ, જેવા હકો તથા ઇલાજો છે, તેવાજ હોય તથા ઇલાજો, ઉપલા નાણાં વસુલ કરી લેવાને પણ, આ ધારાની રહે તેમને છે.

૧૪૮. ભાડુતે ભરેલી જકાત તેને મજરે મલી શકે છે.—મીલકત ઉપર લેવાતી જકાત આપવાની મુજબ જોખમદારી જે શખસને માથે છે, તે જ પોતેજ, સરકાર અથવા કારપોરેશનને બાદ કરીને, કોઈ ખીજાજ આસામીને જકાત નાંખેલી જગ્યાનું ભાડું ભરતો હોય, અને જેટલું ભાડું તે ભરેય તેટલીજ રકમ ઉપર મ્યુનિ-સીપાલની જકાત ખેસાડી હોય, તો પોતે આપેલી જકાતનાં નાણાં તેવા આસામી પાસેથી હસાખમાં મજરે લેવાને તેને હક છે.

મીલકત નામ ઉપર ચઢાવવાને લગતી નોટીસ બાબત.

૧૪૯. (૧) મીલકત બીજા ધણીનાં નામ ઉપર ચઢતાં, કમીશનરને નોટીસ આપવાની જરૂરીયાત—જ્યારેબી કોઈ શખસ મીલકત ઉપરનો પોતાનો હક ઇલાકો બીજાનાં નામ ઉપર ચઢાવી આપે, ત્યારે તેવા શખસે, તથા જેનાં નામ ઉપર ચઢાવે તેણે, ખંધે જણાંઆએ, જ્ઞે લખતની રૂઠે મીલકતનું માલકપણું બદલાયું હોય તો તે લખતની તારીખથી, અથવા તે લખત રેજીસ્ટર કરાવ્યું હોય તો રેજીસ્ટર કરાવ્યાની તારીખથી, અથવા કોઈબી લખત વગર, બીજાને નામે કરી હોય. તો તે દીનેથી, માસ ૩) ની અંદર તે બાબતની ખબર, લખીત નોટીસ મારફતે, કમીશનરને આપવી જોઈએ.

(૨.) ઉપર મુજબની નોટીસ આપવાને જે શખસ બંધાયેલો, છે તે જો મરંજી પામ્યો હોય, તો તેના મરંજીનાં દીવશથી ૧ વર્ષની અંદર, તેના વારસ વકીલે મજકુર નોટીસ કમીશનરને આપવી.

૧૫૦. (૧) મજકુર નોટીસનો નમુનો.— નામ ઉપર ચઢાવવાને લગતી નોટીસ, આ ધારાને છેડે “શીકુલ ઇ” અથવા “શીકુલ એક”માં આપેલાં બે નમુનામાંથી જે લાગુ પડે તે નમુના મુજબની સર્વે ખરી વીગતો સાધેની, આપવી.

ખોલાસો—ઉપલી નોટીસના બાપેલા ફકરાજો મુતીસી-પાલ કમીશનરની અ.શીસમાંથી મળશે.

સંજ્ઞા.—આ કલમથી ઉલ્લેખે ચાલીને જે શખ્સ મજૂર નોટીસ નહીં આપશે, તેને રૂપ૦) મુઢીના ઢંડની શીક્ષા થાશે.

(૨) એવી કોઈ નોટીસ મળ્યા બાદ, અગરજો લખતની રૂઢે મીલકતની માલેકી બદલાઈ હશે, તો, કમીશનરને ઘટતું દખાયાથી તે અસલ લખત જેવા માંગશે, અથવા રેજીસ્ટર આફીસમાંથી તેની મેલવેલી નક્કલ પોતાની આગલ હાજર કરવાને ફરમાવશે.

૧૫૧. (૧) નોટીસ નહીં આપ્યાથી શું પરીણામ નીપજે છે.—મીલકતને લગતી જકાત આપવાને મુખ્ય જોખમદાર શખ્સ અગરજો ઉપર મુજબ કમીશનરને નોટીસ નહીં આપશે, તો પોતાની ગરજત માટે બીજી રીતે જોખમ માંથે જોંબી લઈનેબી, તે નોટીસ આપે અને કમીશનરના ચોપડામાં મીલકત બીજાનાં નાંમ ઉપર લખાય ત્યાં શુઢી જકાતની રકમ જેમ જેમ તેની ઉપર વખતે વખત લેણી નીકલતી જશે, તેમ તેમ તે તેનેજ ભરવી પડશે.

(૨) તેમ છતાંબી જેનાં નાંમ ઉપર મીલકત કરી હાય, તે શખ્સની જકાત ભરવા બાબેની જોખમદારી આઠી થાયલી ગણાશે નહીં; તેમજ જકાત વસુલ કરી લેવા સંબંધી મીલકત ઉપરનો કમીશનરનો જે પેહલે દાખા છે તેને તેથી કાંઈબી હરકત નડશે નહીં.

૧૫૨. નવી બંધાતી ઇમારતો વગેરે બાબેની નોટીસ.—જ્યારે કોઈબી નવી ઇમારત બાંધવામાં આવે, અથવા કોઈબી ઇમારતને ફરીથી બાંધવામાં અ-

થવા વધારામાં આવે, અથવા કોઈખી ખાલી પડેલી ઇ-
મારતમાં ફરીથી કોઈ વશવા આવે, ત્યારે મીલકતને લગતી
જકાત આપવાને મુખ્ય જોખમદાર શખસે દીન ૧૫ ની
અંદર તે વીશેની લખીત નોટીસ કમીશનરને આપવી
જોઈએ.

સમજા—આ કલમથી ઉક્તો ચાલનારને રૂ.૫૦)
શુધ્ધીના દંડની સજા થાશે

(૨.) મજકુર ૧૫ દીવશની જે મુદત ઉપર લખી
છે. તે ઈમારત બંધાઈને તૈયાર થાય, અથવા તે તૈયાર
થાવાની આગમજ તે મધે કોઈ વશવા આવે, એ બેમાંથી
જેખી બનાવ પેહેલમાં બની આવે, તે દીનેથી ગણવામાં
આવશે

**૧૫૩. ઈમારત તોડી પાડે ત્યારે આપવી
જોઈતી નોટીસ—**જ્યારે ઘરઘણી પોતાની ઈમારત
અથવા તેના કોઈખી ભાગ તોડી પાડે. ત્યારે તેણે તે
વીશેની નોટીસ કમીશનરને આપવી જોઈએ.

(૨.) તેવી નોટીસ તે આપે ત્યાં શુધ્ધીની જકાત
આપવા સંબંધી તેની જોખમદારી ચાલુજ રહેશે, અને
તેને જકાત ભરવીજ પડશે.

જકાત સંબંધી મીલકતની આંકણી બાબત.

**૧૫૪. (૧) જકાતની આંકણી કેમ મુકરર
થાયછે—**મીલકતને લગતી જકાત આપવાને લાયક ઠરેલાં

કોઈખી મકાંન અથવા જમીનની આંકણી મુકરર કરવા શારૂં, તેવાં મકાંન અથવા જમીનનું વર્ષે વર્ષ જેટલું ભાડું ઉપજવાની વાજખી વકી હોય, તેવાં એક વર્ષનાં ભાડાંમાથી સેંકડે ૧૦ ટકા જેટલી રકમ બાદ કરીને બાકીની રકમ ઉપર જકાત ખેસાડવામાં આવશે; પછે બાદ કરેલી રકમ રીપેરને લગતાં ખર્ચને બદલે, અથવા ગમે તે બાબદને બદલે સમજવી.

(૨.) કોઈખી મકાંનની અંદર, અથવા જમીનની ઉપર કોઈખી સંચા કામનો સામન જો હોય, તો તેની કીમત, તે મકાંન અથવા જમીનને લગતી આંકણીમાં ઉમેરવામાં આવશે નહીં.

૧૫૫. (૧) ઘરઘણી અથવા વશનાર પા-સેથી ખખર મેલવવા, તથા જગ્યા જાતે તથા-સવા માટેની કમીશનરની સત્તા.—કોઈખી મકાન અથવા જમીનની આંકણી અથવા તે વીશેની જકાત આપવા મુખ્ય જોખમદાર શખસ કોણુ છે તે વાત મુકરર કરવા માટે, તે મકાન અથવા જમીન અથવા તેમના કોઈખી ભાગના માલેક અથવા વશનારને કમીશનર ફરમાવી શકે કે, ઠેરવેલી મુદતની અંદર, તેણે નીચે મમાંણેની લખીત વીગતો પોતાંને પુરી પાડવી;

(એ) તેવાં મકાંન અથવા જમીનના માલેક અથવા વશનારનું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું, અથવા માલેક તથા વશનાર બંધેના નામ તથા રહેવાના ઠેકાણાંને લગતી ખખર આપવી; તથા

(બી) તેવાં મકાંન અથવા જમીનની લંબાઈ પો-
હોલાઈ, તથા તેમનું શું ભાડું ઉપજે છે તેને લગતી
વીગતો આપવી.

(૨) દરેક માલિક અથવા વશનાર જેને ઉપર મુજ-
બનો હોકમ કર્યામાં આવે, તેની ફરજ છે જે માંગેલી
વીગતો, પોતાની જાણ મુજબ, બધી ખરેખરીજ, તેણે
કમીશનરને પુરી પાડવી.

 ઉપલી કલમથી જે કોઈ ઉત્તરો આપશે, તેની
ઉપર “ઈન્ડીયન પીનલ કોડ” એટલે હીંદુસ્થાનના ફાજ-
દારી કાયદાની ૧૭૬ તથા ૧૭૭ કલમો મુજબ કામ ચલા-
વવામાં આવશે. મજકુર કાયદાની ૧૭૬ મી કલમમાં લખે
છે જે, સરકારી અમલદારે માંગેલી ખખર જે શખસ
નહી આપશે તેને ૧ માસના આસાંન કેદ, અથવા રૂ૫૦૦)
સુધીનાં દંડની, અથવા કેદ તથા દંડ બંધેની સજા થાશે ;
તથા મજકુર ૧૭૭ મી કલમમાં ફરમાવે છે કે, જે શખસ
સરકારી અમલદારને જાણીપુછીને ખોટી ખખર આપશે,
તેને માસ ૬) સુધીની આસાંન કેદ, અથવા રૂ૧૦૦૦)
સુધીનાં દંડની, અથવા કેદ તથા દંડ બંધેની સજા કર-
વામાં આવશે.

ખોત્રાસો—મજકુર ફાજદારી કાયદાની ૨૧ મી
કલમ મધે “ચુનીસીપાલ કમીશનરને” પાછું “સરકારી
અમલદાર” લેખે ગણ્યો છે.

(૩) ઉપર જણાવેલાં કારણોસર, તેવાં કોઈબી
મકાંન અથવા જમીનની જાતી તપાસ કરવાને કમીશનરને
સત્તા અથવા છુટ છે.

જકાતનો ચોપડો કેમ કરવામાં આવે છે.

૧૫૬. જકાતનો ચોપડો—શેહેરમાનાં શર્વે મકાંના તથા જમીનો ખાખેની પુરેપુરી વીગતો સાથેના એક ચોપડો કમીશનર રાખશે, જેને “આસેસમેન્ટ બુક” કરી ફેહવામાં આવશે.

૧૫૭. જુદા જુદા ચોપડા—આ જકાતનો ચોપડો દરેક વાડ શાઈ જુદો જુદો રાખ્યામાં આવશે.

૧૫૮. (૧) જે અથવા તેથી વધારે શખસોને છુટક લાડે આપેલી મીલકત વીશેનો ખંદોખસ્ત—જ્યારે કોઈખી મકાંન અથવા જમીન જે અથવા તેથીખી વધારે શખસોને જુદા જુદા અથવા છુટક લાડેથી આપવામાં આવ્યાં હોય, ત્યારે તેવાં મકાંન અથવા જમીન ઉપર જકાત ખેસાડવાને માટે, કમીશનર યાતો તે ખંધાંને એકજ મીલકત દાખલ ગણશે, યાતો તે મકાંન અથવા જમીનનાં માલિકની લખીત મંજૂરીયાત મેલવીને, દરેક છુટક લાડેથી આપેલી જગ્યાને, અથવા તેવી જે કરતાં વધારે જગ્યાઓને, અથવા દરેક માલ અથવા ભાંયતલ્યાને, જુદી જુદી મીલકત દાખલ ગણશે.

(૨) છુટક જગ્યાઓને એકજ મીલકત દાખલ ગણે, તો કાયદો શું—આ કલમ મુજબ કોઈખી મકાંન અથવા જમીનનાં છુટક ભાગો લાડેથી આપ્યાં હશે, અને તેઓ શર્વેને એકજ મીલકત દાખલ ગણવાને કમીશનરે ઠરાવ કર્યો હશે, તો મંજૂર મીલકત ખાખેની સામાન્ય જકાતનો ફે લાગની છુટ તે આપશે.

એવી છુટને લગતી પોતાની મંજૂરીયાત કોઇબી અર્ધા સાલની શરૂઆત થાય તેની વધુમાં વધુ ૭ દીવશ આગ-મજથી કમીશનર આપશે.

૧૫૮. (૧) ધરધણી માલમ નહી પડે, તો કેમ કરવું—કોઇબી જગ્યાને લગતી જકાત આપવાને મુખ્ય જોખંમદાર શખસતું નામ અગરજો ચોક્કસપણે માલમ નહી પડે, તો જકાતના ચોપડામાં તેમજ જેબી નોટીસ કરવી પડે તે મધે તેવા શખસ વીશે બીજી કાંઈબી વધારે વીગત આપ્યા વગર, “ફલાણી જગ્યાના માલેક” અથવા “જમીનદાર જોગ” કરીને લખે તો તે પુરતું ગણાશે.

(૨.) જગ્યામાં વશનારની જોખંમદારી—અગરજો મીલકતનો માલેક નહી જણાય, તો જકાત આપવાને મુખ્ય જોખંમદાર શખસ કોણુ છે તે મુકરર કરવા શારૂં તે જગ્યામાં વશનાર પાસેથી કમીશનર ખબર મેલવશે ; અને તેવી ખબર પુરેપુરી રીતે આપવાને મજકુર વશનાર ના પાડશે, તો તેવી ખબર તે આપે ત્યાં શુધ્ધી તે જગ્યાને લગતી શર્યે જકાતો ભરવાને વશનાર પોતે જોખંમદાર ગણાશે.

૧૬૦ (૧) આંકણી પુરી થાયા બાદ ખબર આપવી.—કોઇબી વાર્ડનો જકાતના ચોપડો પુરો થાયા પછે, કમીશનર તે બાબેની જાહેર ખબર આપીને તે ચોપડો કયાં મેલવામાં આવ્યો છે, અથવા તેની નક્કલ કયાં જોવાને મલશે તે જણાવશે.

(૨) એવી જાહેર ખબર સરકારી ગેઝટમાં તથા સ્થાનિક વર્તમાન પત્રોમાં છપાવીને તથા વાર્ડની મુખ્ય જગ્યાઓ ઉપર કાગડ્યાં ચ્હોંટાડીને મગટ કર્યામાં આવશે.

૧૬૧. (૧) જકાતનો ચોપડો તપાસ માટે ખોટો છે—કોઈખી જગ્યાના માલેક અથવા વશનારને, અથવા તેના એજન્ટને, કાંઈખી દામ લીધા વગર, જકાતનો ચોપડો તપાસવા તથા તેમાંથી પોતાની જગ્યાને લગતા ઉતારા કરવા દેવામાં આવશે.

(૨) પણ જે શખ્સને તેવો કરસો હક નહી હોય, તો કમીશનરે ફરવેલી “ફી” લઈને તેને મજકુર ચોપડો તપાસવા તથા તેમાંથી ઉતારો કરવા દેવામાં આવશે.

૧૬૨. (૧) આંકણી સાંમે ફર્યાદ કરવાની મુદત.—એક જાહેર નોટીસ આપીને કમીશનર એવું મગટ કરશે, જે જકાતના ચોપડામાં દાખલ કરેલી આંકણી સામે અગરજે કોઈને ફર્યાદ કરવાની હોય, તો મજકુર નોટીસની તારીખથી દીન ૧૫) ની અંદર તેવી ફર્યાદ તેની આફીસમાં લેવામાં આવશે.

(૨) કમીશનરે ખાશ નોટીસ ક્યારે આપવી—અગરજે કોઈખી જગ્યાને મીલકતને લગતી જકાત આપવાને લાયકની ગણીને, જકાતના ચોપડા મધે પેહેલ વેહેલીજ વાર દાખલ કરી હશે, અથવા તે ઉપરની જકાતમાં વધારો કર્યો હશે, તો તેવી જગ્યાના માલેક અથવા વશનાર ઉપર એક ખાશ નોટીસ મોકલીને કમીશનર જાહેર કરશે કે મજકુર જગ્યા ઉપર આટલી જકાત ખેસાડી છે, તથા તે જકાતની સામે અગરજે ફર્યાદ કરવાની હોય, તો તે ખાશ નોટીસ પછાંચ્યાની તારીખથી દીન ૧૫ ની અંદર તેવી ફર્યાદ કમીશનરની આફીસમાં લેવામાં આવશે.

૧૬૩. (૧) આંકણી સામે ક્યારે અને કેમ
 ફર્યાદ કરવી—જકાતના ચોપડામાં દાખલ કરેલી
 આંકણીની રકમ સામેની દરેક ફર્યાદ લખીત અરજી મારફતે
 કમીશનર જોગી કરવી, તથા જાહેર અથવા ખાશ નોટીસ મધે
 ફરવેલી મુદતની અંદર તે તેની આફીસમાં પહોંચતી કરવી.

(૨) શું સખખો અથવા આધાર ઉપરથી આંકણી
 સામે ફર્યાદ કરવામાં આવે છે, તે સખખો અથવા આધાર
 ટુંકમાં તોપણ પુરેપુરી રીતે, દરેક તેવી અરજીમાં જણાવવાં.

૧૬૪. ફર્યાદની ચોકાસીનો દીવશ
 જણાવનારી નોટીસ.—એવી મલેલી શર્વે ફર્યાદની
 નોંધ એક ખાશ ચોપડી મધે કમીશનર લેવા લગાડશે ;
 તથા કયા દીવશે તથા વખતે તથા ઠેકાણે તેની ફર્યાદ
 સાંભલવામાં આવનાર છે, તે વીશેની લખીત નોટીસ દરેક
 ફર્યાદ કરનારને પુગાડશે.

૧૬૫. (૧) ફર્યાદની તપાસ.—આગમજથા
 મુકરર કરેલે દીવશે તથા વખતે તથા ઠેકાણે, અગરજો
 ફર્યાદ કરનાર હાજર હશે તો તેની હજુરમાં, અને જો
 તે હાજર નહી હોય તો તેની ગેરહાજરીમાં, મજકુર ફર્યાદની
 ચોકાસી કમીશનર કરીને તેના નીકાલ લાવશે.

(૨) કમીશનરને જો વાજખી કારંણુ જણાશે, તો
 ચોકાસી કરવાનું કાંમ તે વખતે વખત મુસ્તવી રાખશે.

(૩) મજકુર ફર્યાદનો જખી કાંઈ નીવેડો આવે, તે
 તેવી ફર્યાદ નોંધવા માટે રાખેલી ખાશ ચોપડી મધે
 દાખલ કરવામાં આવશે; અને અગરજો આંકણીની રકમમાં
 કાંઈખી ફરફાર કરવાની જરૂર પડશે તો, જકાતના ચોપડા
 મધે પણ તે ફરફાર લખાશે.

૧૬૬. (૧) જકાતને લગતો ચોપડો ક્યારે નક્કી થાય છે.—આંકણી સાંમે જેખી ર્ક્યાદો થાઇ હોય તે સર્વેનો નીકાલ આવ્યા બાદ, જકાતના ચોપડાના ખરાપણાની સામેતી દાખલ, કમીશનર પોતાની સહી સાથે તે ઉપર એવો લેખ કરશે કે, જ્યાંખી સુધારા કરવામાં આવ્યા છે તે બાદ કરતાં, મજકુર ચોપડા મધે દાખલ કરેલી આંકણી સાંમે કાંઈખી વજનદાર તકાર લેવામાં આવી નથી.

(૨) તે પછે, તે વાઈના ચોપડા મધે મુકરર કરેલી આંકણીઆ. (ચોપડામાં હવે પછે થતો ફરકાર બાદ કરતાં) નક્કી થાયલી ગણવામાં આવશે.

૧૬૭. (૧) આંકણીમાં વધ ઘટ ગમે ત્યારે થાય છે.—જે વર્ષને લગતો જકાતનો ચોપડો હોય, તે વર્ષના દરમ્યાન, કોઈખી વખતે, લાગતા વલગતા કોઈખી શખસની અરજ ઉપરથી, અથવા પરભાડી રીતે મલેલી ખીજી ખખરના અ.ધાર ઉપરથી, કમીશનર તે ચોપડા મધે સુધારો કરી શકશે, તે એવી રીતે કે, કોઈખી શખસનું નામ જે તેમાં દાખલ થવું જોઈતું હતું અથવા કોઈખી જગ્યા જે દાખલ થતી રહી ગઇ હોય, તે બાંધે દાખલ કરીને, અથવા જકાત આપવાની જેની જોખમદારી નથી તેવા શખસનું નામ કાઢી નાંખીને, અથવા જકાતની રકમમાં વધારો યા ઘટારો કરીને, અથવા કોઈખી જગ્યા ઉપરની જકાત સદનંતર માફ કરીને, કમીશનર સુધારો કરી શકશે.

(૨) એવો દરેક સુધારો જે કરે, તે વર્ષની રાજ-આતથી કયો છે એમ ધારવામાં આવશે.

૧૬૮. (૧) જકાતનો ચોપડો કેટલી બુદ્ધતે બનાવવો.—જકાતને લગતો ચોપડો દર વર્ષે કરવાની જરૂર નથી. છેલ્લા વર્ષનાજ ચોપડા મધેની નાઘો કમીશરે બાહાલ રાખી તથા તેમાં પોતાને વાજખી લાગે તેવા ફરફારો કરીને આગલાજ ચોપડાને દરેક નવાં સાલ માટેનો ચોપડો સમજવામી આવશે.

(૨) પાણુ જે જાહેર નાટીસો આપવાની છે, તે તો આખ્યા કરવાની, તથા ઉપર આપેલી ૧૬૩ મી થી ૧૬૭ મી શુધ્ધીની કલંમોમાં લખેલા બંદાબસ્તો દરેક સાલને લાગુ છે.

(૩) ઝોઝામાં ઝોઝા દર ૪ વર્ષે જકાતનો નવો ચોપડો તૈયાર કરવો જોઈએ.

પાણીની તથા હલાલખોરની જકાતો

સંબંધી ખાશ ગોઠવણો.

૧૬૯. (૧) પાણીની રાખેતાની જકાતને બદલે તે માપીને અથવા ઉદ્ધર ઠેરવેલી રકમ લઈને આપવા વીશે.—પાણી માટે લેવાતી રાખેતાની જકાતને બદલે સ્ટાન્ડીંગ કમીટી ઠેરવે તે ભાવે અને તેવા પ્રસંગો અથવા ઠાંકણાં ઉપર, પાણી માપથી આપીને તેનો દામ લેવો.

(મી) પાણીને લગતી રાખેતાની જકાતને બદલે, તેમજ તે માપથી આપીને તેનો દામ લેવાને બદલે, કોઈખી

શખસ સાથે કમીશનર એવી ગોઠવાણ કરી રકશે જે, એકથી પાંચ વર્ષ શુધીની બાંધી મુદત માટે કોઈ ચોક્કસ અથવા ઉંધર ઠેરવેલી રકમ લઈને તેવા શખસની જગ્યા ઉપર પાણી પહોંચાડવું.

(૨) જ્યારે પાણી માપથી આપીને તેના દાંમ કમીશનરે લેતો કેવો હશે, ત્યારે પાણીનાં વપરાસ બાબે, અથવા જ્યાં સુધી “મીટર” બગડેલું રહે અથવા દરૂસ્ત થાતું હોય ત્યાં શુધી, ખપમાં આવેલાં પાણીના દાંમ મુકરર કરવા બાબે, સ્ટાન્ડીંગ કમીટીને વાજબી લાગે તેવી શરતો તે વખતે વખત કરશે; અને જ્યારે ઉંધર રકમ ઠેરવી હોય, ત્યારે પણ પાણીનાં વપરાસને લગતી શરતો મજકુર કમીટી મુકરર કરશે.

(૩) જે શખસને માપથી પાણી આપીને તેના દાંમ તેની પાશેથી લેવાતો હોય, અથવા તે માટે કોઈબી ઉંધર રકમ તેની પાશેથી લેવાતી હોય, તે શખસની ઉપર પાણીની સાધારણ જકાત જુદી નાખ્યામાં આવશે નહીં; પણ અગરજો તેને પહોંચાડેલાં પાણીનાં પૈસા તે નહીં ભરે, તો પાણીને લગતી સાધારણ જકાતના ચઢી ગયલા પૈસા જેવી રીતે ચુનીસીપાલીટી વસુલ કરી લે છે, તેવીજ રીતે એ પૈસા પણ વસુલ કરી લેવામાં આવશે.

૧૭૧. જાહેર કુવારા વગેરેમાનું પાણી મફત મલશે.—શેહેરનાં રહેવાસીઓને મુક્ત પાણી પહોંચવું કરવા શાઈં સ્થાપેલાં જાહેર કુવારા, ટાંકી, હોજ, કુવો, નલ વગેરેમાંથી અગરજો કોઈ શખસ પાણી મળે જાય, તો તેના કાંઈબી દાંમ તેને આપવો પડશે નહીં,

પણ તેની શરત એટલીજ છે કે મજકુર પાણી પોતાના ખાનગી વપરાસનેજ શાફ, અને નહીં કે તે વેચવા શાફ લઈ જવું.

૧૭૨. (૧) હુલાલખોરની જકાતખી ઉધર લેવાય છે—જ્યારેખી કમીશનરને વાજખી લાગે, ત્યારે કોઈખી હોટેલ અથવા કલ્પ અથવા તેવીજ મ્હોટી જગ્યાએ ના સંબંધમાં લેવાતી હુલાલખોરની જકાતનો ખાશ ભાવ અથવા દર સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજુરીયાતથી તે ઠેરવશે; પછે હુલાલખોરને લગતી ચાકરી, હુલાલખોરોની મારફતે અથવા કોઈખી બીજી રીતે બળ લાવવામાં આવે તેની હરકત નથી.

૧૭૩. (૧) એક શખસે આપેલી પાણી ની તથા હુલાલખોરની જકાતો, બીજા ધણી પાસેથી પાછી ક્યારે લેવાય છે.—અગરજો કોઈખી જગ્યા બાબદ, એક શખસે પાણીની અથવા હુલાલખોરની જકાત કમીશનરને આપી હશે, અને જે મુદતને માટે તેણે તેવી જકાતો આપી હોય, તે મુદતમાં તે જગ્યામાં તે પોતે વસ્યા અથવા રહ્યો નહીં હશે, તો તેવા શખસને હક છે જે મજકુર મુદતમાં તે જગ્યામાં જે કોઈ શખસ ખરેખર વસ્યા અથવા રહ્યો હશે, તેની પાસેથી પોતે આપેલા જકાતોના પૈસા વસુલ કરી લે.

(૨) તે પૈસા કેમ વસુલ કરવા.—ઉપર લખ્યા મુજબ, જે શખસે મજકુર જકાતોને લગતા પૈસા આપ્યા હોય, તેને પેલા બીજા શખસની પાસેથી, જાણે પોતાના ચહેલા ભાડાનાજ પૈસા તે ઉધરાવતો હોય, તેવીજ રીતે તેણે આપેલા પૈસા ઉધરાવી લેવાને તેને હક છે.

ખાલી પડેલી જગ્યાઓ શાં રૂં લેવાયલી જકાત પાછી કેમ મેલવવી.

૧૭૪. પાણીની તથા હુલાલખોરની આપેલી જકાતો પાછી ક્યારે, અને કેટલી મલે છે.—જ્યારે કોઈખી મકાંન અથવા જમીન અથવા જગાનો કોઈખી ભાગ, જેને કમીશનરે જુદી જુદી મીલકત દાખલ ગણી હશે, તે અગરજો આછામાં આછા ૬૦) દીવશે શુધી ખાલી પડેલી હોય, તો હવે પછેની કલમો મધે ઠરવ્યા પ્રમાણે, જેટલા દીવશે શુધી તે જગ્યા ખાલી પડી હોય, તેટલા દીવશે માટેની પાંણીની તથા હુલાલખોરની જકાતો કમીશનરે અગર લીધી હશે, તો તેણે તે પાછી આપવી.

૧૭૫. “જનરલ” એટલે સામાન્ય જકાત પાછી કેમ મલે છે.—જ્યારે કોઈખી મકાંન અથવા જમીન અથવા જગ્યાનો કોઈખી ભાગ, જેને કમીશનરે જુદી જુદી મીલકત દાખલ ગણી હશે, તે અગરજો આછામાં આછા ૬૦) દીવશે શુધી ખાલી પડેલી હોય તો હવે પછેની કલમોમાં ઠરવ્યા પ્રમાણે, જેટલા દીવશે શુધી તે જગ્યા ખાલી પડી હોય, તેટલા દીવશે માટેની જનરલ એટલે સામાન્ય જકાતની રકમનો રૂ જેટલો ભાગ, જે કમીશનરે જકાત લીધી હોય, તો તેણે તે પાછો આપવો.

૧૭૬. (૧) ખાલી પડેલી જગ્યા વીશે નોટીસ નહીં આપવાનો ગેરફાયદો.—જકાત આપવાને જે શખસ જોખંમદાર છે તેણે, અથવા તેના એજન્ટ, એટલે કારભારીએ, પોતાની જગ્યા ખાલી પડેલી

છે કરીને લખીત નોટીસ મારફતે અગરજ્ઞે કમીશનરને નહી જણાવશે, તો મીલકતને લગતી આપેલી કોઇખી જકાત કમીશનરની પાસેથી પાછી મેલવવાના તેમના દાવો ચાલી શકશે નહી.

(૨) નોટીસ આપ્યા અગાઉની કોઇખી મુદતને માટે, કમીશનર “રીફંડ” એટલે લીધેલી જકાત પાછી આપશે નહી.

(૩) જ્યારે કોઇખી જગ્યા એક અર્ધા સાલમાં ખાલી પડીને તે પછેના આવતા અર્ધા સાલમાં પણ તે ખાલી પડતી જતી હોય, ત્યારે પેલા બીજા અર્ધા સાલની શરૂઆતથી ૩૦ દીવસની અંદર તે વીશેની લખીત નોટીસ અગરજ્ઞે કમીશનરને આપવામાં નહી આવે, તો તેવાં ચાલુ ખાલીપણાં બાબદ કમીશનરની પાસેથી જકાત પાછી મેલવવાના તેના માલિકને હુક રહેશે નહી.

ખોલાસો—મ્યુનીસીપાલિટીનું વર્ષ, સરકારી વર્ષની માફકજ, તા. ૧ લી એપ્રિલથી શરૂ થાઈ તા. ૩૧ મી માર્ચે પુરું થાય છે. મીલકતને લગતી જકાતના બીજા વર્ષમાં બે વખત દર છ છ મહીને, કરવામાં આવે છે; એટલે જે તા. ૧ લી એપ્રિલથી તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર શુધીના, તથા તા. ૧ લી એક્ટોબરથી તે તા. ૩૧ મી માર્ચ શુધીના. જ્યારે કોઇખી અર્ધા સાલમાં જગ્યા ખાલી પડે, અને તે પછેનાજ આવતા અર્ધા સાલમાં પણ તે ખાલી પડતી જતી હોય, તો એપ્રિલ મહીનાની તા. ૧ લી થી તા. ૩૦ મી શુધી, અથવા તા. ૧ લીથી તા. ૩૧ મી એક્ટોબર શુધીના, જેમ મહીનો આવે તે મુજબ, કોઇખી દીવસે ખાલી પડેલી મીલકત બાબદની મજબુર નોટીસ અગરજ્ઞે કમીશનરને આપવામાં આવે, તો તે ક્યદા મુજબની નોટીસ ગણાશે, અને પછે લીધેલી જકાતના પૈશા પાછા આપવાની કમીશનરને ફરજ પડશે.

૧૭૭. પાણી બંધ કરવા માટે અરજી કરે, તોજ તેની જકાત પાછી મલશે.—અગરજે એક ખાલી પડેલી જગ્યાને પાણી પહોંચતું કરવાનું કામ બંધ પાડવાને ઘરઘણીએ કમીશનરને અરજી કરી હોય તે છતાં પાણી ચાલુજ રાખીને તેના બીજાનાં નાણાં લીધા હોય, તો મજકુર અરજીની તારીખ પછેની મુદતને માટે લીધેલાં નાણાં ઉપર ઘરઘણી જ દાવો કરે, તો તે ચાલી શકશે, અને તે નાણાં પાછાં આપવાને કમીશનર બંધાયલો છે.

૧૭૮ છુટ મેલયા પછે, સામાન્ય જકાત પાછી મલશે નહીં.—કલમ ૧૫૮ મી ની પેટા કલમ બીજામાં જોલાસો કર્યા મુજબ, જે મીલકતનાં બાબમાં કમીશનરે ફેં જેટલી જકાતની છુટ મુકી હશે, તો તેવી મીલકત માટેની સામાન્ય જકાત “રીફંડ” એટલે પાછી આપવામાં આવશે નહીં.

૧૭૯. જકાતના પૈસા પાછા લેવાને કરવી જોઈતી અરજી—ઉપર મુજબની નોટીસ આપ્યા છતાં, જકાતનાં નાણાં પાછાં મેલવવા શરૂ અરજી પણ કરવી જોઈશે, અને જે અર્ધા સાલ માટેની જકાત પાછી મેલવવાની હશે તે અર્ધા સાલની શરૂઆતથી ૩૦ દીવસની અંદર અગરજે અરજી મોકલવામાં આવશે, તોજ લીધેલી જકાત પાછી મલશે. પણ અગરજે ઉપર લખ્યા મુજબની અરજી નહીં કર્યામાં આવે, અથવા મુદત વોતી ગયા બાદ તે કરે, તો જકાતના પૈસા પાછા મેલવવાનો ઘરઘણીને દાવો કબુલ રાખવો અથવા નહીં તે ખુદ કમીશનરની મરજી ઉપરજ આધાર રાખે છે.

ગાડીઓ તથા જનવરો ઉપરની જકાત ક્યારે, અને કેમ લાગુ પડે છે.

૧૮૦. કહી કીસમની ગાડીઓ તથા જનવરો ઉપર જકાત લેવાય છે—શેહરમાં રાખેલી શરે ગાડીઓ તથા જનવરો ઉપર લેવાતી જકાતના જે દર આ ધારાને છેડે “શોકુલ છ” મધે જણાવેલા છે, તે કરતાં વધુ જકાત લેવામાં આવશે નહીં.

૧૮૧. ગાડીઓ તથા જનવરો માટે આ ધારામાં મુકેલી છુટ—નીચે જણાવવામાં આવેલી ગાડીઓ તથા જનવરો ઉપર જકાત નાખ્યામાં આવશે નહીં, એટલે કે :—

(એ.) ગ્યુનીસીપાલ અથવા પોલીસ ખાતાનાં કામે લગાડેલી ગાડીઓ અથવા જનવરો ;

(બી.) તોપની ગાડીઓ, અથવા ગાડાંઓ, તથા આરટીલરીનાં તથા રસાલાનાં ઘોડા ;

(સી.) જે શખસને તેની ચાકરીના ધારાથી ઘોડો રાખવાની ફરજ પડી હોય, તો તેવો ઘોડો ;

(ડી.) વાલનટીયરોનાં ઘોડા ;

(ઇ.) માહારાણીની અથવા કારપોરેશનની ગાડીઓ તથા જનવરો ;

(એફ.) ટ્રાંન્સે કંપનીની ગાડીઓ તથા જનવરો ;

(૭.) ખરેખર ગાડી વેચવાનો ધંધો કરનારાઓ, જે ગાડીઓ વાપરતા નહીં હોય, પણ વેચવાનેજ માટે રાખી હશે, તેવી ગાડીઓ ;

(ઐચ.) ધક્કા ઉપર, અથવા કોઈખી કારખાના અથવા વખાર અથવા રેલવેને લગતી જગ્યાઓ ઉપરજ વપરાતી જે પૈડાંની ગાડીઓ ;

(જ.) એક પૈડાની હાથગાડી, અથવા બચ્ચાંની ગાડીઓ.

૧૮૨. (૧.) જકાત માટેની જોખ'મદારી કેમ ઠરે છે—કોઈખી ગાડી અથવા જનવરના માલેક પાશેથી, અથવા જેના કબજા અથવા વહીવટમાં તે હોય તેની પાશેથી, નીચે જણાવ્યા પ્રમાણેની શરતોથી જકાત લેવામાં આવશે :—

(એ) કોઈખી ક્વાર્ટરમાં ઓછામાં ઓછા ૩૦ દીવશ શુધી ગાડી અથવા જનવર રાખ્યાં હોય, તો તે ક્વાર્ટરની આખી એટલે પુરેપુરી જકાત આપવી પડશે.

(બી.) કોઈખી ક્વાર્ટરમાં ૩૦ કરતાં ઓછા, પણ ૭ કરતાં વધુ દીવશ શુધી ગાડી અથવા જનવર રાખ્યાં હોય, તો તે ક્વાર્ટરની આખી જકાતનો ૩ લાગ જેટલી જકાત આપવી પડશે.

(સી.) કોઈખી ક્વાર્ટરમાં ૭ કરતાં વધારે દીવશ ગાડી અથવા જનવર રાખ્યાં નહીં હશે, તો તે ક્વાર્ટરની જકાત ખીલકુલ લેવામાં આવશે નહીં.

(૨) જ્યારે એક રાખસે, એક ક્વાર્ટરમાં, એકજ જાતની બે અથવા તેથી વધારે ગાડીઓ રાખી હોય, અથવા એકજ કીસમના બે અથવા તેથી વધારે જાનવરો રાખ્યાં હોય, પંજુ જુદી જુદી વખતે એકજ ગાડી, અથવા એકજ જાનવર રાખ્યાં હશે, તો તેટલા બધા દીવશો શુધ્ધી તેણે એકજ ગાડી અથવા એકજ જાનવર રાખ્યો હતો એમ સમજવામાં અથવા ગણવામાં આવશે.

૧૮૩. દરૂસ્ત કરાવવા મોકલેલી ગાડી-
જે એક ગાડી આખા ક્વાર્ટર શુધ્ધી દરૂસ્ત કરાવવા મોકલવામાં આવી હશે, તો તે ઉપર તે ક્વાર્ટરની જગત લીધામાં આવશે નહીં.

૧૮૪. ના લાયક અને નહીં વપરાતાં જાનવરો ઉપરની જગત માફ થાશે—અગરજે એક જાનવરને, કોઈખી આખા ક્વાર્ટર શુધ્ધી અશક્ત અથવા વપરાસમાં નહીં આવે તેવાં જાનવરોને રાખવાના ખાશ ખાતાં મધે રાખ્યો હશે, અથવા અગરજે એક જાનવર કોઈખી આખા ક્વાર્ટરમાં વપરાસના કાંચ માટે નાલાયક હતો એમ જાનવરી વીધ્યાના કોઈ ડાકટરે સરટીફિકેટ આપી હશે, અને તેને જે વપરાસમાં લીધો નહીં હશે, તો તેવાં જાનવર માટે તે ક્વાર્ટરની જગત લેવામાં આવશે નહીં.

૧૮૫. તબેલા રાખનારાઓ સાથેના બંદોબસ્ત—લાડેથી ગાડી ઘોડા ફરવા કોઈખી તબેલા રાખનાર પાસેથી, અથવા લાડેથી આપવા શાફ્ટ ગાડીઓ અથવા ઘોડા અથવા બલદો રાખનાર પાસેથી, અથવા વેચાણ શાફ્ટ રાખેલા ઘોડાના વેપારી પાસેથી, સ્ટાન્ડીંગ કમીટીના

મંજુરીયાતથી, કમીશનર ઉપલી જકાતને બદલે એક ઉધ્ધર ઠેરવેલી રકમ લઈ શકશે ; પાંચ તે રકમ દરેક વેલા એક વર્ષ કરતાં વધુ મુદતને વાસ્તે ઠેરવશે નહીં.

૧૮૬. (૧.) ગાડીઓ તથા જનવરો માટેની જકાતને લગતો ચોપડો—ગાડીઓ તથા જનવરો ઉપરની લેતી કરેલી જકાતનો એક જુદાજ ચોપડો કમીશનર સંખીને, તે મધે નીચલી વીગતો લખશે :-

(એ.) મજકુર જકાત આપવાને લાયક ઠેરલા આસામીઓની ટીપ,

(બી.) ગાડીઓ તથા જનવરો વીશેની વીગતવાર હકીકત,

(સી.) જુદા જુદા આસામીઓ ઉપર લાગુ કરેલી જકાત, તથા

(ડી.) ઉધ્ધર લેતી કરેલી જકાતને લગતી તપસીલ.

૨. જે શખસનું નામ મજકુર ચોપડા મધે લખાય કયું હશે, તેને અથવા તેના એજન્ટને, કાંઈખી દાંમ લીધા વગર, તે તપાસવા અથવા તેમાંથી પોતાને લગતી બાબદ ના ઉતારો કરવા દવામાં આવશે.

(૩.) જે શખસને ઉપર મુજબનો હક નહીં હશે, તેની પાસેથી ઘટતી ફી લઈને મજકુર ચોપડો તપાસવા તથા તેમાંથી ઉતારો કરવા દવામાં આવશે.

૧૮૭. ઘરઘણીઓ તથા બીજાઓ પાસેથી ખખર મેલવવાની કમીશનરની સત્તા—

ગાડીઓ તથા જનવરો ધરાવનારાં શખસો જ્યારે કોઈબી જગ્યાપર ભાડેથી રેહતાં હોય, ત્યારે તેવી જગ્યાના માલિકને કમીશનર ફરમાવી શકશે જે મજકુર શખસોમાનાં દરેકનું નામ, તથા ઠેકાંબું, તથા તેની પાશે જેટલી ગાડીઓ તથા જનવરો હોય તે શરૂ વીગતવારે પોતાની સહી સાથે તેણે કમીશનરને જણાવવું; તેમજ ગાડી તથા જનવરોને લગતી જકાત આપવાને એક શખસ જોખમદાર થાયદોષે એવા વેહમ અગરજો કમીશનરને આવે, તો તેવા શખસને પણ તે ફરમાવી શકશે, જે પોતાની પાશે જે ગાડીઓ તથા જનવરો હોય તેમને લગતી, તેની સહી સાથેની, શરૂ વીગતો તેણે કમીશનરને પુરી પાડવી.

(૨.) દરેક શખસ જેને ઉપર મુજબના હોકમ કદીમાં આવ્યા હોય, તેની ફરજ છે કે, આપેલી સુદતની અંદર, પોતાની જાણ મુજબ, શરૂ ખરેખરી વીગતોથી તેણે કમીશનરને વાકેફ કરવો.

૧૮૮. જે શખસ ગાડી અથવા જનવર રાખે, તેણે કમીશનરને ક્યારે નોટીસ આપવી—ગાડી અથવા જનવર ખાખેની જકાત આપવાને જે શખસ એક ક્વાર્ટરમાં જોખમદાર હોય નહીં હશે, અને તે પછેના ક્વાર્ટરમાં તેણે ગાડી અથવા જનવર રાખ્યાં હશે, તો તેવી ગાડી અથવા જનવર તેના તાખામાં આવ્યા બાદ દીન ૧૫ ની અંદર તે વીશીની ખખર, લખીત નોટીસ મારફતે, તેણે કમીશનરને આપવી.

સંજ્ઞા—આ કલમથી ઉલટો આલનારને રૂ૫૦ શુધીનો દંડ થશે.

૧૮૯. (૧.) તબેલા તપાસવાની તથા લોકોને પોતાંનો આગલ બેલાવી ખખર મેલવવાની કમીશનરને સત્તા—કોઈબી તબેલામાં અથવા ગાડી ઘોડા વગેરે જનવર રાખવાના ઘરમાં, અથવા બીજે ઠેકાણે, જકાત આપવાને લાયક ગાડી અથવા જનવર છે એવું માનવાને અગરજ્ઞે કમીશનરને કારણ મળે, તો તેવા દરેક ઠેકાણામાં દાખલ થાઈને તપાસ કરવા તેને સત્તા છે.

(૨.) ગાડી અથવા જનવર માટેની જકાત આપવા કોઈ શખસ જોખમદાર છે એવું માનવાને અગરજ્ઞે કમીશનરને કારણ મળે, તો ખુદ તેવા શખસને અથવા તેના ચાકરને પોતાંની હજુરમાં, લખીત હોકમથી, તેડાવી મંગાવીને તેઓની પાશે છેટલી તથા કેવા કીસમની ગાડીઓ તથા જનવરો છે, તે વીશેની ચોકાસી કમીશનર કરી શકશે; અને તેવા દરેક શખસની ફરજ છે કે કમીશનરની આગલ હાજર થાઈને, પોતાંની જાણ મુજબ, મજબૂર બાબદને લગતી શરૂ ખરેખરી હકીકત તેને આપવી.

ખોલાસો—એક “ક્વાર્ટર” તે દર ત્રણ મહીનાની મુદતને કહેછે, અને એક વર્ષમાં ચાર ક્વાર્ટર આવે છે.

છાસ્ટીથી શેહરમાં દાખલ થતી ગાડીઓ ઉપર લેવાતો કર.

૧૯૦. (૧.) જકાતનો દર—કલંમ ૧૮૦ મધે જણાવેલી ગાડીઓ બાદ કરીને, છાસ્ટીથી શેહરમાં દાખલ

યતી શર્વે ગાડીએ । ઉપર હર લેવામાં આવશે, જે દરેક ગાડી
દીડ બે આના કરતાં વધુ થશે નહીં.

(૨.) છાસ્ટીથી શહેરમાં જેટલી વખત એક ગાડી
દાખલ થાય, તેટલી દરેક વખતે ઉપર મુજબ કર લેવામાં
આવશે.

૧૯૧. (૧.) જકાત આપ્યા બાબદની
ટીકીટ—દરેક ગાડીનાં હાંકનારને, મજકુર કર ઉઘરાવ-
નાર શખસ પાશેથી, તેને કર મલ્યા બાબદની એકક
ટીકીટ, પોહોંચ દાખલ, માંગવાનો હક છે.

(૨.) શહેરમાં ગાડીઓ રાખી મેલ્યાથી
ઉપજથી જોખમદારી—ઉપલી પોહોંચની ટીકીટ
મલ્યા છતાં, ગાડીવાલો લાંબી મુદત શુધી શહેરમાં પોતાની
ગાડી રાખી મેલ્યાથી આ ધારા પ્રમાણેની જે જકાત તેને
લાગુ પડશે, તેમાંથી તે કાંઈ મોકલો થશે નહીં.

“ટાઉન ડ્યુટી”ને લગતો ખોલાસો.

૧૯૨. (૧.) કહી વસ્તુઓ ઉપર, અને
શું દર મુજબ ડ્યુટી લેવાશે—શહેરમાં આયાત
થતી જે વસ્તુઓ ઉપર જકાત લેતી કરી છે તેમની ટીપ,
તથા તે જકાતનાં દર, આ ધારાને છેડે “શીકુલ એચ”
મધે આપવામાં આવેલા ખોલાસા ઉપરથી જાણાશે.

(૨.) મજકુર જકાતને “ટાઉન ડ્યુટી” કરીને
કેલવામાં આવે છે.

૧૯૩. જકાતને લગતા કોઠા અથવા લીસ્ટો જાહેર જગ્યાઓ ઉપર જોવા મુકવા વીશે—કહી કહી વસ્તુઓ ઉપર કેટલી કેટલી ટાઉન ડ્યુટી લેવામાં આવે છે, તેનાં કોઠા અંગ્રેજી, ગુજરાતી, મરેઠી, તથા ઉર્દૂ ભાષાઓમાં છપાવીને, જે જે જગ્યાઓ ઉપર મજૂર જકાત ઉઘરાવવામાં આવે છે, તે તે જગ્યાઓનાં મુખ્ય ભાગોપર કમીશનર સ્ટેંટાડવા લગાડશે.

૧૯૪. (૧) સરકારી માલ ઉપરની જકાત માફ—કોઈખી વસ્તુ શેહેરમાં આયાત થતી વખતે, સરકારે તે કાંમ માટે કેરવેલો અમલદાર અગરજો એવી કીસમની સરટીફિકેટ આપે કે તે સરકારનો માલ છે, તો તે ઉપર ટાઉન ડ્યુટી લીધામાં આવશે નહીં.

(૨.) જકાત લીધેલો માલ પાછલથી જો સરકારનો થાય, તો જકાત પાછી મલે—ટાઉન ડ્યુટી લેતી કરેલી કોઈખી વસ્તુ શેહેરમાં આયાત થાય, અને તેને આયાત કરનારે પોતાની સહી સાથે જો એવો એકરાર કર્યો હોય, કે સરકારની સાથે કરેલો ચોક્કસ કન્ટ્રાક્ટ બજા લાવવા માટે, અથવા તો સરકારના ઉપયોગ શાફ્ટે તે વસ્તુની આયાત થાઈ છે, તો આયાત થયા પછે છ માસની અંદર, અગરજો મજૂર સરકારી અમલદારની એવી મતલબની સરટીફિકેટ રજૂ કરવામાં આવે કે ઉપલી વસ્તુ સરકારી મતા થઈ છે, તો તે વસ્તુ ઉપર લીધેલી ડ્યુટી પુરેપુરી પાછી વાલવામાં આવશે.

૧૯૫. (૧.) નીકાસ થતા માલ ઉપરની જકાત—જ્યારે “ટાઉન ડ્યુટી” લેતી કરેલી કોઈખી વસ્તુ

શેહરમાંથી નીકાસ કર્યામાં આવે, ત્યારે તે ઉપર લીધેલી ડ્યુટીની પુરેપુરી રકમ, નીચે આપેલી શરતો મુજબ, પાછી આપ્યામાં આવશે.

(૨.) જકાત પાછી આપવાની શરતો શુ

છે—“ રીફંડ, ” એટલે જકાત પાછી આપવાની બાબતને લગતા કાનુનો રટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી, કમી-શનર વખતે વખત ઘડશે, અને તે મુજબ અમલ કર્યામાં આવશે ; તોપણ તેને લગતી હાલની શરતો નીચે પ્રમાણેની ઠેરવી છે :—

(અ.) ઇમારતી લાકડાં અથવા આટો બાદ કરીને, બીજી કોઇબી વસ્તુ શેહરમાં આયાત થાયા પછે, છ મહીનાની અંદર જો નીકાસ કર્યામાં આવે, તોજ જકાત પાછી આપવામાં આવશે ; તથા ઇમારતી લાકડાં ૧૨ મહીનાની અંદર અગરજો નીકાસ થાય, તો લીધેલી જકાત પાછી આપ્યામાં આવશે.

(બી.) પણ આટો ગમે ત્યારે નીકાસ કર્યામાં આવે, તોપણ જે અનાજમાંથી તે બનાવ્યો હશે, તે અનાજ ઉપર લેતી કરેલી જકાતની રકમના સેંકડે ૭૫ ટકા જેટલી ડ્યુટી પાછી વાસવામાં આવશે, તથા મજકુર અનાજ શેહરમાં આયાત થાયો હતો અથવા નહી, તે વીશેનો કાંઇબી પુરાવો માંગવામાં આવશે નહી.

ખોલાસો—એવા પુરાવાની જરૂર થોડીજ છે, સબખ કે શેહરની અંદર અનાજ દાખલ થાયા વીના તેનો આટો થાય કેમ તે તો દેખાઇતુંજ છે.

(સી.) માત્ર નીકાસ થાયા બાદ, અગરજે ૧ મહીનાની અંદર અરજી કર્યામાં આવશે, તેજ લીધેલી જકાત પાછી મલશે.

(ડી) અગરજે લીધેલી જકાત ૩૫)ની અંદરની હશે, તે તે પાછી મલશે નહીં.

(ઈ) “રીફંડ” બાબદ જે કાનુનો કમીશનર ઘડશે, તેમને સરકારની બાહાલી એટલે મંજૂરીયાત મેલ્યા પછેજ, અમલમાં મેલ્યામાં આવશે.

વધારાની જકાત વીશે ઇશારો.

૧૯૬. જકાતમાં વધારો કરી શકાય છે—

કોઇબી વર્ષમાં જકાતનો વધારો કરવાને જ્યારેબી કાર-પોરેશનની સભા ઠેરાવ કરે, ત્યારે આ ધારા મુજબ જે જે જકાતો નાખી શકાય છે, તે તે જકાતોમાં વધારો કરીને, અથવા જે જે વસ્તુઓ ઉપર “ટાઉન ડ્યુટી” નાખી છે, તે તે વસ્તુઓની સંખ્યામાં વધારો કરીને, જકાતો નાખવામાં આવશે; પણ જેબી વધારાની જકાતો નાખવાની અગત્ય પડશે, તેમને લગતી હદ તથા સરતો આગમનથી મુકરર કરવામાં આવશે.

જકાતો કેમ ઉધરાવવામાં આવે છે.

૧૯૭. મીલકતની જકાત ક્યારે આવવી—
મીલકતને લગતી દરેક જકાત, દર છ મહીનાના બે હફતા-

આમાં, એટલે કે એમીલની તથા આક્ટોબરનો ૧ લી તાર ખે, આંગ ઉપર લેવામાં આવશે.

૧૯૮. (૧.) ખાનગી તથા ભાડેની ગાડીઓ તથા જનવરો માટેની જકાત—ગાંડીઓ તથા જનવરો ઉપરની જકાત દર ૩ માસે, એટલે જે એમીલ, જુલાઈ, આક્ટોબર, તથા જનવારી મહીનાંઓની દર પેહેલ્લી તારીખે, ચઢા ચઢી ઉધરાવવામાં આવશે.

(૨.) પબ્લુ પોલીસ કમીશનના પરવાનાની રૂહે ભાડેથી ફરવવામાં આવતી ગાડીઓના સંબંધમાં એવું ફરવવામાં આવ્યું છે કે, મજકુર ગાડીઓ રાખનાર અથવા ભાડે ફરવનાર શખસે, જેટલી મુદત માટેના લાઇસેન્સ યાને પરવાના તેને જોઈતો હોય, તે મુદત માટેની જકાતના પૈસા, તથા પરવાનાની ફીના પૈસા, આગમજથી ગ્યુનિસીપાલ આફીસ મધે ભર્યાથીજ તેને પોલીસ કમીશનર તરફથી પરવાનો આપ્યામાં આવશે.

૧૯૯. ઇસ્ટીનાં ગાડાં ઉપરની જકાત તથા ટાઉન ડ્યુટી ક્યારે આપવી—ઇસ્ટીથી શેહેરમાં દાખલ થાતી ગાડીઓ ઉપરની જકાત, તેમજ ટાઉન ડ્યુટી નાંમની જકાત માંગતા વારમાં આપવી જોઈશે.

૨૦૦. (૧.) જકાત માટેનાં ખીલો—જ્યારે મીલકતને લગતી કોઈખી જકાત, અથવા ખાનગી ગાડીઓ તથા જનવરો ઉપરની જકાત લેણી થાય, ત્યારે જકાત આપવાને જે શખસ જોખંમદાર ગણાયલો હશે તેની ઉપર, જકાતને લગતું ખીલ, વગર ઢીલ કરવે, કમીશનર મોકલાવશે.

(૨.) દરેક ખીલ મધે, તે કહી મુદતને માટે, અથવા કહી ગાડી અથવા કહ્યા જનવરને માટેની જકાતને લગતું છે તે જણાવવામાં આવશે, તથા તેવી જકાત સાંમે અગરજ્ઞે લાગતા વલગતાને અપીલ કરવી હોય તો તે કેટલી મુદતની અંદર કરવી જોઈએ, તે વીશેની ખખર પણ તેમાંજ આપ્યામાં આવશે.

૨૦૧. (૧.) એક ખીલ, અથવા જુદાં જુદાં ખીલા કરવા વીશે—મીલકતને લગતી ત્રણડે જતની જકાતો, અથવા તેમાંની કોઈખી એક અથવા વધુ જકાતો, અગરજ્ઞે એકજ જગ્યાને લગતી હશે, અને એકજ ઘણી ઉપર લેણી નીકલતી હશે, તો એકજ ખીલ મધે શરૂ દાખલ કરીને, એકી રકમ વસુલ કરી લીધામાં આવશે; અને તેમ કર્યા છતાંખી, અગરજ્ઞે તેજ મીલકતને લગતી જકાતો વધારવાની જરૂર પડે, તો તેમ વધારેલી જકાતો સંખંધી તેવા ઘણીની જોખમદારી કોઈખી રીતે ઓછી થાયલી ગણાશે નહીં.

(૨.) અગરજ્ઞે એક કરતાં વધારે મીલકતો માટેની જકાતો એકજ ઘણી ઉપર લેણી નીકલતી હશે, તો તેવી જુદી જુદી મીલકતો માટેની જકાતો એકજ ખીલમાં નાંખવી, યા તે શખસના નામનાં જુદાં જુદાં ખીલા કરવાં તે કમીશનરની ખુદ મરજી ઉપર છે; પણ અગરજ્ઞે તે શખસ કમીશનર ઉપર લખીત નોટીસ મોકલીને પોતાંને જુદાં જુદાં ખીલા મોકલવાની માગણી કરશે, તો તેની અર્જ કમીશનર બાહાલ રાખશે.

૨૦૨. (૧.) ઉઘરાણી કરવા માટેની નોટીસ—જે શખસની આગલ જકાતને લગતું ખીલ

હાજર અથવા રજુ કર્યું હોય, તો તે રજુ કર્યાના દીવશથી દીન ૧૫ ની અંદર મ્યુનીસીપાલ આફીસ મધે તેનાં નાણાં જો તે નહીં ભરશે, તો આ ધારાના છેડે “ શીકુલ આઈ ” મધે આપેલા નમુના મુજબની નાણાંની ઉઘરાણી કરનારી નોટીસ તેને કમીશનર પુઝાડશે.

(૨.) એવી દરેક નોટીસ માટે કમીશનર ઠેરવે તેટલી ફી તે શખસને આપવી પડશે, કે જે વધુમાં વધુ રૂ.૧) શુધીની થાશે; અને ખીલના નાણાં વસુલ કરવાને લગતા ખર્ચમાં મજકુર ફી પણ ઉમેરવામાં આવશે.

૨૦૩. ટાંચ વીશેનો ખોલાસો—પોતાને નોટીસ મળ્યા પછે ૧૫ દીવશની અંદર, અગરજો જકાત આપવાને જોખમદાર ડરેલો શખસ લોણી નીકલતી રકમ નહીં આપશે, અથવા તે નહીં આપવા બાબેનું કમીશનરની ખાત્રી થાય તેવું કારણ નહીં ખતાવશે, અથવા મજકુર જકાતની સાંમે આ ધારામાં આગલ જણાવ્યા મુજબ અપીલ જો તેણે નહીં કરી હશે, તો પોતાની સહી સાથેનું વારંટ કમીશનર ફાદીને, કસુર કરનાર શખસના સામાન ઉપર ટાંચ મારશે, તથા તેનું વેચાણ કરાવીને મજકુર જકાતનાં નાણાં, તે વસુલ કરવાને લગતો શરૂ ખર્ચ સીકે, વસુલ કરી શકશે; અને જે જગ્યા બાબદની જકાત લોણી નીકલતી હોય, તે જગ્યામાં અગરજો કસુર કરનાર પોતે વસ્તો હશે, તો ત્યાં જેખી સામાન મલી આવે તેની ઉપર ટાંચ મારીને કમીશનર તે વેચી શકશે.

૨૦૪. જ્યાંખી માલ મલી આવે ત્યાં ટાંચ મરાશે—જે શખસની ઉપર કોઈખી જાતની જકાત

માટેનાં નાણાં નીકલતાં હોય, અને તે શાફ્ટ તેની ઉપર વારંટ નીકલ્યું હોય, તો જ્યાંખી તેના માલ મલી આવે ત્યાં તેપર ટાંચ મરાશે.

૨૦૫. માલની ટીપ, તથા તે વેચી નાખવા વીશેની નોટીસ—ટાંચને લગતું વારંટ બજાવવાનું કાંમ જે અમલદારને સોંપવામાં આવ્યું હોય, તેણે મજકુર વારંટની ફેલે ટાંચ મારેલા માલની એક ટીપ તુરત બનાવી કાઢવી ; અને ટાંચની વખતે જેના કબજામાંથી માલ મલી આવ્યો હશે, તે શખસને, તેજ વેલા, આ ધારાને છેડે “ શીકુલ કે ” મધે આપેલા નમુના મુજબની લખીત નોટીસ આપવી કે, તેમાં લખ્યું પ્રમાણે મજકુર માલ વેચી નાખવામાં આવશે.

૨૦૬. (૧.) માલનું વેચાણ—કમીશનર જે પોતાનું વારંટ મુદતવી નહીં રાખે, અથવા તે સદંતર કાઠી નહીં નાખે, તો પછે જપત કરેલો માલ, નોટીસમાં લખેલી મુદત બાદ, તેના હોકમથી વેચી નાખીને, તેની ઉપજમાંથી લેણી રકમ તે વસુલ કરી લેશે.

(૨.) તેમ કરતાં જે કાંઈ નાણાં વધે, તો તે મ્યુનીસીપાલ ફંડ ખાતે જમે કયામાં આવશે ; પણ જેના કબજામાંથી માલ જપત કર્યો હોય, તે શખસ જે વેચાણની તારીખથી એક વર્ષની અંદર લખીત અરજી કમીશનરને કરશે, તો વધેલાં નાણાં તેને પાછાં મલશે ; નહીં તો તે કારપોરેશનની મતા થશે.

૨૦૭. ટાંચને લગતી ફી—ટાંચ શાફ્ટ ફેટલી ફી લેવી તે વીશેના જાલાસો આ ધારાને છેડે આપેલા “ શીકુલ એલ ” મધે આપ્યો છે.

૨૦૮. અર્થ મુકી દેવાય છે—અર્થને લગતી ખંધી ફી અથવા તેના કોઈખી ભાગ મુકી દેવાનું કમીશનરની મરજી ઉપર છે.

૨૦૯. (૧.) જકાત માટે વસનારની જોખમદારી—જકાતના પૈસા આપવા માટે મુખ્ય જોખમદાર શખસને ખીલ દેખાડ્યા છતાં તે જો પગાર નહીં કરશે, તથા જે મીલકત ખાખેનું ખીલ હોય તેમાં તે વખતે મજકુર શખસ વસ્તો નહીં હશે, તો કમીશનરે તે જગ્યામાં વસનારને ખીલ આપવું; અને જો એક કરતાં વધારે વસનારાઓ હોય, તો દરેક જાણુ જેટલું ભાડું આપતો હશે તેનાં પ્રમાણુ પ્રમાણુ દરેકને ખીલ આપવું.

(૨.) વસનાર અથવા વસનારાઓને ખીલ અથવા ખીલે દેખાડ્યા પછે અગરજો ૧૫ દીવશની અંદર તે પગાર નહીં કરે, તો તેના નાણાં પાછલી કલંમે મુજબ વસુલ કર્યામાં આવશે.

(૩.) કોઈખી વસનાર ઉપર મીલકતને લગતી જકાત એક વર્ષ કરતાં વધુ મુદત શુધી લેણી નીકલતી હોય, અથવા જે જગ્યા તથા મુદતને માટેની તે જકાત હશે, તે મુદતની અંદર તે જગ્યામાં મજકુર શખસ વસ્યો નહીં હોય, તો તેવી ચઢેલી જકાત વસુલ કરવી નહીં.

(૪) વસનાર પાસેથી જે જકાત વસુલ કરી લીધ હોય, તે મુખ્ય જોખમદાર શખસ પાસેથી હસાખમાં મજરે લેવાનો વસનારને હક છે.

૨૧૦. (૧) શેહર છોડી જનારાઓ વીશે લેવાતો ઈલાજ—અગરજો કમીશનરને એવું માલમ

પડે કે, એક શખસ જેની ઉપર મીલકતને અથવા ગાડી તથા જનવરોને લગતી જકાત લેણી નીકલે છે, અથવા ચાલુ ૩ માસ પુરા થતાં ગાડી તથા જનવરોને લગતી જકાત લેણી નીકલશે, તે એકદમ શહેર છોડીને બાહર જનાર છે, તો લેણી નીકલતી અથવા હવે પછે નીકલનાર રકમનું ખીલ તેવા શખસ ઉપર એકદમ મોકલીને, તે તુરત પગાર કરવાને કમીશનર તેને ફરમાવી શકશે.

(૨.) ખીલ રજુ કર્યા બાદ જો મજકુર શખસ તે તુરત પગાર નહીં કરશે, તો તેના સામાન ઉપર ટાંચ મારી તે વેચી નાખવાને લગતું કમીશનરનું વારંટ, વગર દીલ કરવે, બજવવામાં આવશે; પાંચ નાણાં ભરવાને શાફ્ટ તેવા શખસ ઉપર આગમજથી રાખેતાની નોટીસ કર્યામાં આવશે નહીં.

૨૧૧. જકાત નહીં આપનારાઓ ઉપરની ક્રયાદી—સામાનપર ટાંચ મારી તેનું વેચાણ કરવાને બદલે, અથવા ટાંચ માર્યા પછે તેથી કાંઈ નહીં વલે તો, જકાતની લેણી નીકલતી રકમ દીવાની કોર્ટમાં ક્રયાદી મંડીને પણ વસુલ કરી શકાય છે.

૨૧૨. જકાત માટે ખુદ મીલકતની ઉપર દાવો—કોઈખી ઇમારત અથવા જગ્યા ઉપર, જમીનની મેહસુલ બાબે, પેહેલ્લો હક સરકારનો છે; તે બાદ, મીલકતને લગતી જકાત બાબે, તે ઇમારત અથવા જગ્યા ઉપર, તેમજ તે ઇમારતની અંદર તથા જગ્યાની ઉપર જે કાંઈ સર સામાન મલી આવે તેપર ચુનીસીપાલીટીનો હક પુગે

છે ; પણ તે સર સામન, જે શખસની ઉપર ખીલના નાણાં નીકલતાં હોય તેના પોતાના હોવા જોઈએ.

૨૧૩. છાસ્ટીની ગાડીઓ ઉપરનો કર તથા ટાઉન ડ્યુટી કેમ ઉઘરાવવામાં આવે છે—છાસ્ટીથી શહેરમાં દાખલ થતી ગાડીઓ ઉપરનો કર,

(એ.) કમીશનરે ઈરવેલા અમલદારોએ વસુલ કરવો, અથવા

(બી.) કમીશનરને વાજખી લાગે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીથી, તેના મકતો દરેક વખતે એક વર્ષ સુધીનાજ કોઇને આપવો.

૨૧૪. (૧.) કર નહીં આવે તો શું ઉપાય લેવો—છાસ્ટીથી શહેરમાં આવતી ગાડીઓ ઉપરનો કર માંગતા વારમાં જો નહીં આપ્યામાં આવે તો

(એ.) કર વસુલ કરનારે, કરના પૈસા આપવાને પુરતો જણાય તેટલી કૌમતનો ગાડીમાંનો માલ જપત કરવો, અથવા

(બી.) જો ગાડી ખાલી હોય, અથવા કરના પૈસા અપ.ય તેટલો માલ તેમાં નહીં હોય, તો ખુદ ગાડીનેજ જપત કરવી.

(૨.) જપતી કર્યા બાદ, અગરજો ૨૪ કલાકની અંદર, કરના પૈસા તથા જપતીનો ખર્ચ આપ્યામાં નહીં આવે, તો તે કમીશનરને જાણુ કર્યાથી, જપત કરેલો માલ જપતી પછે ૩ દીવસની અંદર જાહેર લીલાઉથી વેચી

નાખવામાં આવશે એવી મતલબની એક જાહેર ખબર કમીશનરે તુરત પ્રગટ કરવી.

(૩.) લીલાઉં શરૂ થવાની આગમજ, જે શખસના કબજામાંથી માલ જપત કર્યો હોય, તે જો કરના દુષ્ટ પૈસા તથા થાયલો શરૂ ખર્ચ કમીશનરને આપી દેશે, તો જપત કરેલો માલ કમીશનર તુરત છોડી દેશે.

(૪.) અગરજો કરના પૈસા આપવામાં નહી આવશે, તો જપત કરેલો માલ જાહેર લીલાઉંથી વેચી નાખીને, કરના પૈસા તથા શરૂ ખર્ચ વસુલ કરવામાં આવશે, અને જો કાંઈખી બાકી રહે તો તે મ્યુનીસીપાલ ફંડ ખાતે જમે થશે ; પાંણુ જેના કબજામાંથી માલ જપત કર્યો હશે તે શખસ વેચાણના દીવશથી એક વર્ષની અંદર જો કમીશનરને લખીત અરજ કરીને મજકુર બાકી ઉપર પોતાના દાવો કરે, તો તેને સ્વાધીન તે કર્યામાં આવશે ; તેમ જો તે ન કરે, તો મુદત વીત્યા બાદ તે કારપેટ્રેશનની મતા ગણાશે.

આંકણી તથા જકાત સાંમેની અપીલો કેમ કરવી.

૨૧૭. (૧.) અપીલ ક્યારે અને કોણને કરવી—આ ધારા મુજબ ઠરવેલી આંકણી અથવા જકાત સાંમેની અપીલો, નીચે જણાવેલા ખંદાખસ્તોને અનુસરીને, સમાલ કાઝ કોર્ટના વડા જજને કરવી, જે તેમને નીવેડો લાવશે :—

(એ) ક્રિયાદનુ કારણ મહ્યા પછે ૧૫ દીવશની અંદર જો અપીલ કરી હોય તોજ મજકુર જજ તે સાંભળશે.

(બી) આંકણી સામે અપીલ કરવી હોય, તો ૧૬૩ મી કલંમ મુજબ કમીશનરને પેહલ્લાં ક્રિયા કરીને, તેના નીવેડો તે લાવે તે દીનથી ૧૫ દીવશની અંદર અપીલ કરવી.

(સી) ૧૬૭ મી કલંમ મુજબ, જકાતના ચોપડામાં કરેલા સુધારા સામે અપીલ કરવી હોય તો, નારાજ થાયલા શખસને સુધારો કર્યા માટેની નોટીસ મહ્યા બાદ, અને તેની ક્રિયાદનો નીવેડો કમીશનરની તરફથી થાયા બાદ, દીન ૧૫ ની અંદર અપીલ કરવી.

(ડી) કોઈબી જકાત અથવા આંકણી સામે અપીલ કરવી હોય, અને તે આંકણી મુજબનું ખીલ આવ્યું હોય, તો અપીલ કરવા ચાહનારે તેવા ખીલની રકમ કમીશનરની પાસે “ડીપાઝીટ” એટલે અનામત મેલીને, તે દીનથી ૧૫ દીવશની અંદર અપીલ કરવી.

૨૧૯. (૧.) કેવી આંકણી અથવા જકાત કાયમ સમજવી—જે આંકણી સામે ક્રિયાદ થાઈ નહી હશે, તે શેવટની ગણાશે. જે જકાત સામે અપીલ થાઈ નહી હશે, તેની રકમ શેવટની મુકરર થાયલી ગણાશે. તથા જો અપીલ થાઈ હોય, તો તે ઉપરનો મજકુર વડા જજનો ચુકાદો શેવટનો ગણાશે.

(૨.) વડા જજના ચુકાદા મુજબ ચાલવા કમીશનર બંધાયલો છે.

બાબ ૯ મો.

ગટરો, તથા તેમને લગતાં બાંધકાંમોનો ખોલાસો.

૨૨૨. (૧.) ગટરો કરવાને કમીશનરને સત્તા—શેઠેરની અંદર અથવા બાહર, કોઇબી જગ્યા અથવા મોહોલ્લામાંથી અથવા તેની નીચેથી, અથવા જે જગ્યા અથવા મોહોલ્લાની નીચે બોયરાં આવ્યાં હશે તો તેમની નીચેથી, મ્યુનીસીપાલ ગટર કરવા અથવા લઇ જવાને કમીશનરને સત્તા છે; પાંણુ તેમ કરવા આગમજ, તે જગ્યાના માલિક અથવા તેમાં વસનારને, વાજખી લાગે તેટલા વખતની નોટીસ, તેણે આપવી જોઇએ.

(૩.) ઉપલી સત્તા વાપરતાં, ખનતાં શુધી થોડી નુકસાની ઉપજે તેમ કરવું; અને જે શખસને નુકસાન પુગે તેને કમીશનરે તેના ખદલો આપવો.

૨૨૩. (૧.) ગટરો ઉપર મકાંનો—કમીશનરની લખીત પરવાનગી વગર, મ્યુનીસીપાલ ગટરની ઉપર, કોઇએબી નવી ઇમારત, અથવા દેવલ અથવા બીજું બાંધકાંમ, અથવા રસ્તો, અથવા રેલવે, બાંધવાં નહીં.

 સજા—જે કોઇ બાંધશે તેને વધુમાં વધુ રૂ૧૦૦ શુધીનો દંડ થશે, તથા સજા થાયા પછે, જો તે શખસ ગુનોહ કરવાનું ચાલુજ રાખે, તો દરરોજનો રૂ૧૦) શુધીનો દંડ આપવાને તે લાયકનો થાશે.

(૨.) ગટર ઉપર કોઈ શખસ ખાંધકાંમ કરશે, તો સ્ટાન્ડાંગ કમીટીની મંજૂરીયાત મેલવીને, કમીશનર તે કાઢી નાખશે, અથવા તે વીશે બીજા ઘટતા ઉપાચાર લેશે, અને તે બાબેના શર્થે ખરચ તકસીરવારને માંચે પડશે.

૨૨૬. (૧.) ખાનગી મકાનોની ગટરની સંભાલ—કોઈબી મોહોલ્લામાંની ગટર, (પછે તે ચ્યુની-સીપાલીટીના અથવા બીજા ધણીના ખરચે ખાંધી હોય,) પાંચુ જેનો ચાલુ ઉપયોગ તે મોહોલ્લાને લાગીને યા તેની નજીક આવેલા ચોક્કસ મકાનનાંજ લોક કરતાં હશે, તે તેવા મકાનના માલિક અથવા વસનારે મજકુર ગટરની સંભાલ લેવી, વખતે વખત તેને દફત કરાવવી, તથા સાફ રખાવવી જોઈએ.

(૨.) ઐરી ગટર દફત કરાવવા તથા સાફ રખાવવા, અથવા તે વીશે કોઈ બીજા રસ્તો લેવા શાફ, તેવા મકાનના માલિક અથવા વસનાર ઉપર લખીત નોટીસ કમીશનર મોકલી શકે.

 સજ્જ—ફરમાવ્યા મુજબ કાંમ નહી કરનારને રૂપ૦ શુધીના દંડ થશે ; ગુનોહ ચાલુ રહે તે દરરોજનો રૂપ૦ શુધીના દંડ થશે.

ખાનગી મોહોલ્લા તથા મકાનોની ગટરો વીશે.

૨૨૭. ચ્યુનીસીપાલ ગટરો સાથે, ખાનગી મોહોલ્લાની ગટરોનું જોડાણ—ખાનગી મોહો-

લ્લાના માલેકને પોતાની ગટરનું જોડાણ, મ્યુનીસીપાલ ગટર સાથે કરવાનો હક છે, તેની શરતો નીચે મુજબ છે ;

(એ.) કોવી ગટરનું ખાંધકાંમ શરૂ કર્યા આગમજ મોહોલ્લાના માલેકે, કોઈ પરવાનો ધરાવનાર સરવેયરની સહી સાથેના મોહોલ્લાના પ્લાન કમીશનર આગલ રજુ કરવો ; તે મધે ખાંધવા ધારેલી ગટરની જગ્યા, તેના માર્ગ, લંબાઈ પોહલાઈ, તથા કમીશનર માંજે તેવી બીજી શર્તે વીગતો આપવી, અને કમીશનરની લખીત પસંદગી વગર, અથવા તેના હોકમથી ઉલટા ચાલીને ગટરનું કાંમ ચલાવવું નહીં.

(બી) ખાનગી મોહોલ્લાની ઉપલી ગટર તે મોહોલ્લાના માલેકને ખરચે, સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની પસંદગીથી કમીશનર ફરમાવે તેટલીજ લંબાઈ પોહલાઈ તથા પ્રકારની તથા અસખાબથી ખાંધવી જોઈએ, અને મ્યુનીસીપાલ ગટર સાથેનું તેનું જોડાણ તેના હોકમ મુજબનુંજ કરવું જોઈએ.

(સી.) ગટરનો કોઈ ભાગ જાહેર રસ્તાની અથવા મ્યુનીસીપાલીટીની જગ્યાની નજદીકીમાં આવ્યો હશે, તો તેટલા ભાગ કમીશનરને દરૂસ્ત દખાય તો તે પોતે ખાંધીને તેના ખર્ચ મોહોલ્લાના માલેક પાસેથી લેશે.

૨૨૮. ગટરનું જોડાણ કરવા ધરધણીનો હક—કોઈબી મકાનના માલેક અથવા વસનારને પોતાની ગટરનું પાણી મ્યુનીસીપાલ ગટરમાં લઈ જવાનો હક છે ; પણ તેમ કર્યા આગમજ, તેણે કમીશનરની લખીત રજા મેલવવી જોઈએ, અને કેવી રીતથી તથા કેવા ઉપરીપણું હેટલ તેમ કરવું, તેને લગતી કમીશનરે ઠેરવેલી શરતો મુજબ તેને ચાલવું જોઈએ.

૨૨૯. મજકુર જોડાંણ કેવી રીતે થાય છે—અગરજો કોઈ શખસ ઉપલી જે કલંમોથી ઉલટો ચાલીને, પોતાની અથવા કોઈ બીજાની ગટરનું જોડાંણ ચુનીસીપાલ અટર સાથે કરશે અથવા કરાવશે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજુરીયાત મેલવીને તે ગટર બંધ કરવા; તોડી નાખવા, તેમાં ફરફાર કરવા, અથવા નવેસરથી બાંધવાને કમીશનરને સત્તા છે; અને જે શખસના કાયદા શાઈં જોડાંણ કરવાનું હશે તેની પાસેથી તેના શર્ષે ખરચ ભરી લેવામાં આવશે.

 સજા—આ કલંમ તોડનારને રૂ૧૦૦ શુધીનો દંડ, તથા ગુનોહ ચાલુ રહે તેટલાં દરરોજનો રૂ૧૦ શુધીનો દંડ થશે.

૨૩૦. બીજા શખસની જમીનમાંથી પોતાની ગટર લઈ જવાનો ધરધણીના હુક વીશે ખોલાસો—અગરજો કમીશનરને એવું દખાય કે એક મકાનના માલિક અથવા વસનારનો પોતાની ગટરનું પાણી ચુનીસીપાલ ગટરમાં લઈ જવાનો એકલો ઉપાય અથવા શર્ષેથી સગવડ પડતો ઇલાજ એજ. છે કે કોઈ તરાહેત શખસની જગ્યામાંથી તેણે ગટર લઈ જવી, તો તેમ કરવા દેવા તેવા શખસની કાંઈબી હરકત હોય તો તે પોતાને જાણાવવા શાઈં કમીશનર તેને તક આપશે, અને જો હરકત નહીં હોય, અથવા લેવાયક્ષી હરકત નકામી તથા અપુરતી માલંમ પડે, તો તે રદ કરીને મજકુર તરાહેત શખસની જગ્યામાંથી કમીશનરને દરરત લાગે તેવી રીતે ગટર લઈ જવાની લખીત સત્તા તે ગટર બાંધનારને આપી શકશે.

(૨.) કમીશનરની સહી સાથેના એવો હાકંમ મેલવનારને અથવા તેના એજન્ટને સત્તા છે કે પેલી જગ્યાના માલિકને આગમજથી લખીત નાટીસ આપીને, મુરજ ઉગે ત્યારથી તે આથમે ત્યાં શુધ્ધ કોઇખી વખતે, મજકુર કાંમ બજવવા માટે કામદારોને લઇને તેની જગ્યામાં દાખલ થાય.

(૩.) તરોહિત શખસની જગ્યા ઉપર બાંધેલી ગટરની બદલે ત્યાંજ નવી ગટર બાંધવી હોય, અથવા જુનીનેજ દરસ્ત કરવી હોય, તો ઉપર મુજબજ નાટીસ આપી, ઉપલાજ વખતની અંદર, કાંમદારોને મોકલવાને અથવા સાથે લઇ જવાનો ગટર બાંધનારને હક છે.

(૪.) એ મુજબ કાંમ કરતાં બનતાં શુધ્ધ થોડી નુકસાની કરવી, અને જે ઘરઘણીના લાલ શારૂં તે કાંમ થતું હશે, તેણે બનતી ઉતાવલે તે પુરું કરી નાખવું.

(બી.) મજકુર કાંમ ચલાવતાં જે જમીન જોદવી પડે, અથવા ઇમારતને કોઇ ભાગ તોડવો પડે. તો ગટર બાંધનારે બનતી ઉતાવલે અને પોતાને ખર્ચે તે જમીન પુરી નાખવી અને તેવો તોડેલો ભાગ પાછો બાંધી આપવો, અને આગલ જેમ બધું હતું તે માફકજ કરી આપવું.

(સી.) તેમજ ઉપલું કાંમ કરતાં કોઇને કાંઇ નુકસાન પુગે, તો તેનો બદલો પણ ગટર બાંધનારે વાલી આપવો.

(પ.) એક શખસની ખાલી જગ્યા ઉપરથી મજકુર ગટર લઇ જવામાં આવી હશે, અને તેજ જગ્યા ઉપર તેના માલિકને પાછલથી કોઇ ઇમારત બાંધવાની મરજી

થાય, તો ગટર બાંધનાર ઉપર કમીશનર નોટીસ મોકલીને એવું ફરમાવશે કે, તેણે તે ગટર બંધ કરવી અથવા સ્ટાન્ડીંગ કમીટી મંજૂર રાખે તેવી રીતે કોઈ બીજે ઠેકાણે તે લઈ જવી, અને ગટર બાંધેલી જગ્યામાં જાણે આગલ ગટર હતીજ નહીં તેવી રીતે તેમાં ભરણી કરી તે સુધારી આપવી ; પાંચ ગટર બંધ કરવાથીજ ધારેલી ઇમારત બાંધી શકાય, અથવા વગર જોખમે તેના ભોગવટો થાઈ શકે એવું જો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીના વીચારમાં આવે, તોજ ગટર બાંધનારની ઉપર નોટીસ મોકલી ઉપલો હોકમ કદામાં આવશે.

૨૩૧. ગટર વગરની જગ્યાના માલિકને ગટર કરવા કમીશનર ફરજ પાડી શકે—અગરજ કમીશનરને એવું દેખાય કે એક જગ્યાને રીતસરની ગટર નથી, અને તે જગ્યાના કોઈબી ભાગથી મ્યુનિસીપાલ ગટર ૧૦૦ ફીટ કરતાં વધારે દુર નથી, તો તેવી જગ્યાના માલિક અથવા વસનાર ઉપર નોટીસ મોકલીને તે ફરમાવી શકે જે—

(એ) કમીશનરને જરૂર જોગ લાગે તેવા અસબાબની તથા લંબાઈ પોહલાઈ, તરેહ, સંપાટી, તથા ઢેલાવની એક ગટર તેણે બાંધવી, અને મજૂર મ્યુનિસીપાલ ગટર મધ્યે તેનું પાણી આવે તેમ કરવું.

(બી) તેની જગ્યામાંથી ગટરનું પાણી બાહર લઈ જવાને તથા ગટર સાફ રાખવાને લગતા એાજરો તથા અસબાબ કમીશનરને જેબી જરૂરના લાગે તે શરૂ તે રાખસે પુરા પાડવા, તથા

(સી.) તે જગ્યા ઉપર ગટર જેવું કાંઈ હસ્તીમાં હોય, અને તે જો તંદરોસ્તીને નુકસાન કરનારું હશે તો તે દુર કરવું અથવા કાઢી નાખવું.

 સખા—એ કલંમ તોડનારને ૩૫૦ શુધીના દંડ, તથા ચાતું ગુનાહ માટે દરરોજનો ૩૫) શુધીના દંડ થશે.

૨૩૨. (૧) મજકુર કલંમનો વધુ ખોલાસો—જે જગ્યાને કારગત ગટર નહીં હશે, અને ત્યાંથી મ્યુનીસીપાલ ગટર ૧૦૦ ફીટની અંદર આવેલી નહીં હશે, તો તેના માલિક અથવા વસનારને નાટીસ મારફતે કમીશનર ફરમાવી શકે, જે એક ગટર કરીને તેનું પાણી એક ઢાંકેલી ટાંકીમાં લઈ જવું.

 સખા—૩૫૦ શુધીના દંડની, દરરોજનો દંડ ૩૫) શુધીના.

(૨.) એવી ગટર, અને જો ટાંકી આગલ નહીં હોય તો ટાંકી, કમીશનરને જરૂર જોગ દેખાય તેવા અસખાખતી, તથા લંબાઈ પોહલાઈ, તરેહ, સપાટી, તથા ઢેલાવની થવી જોઈએ.

૨૩૩. (૧) હુયાત ખાનગી ગટરો વીશે—મ્યુનીસીપાલ ગટર સાથે જોડાણ કરેલી ખાનગી જગ્યાની ગટર રીતસરની અને ખીજ બધી વાતે વાંધા વગરનીબી હશે, પણ શહેરને લાગુ કરેલી ગટરની સામાન્ય એટલે સાધારણ રીતને તે અગરજો બંધ ખેસ્તી નહીં લાગે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી કમીશનર મજકુર ગટર બંધ પાડે અથવા તોડી નાંખે, તેમજ હોકમ કરે કે, તે

ફરમાવે તે તારીખથી મંજુર ગટર ફક્ત ગંધકી, નરક, તથા નાપાક પાણી શરૂંજ વાપરે, અને તે જગ્યાના ધણી અથવા વસનારને નાટીસ મારફતે કમીશનર ફરમાવે, કે તેણે વરસાદના તથા સાફ પાણી માટે નવી તથા તદ્દન જુદી ગટર બાંધવી, અને ગંધકી તથા નરકને માટે એક તદ્દન જુદીજ ગટર કરવી.

 સજા—રૂપ૦ શુધીના દંડની ; દરરોજનો દંડ રૂપ) શુધીનો.

(૨.) જુની ગટરને બદલે અગરજે કમીશનર બીજી ગટર બાંધી આપવાની શરત કરે, તોજ જુનીને તે બંધ કરી શકે અથવા કાઢી નાખે, અને મંજુર ગટર બાંધવાનો ખર્ચ કમીશનર પોતે આપે.

૨૩૪. (૧) ગટર વગરની નવી ઇમારતો—
દોઢબી ઇમારત નવી બાંધવાનું, અથવા ફરીથી બાંધવાનું, અથવા નવી અથવા ફરીથી બાંધેલી ઇમારતમાં જઈ વસવાનું કાંમ કાયદાસરનું ગણાશે નહીં, જ્યાં શુધી કે કમીશનરને હરૂરત દેખાય તેવા અસમાખની, તથા તેટલી લંબાઈ પોહલાઈ, તરેહ, સપાટી, તથા ઢેલાવની ગટર તે ઇમારતને લગતી બાંધવામાં નહીં આવે.

 સજા—જે ધણી ગટર કર્યા વગર ઇમારત બાંધે તેને રૂપ૦૦ શુધીના દંડની શીક્ષા થાશે.

(૨.) મંજુર ઇમારતથી ૧૦૦ ફીટની અંદર મ્યુનિસીપાલ ગટર આવી હશે, તો તેની સાથે તે ઇમારતની ગટરનું જોડાણ કરવું ; પણ અગરજે તેટલે તકાવતે

આવી નહીં હોય, તો મજકુર ગટરનું પાંણી કમીશનર ફરમાવે તેવી ટાંકીમાં લઈ જવું.

૨૩૫. **ગટર અથવા ટાંકીમાં નરક**—ઉપર જણાવેલી ગટરો અથવા ટાંકીઓમાં, કમીશનરની પરવાનગી વગર, કોઈની શખસે નરક નાખવું, અથવા નખાવવું નહીં.

 જે કોઈ તેમ કરશે તેને રૂ૧૦૦ શુધીના દંડ થશે.

૨૩૬. **ભાગમાં વપરાતી ગટરો**—મ્યુનીસીપાલ ગટર સાથે જોડાંણ કરેલી ગટરના માલેક પોતાની ગટરના ઉપયોગ બીજાને કરવા દેવાને, અથવા તેમને પોતાની સાથે તેના જોડીયા માલેક કરવાને બંધાયેલા છે, તે વીશે ૨૩૪ મી કલમ મધે જાણાસો કર્યો છે.

 સજ્જા—રૂ૫૦ શુધીના દંડ, તથા દરરોજના દંડ રૂ૫) શુધીના.

૨૩૭. **તરાહેત શખસને માલેકની ગટરમાં લાભ કેમ મળે છે**—તરાહેત શખસની ગટરમાંથી, પોતાની ગટર લઈ જઈને, મ્યુનીસીપાલ ગટર સાથે જોડાંણ કરવા અગરજો કોઈ શખસ આવે, તો તરાહેત શખસ સાથે તેની ગટર પોતાને વાપરવા દેવાને તેણે ખાનગી બંદાબસ્ત કરવો; તેમ જ નહીં થાય, તો તેવી ગટર પોતાને વાપરવાનો હુક મેલવવાને, અથવા તેના જોડીયા માલેક પોતાને ઈરવવાને કમીશનરને તેણે અરજ કરવી.

૨૩૮. (૧.) તે ઉપરથી કમીશનરે શું કર્યું—એવી અરજ મળ્યા બાદ, તરાહેત શખસને તેની હરકત જણાવવાં માટે કમીશનર તક આપશે; અને તે જો હરકત નહીં હો તો તેની ગટર વાપરવા અથવા તેના જોડીયા માલિક ઠેરવવાની સત્તા, અરજદારને લખીત હોકમથી કમીશનર આપશે, તથા ગટરનું ભાડું અથવા તે માટેના કાંઈખી બદલો તરાહેત શખસને આપવા બાબે, તેમજ તે જોડીયા માલિકની ગટરની સંભાલ લેવા, તથા તેને દરૂસ્ત કરાવવા, તથા સાફ સુધ રખાવવા વીશેની દરેકની શું શું જોખમદારી, છો તે શર્તે વીગતો કમીશનર નક્કી કરી આપશે.

(૨.) એવો હોકમ મેલવનારને અથવા તેના એજન્ટને સત્તા છે, કે સાંભિવાલાને આગમજથી નોટીસ આપીને, સુરજ ઉગે ત્યારથી તે આથમે ત્યાં શુધીનાં કોઈખી વખતે કાંમદારો સાથે તરાહેત શખસની જગ્યા ઉપર જઈ બંધે ગટરોના જોડાણને લગતું કાંમ કરે, અથવા મજૂર ગટરને દરૂસ્ત અથવા સાફ કરવાનું હોય, તો તે પણ કરે.

૨૪૦. મકાનોની નીચેની ગટરો—કમીશનરની લખીત પરવાનગી તથા સ્ટાન્ડીંગ કમીટી મુકરર કરે તેવો સરતો શીવાય, મકાનના કોઈખી ભાગની નીચેથી કોઈએખી ગટર બાંધવી નહીં.

 સજા—આ કલમતોડનારને રૂ૨૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૨૪૧. કેવી જગ્યાપર ટાંકીઓ કરવી—જો મકાન માણસો વાપરતાં હોય, અથવા વાપરવાના ઇરાદો રાખ્યો હોય, અથવા જોમાં કોઈખી કારખાના,

ઘંઘા, અથવા રોજગારનાં કાંમમાં માણસો લાગેલાં હોય, અથવા તેમ લગાડવાનો ઇરાદો રાખ્યો હોય, તેના કોઈખી ભાગની નીચે કોઈએ ટાંકી કરવી નહીં; તેમજ કુવો, ઝરો, અથવા તલાવથી ૨૦ ફીટની અંદર આવેલી જગ્યામાં ટાંકી ખાંધવી નહીં; તથા કમીશનરની લખીત પરવાનગી વગર, કોઈ પાણુ હોજ, પાણીના નાલ, અથવા ખાંધકાંમ, કે જ્યાંથી માણસના વપરાસ માટે પાણી જતું હોય, અથવા જ્યાં સોડા વાટર વગેરે પીવના બનાવવાનું કારખાનું આવ્યું હોય, ત્યાંથી ૨૦ ફીટની અંદર કોઈએ ટાંકી ખાંધવી નહીં.

 સજા—આ કલમ તોડનારને રૂ.૨૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૨૪૨. ગટરોની માલેકી—પ્રજાની જગ્યા ઉપર મ્યુનીસીપાલિટીને ખર્ચ ખાંધેલી શર્વે ગટરો, હુવાના સ્થંભો, નલો, તથા તેમને લગતો ખર્ચો સામાન, તથા જડીત ઓળરો, વગેરે કારપોરેશનની મતા ગણાશે.

૨૪૩. ગટરો તથા ટાંકીઓના ઢાંકણ—કોઈખી ગટર અથવા ટાંકીને ખરોખર રીતે ઢાંકવા તથા હુવાની આવજાવનો રસ્તો મેલવા તેના માલેકને નાટીસ મારફતે કમીશનર અગર ફરમાવે તો તેણે તેમ કરવું જોઈએ.

 સજા—રૂ.૫૦ શુધીનો દંડ; ચાલુ ગુનાહી માટે દરરોજનો રૂ. ૫) શુધીનો દંડ થાશે.

૨૪૪. (૧) ગટરોમાં હુવાની આવજાવની ગોઠવણ—કારપોરેશનની અથવા બીજા ધણીઓની ગટર અથવા ટાંકીમાં, હુવાની આવજાવને માટે, મકાનન

અંદર અથવા તેની બાહરની બાબુએ, અથવા કોઈ ઝાડને લાગીને, કમીશનરને થટતો દેખાય તેવો સ્થળ અથવા નલ તે મુકી શકશે, તે એવી રીતે કે—

(૨. એ.) મજકુર સ્થંભથી ૨૦ ફીટની તફાવતની અંદર આવેલા કોઈબી મકાનનાં મંગરયાં અથવા બારી કરતાં તે ઝાંછામાં ઝાંછો ૧૦ ફીટ ઉંચો હોય ;

(બી.) ને મકાનની દવાલને તે લગાડ્યો હશે, તો તેના નેવ કરતાં ઝાંછામાં ઝાંછો ૫) ફીટ ઉંચો હોય ;

(સી.) તે એવી રીતે બાંધેલો યા જડેલો હોવો જોઈએ, કે નજદીકનાં રેહવાસીઓને તેથી ખનતાં શુધી ઝાંછી પીડા અથવા અગવડ થાય ;

(ડી.) મકાનનો માલિક પોતાની મીલકતમાં કાંઈ ફરફાર કરવા ચાહે, અને તે ફરફાર મજકુર સ્થંભ અથવા નલને લીધે કરવો મુશ્કેલ દેખાય, તો કમીશનરે તેને કોઈ બીજી જગ્યાએ લઈ જઈને બાંધવો અથવા જડવો.

(૩.) અમરજો તે સ્થંભ અથવા નલ કાઢી નાખવા કમીશનર ના પાડે, તો ધરધણીએ સમાલ કાઢી કોર્ટના વડા જજને અરજ કરવી ; અને તે ઉપરથી ચોકાસી કરીને, તે સ્થંભ અથવા નલ કાઢવાને મજકુર વડો જજ કમીશનરને જો હોકમ કરે, તે અમલમાં લાવવાને તે બંધાયેલો છે.

સંડાસો, મુતરડીઓ, વગેરેનો ખોલાસો.

૨૪૭. **નવી ઇમારતોનાં સંડાસો**—સંડાસને લગતી પુરતી સગવડ કર્યા વગર જે શખસ નવી ઇમારત ખાંધે, અથવા તે ફરીથી ખાંધે, તો તેનું કાંમ કાયદાસરનું ગણાશે નહીં.

 સજા—આ કલંમ તોડનારને ૩૨૦૦ શુધીના દંડ થશે.

૨૪૮. **સંડાસની સગવડ કરવા ઘટધણીને કમીશનર પ્રજ્ઞ પાડશે**—અગરજો કમીશનરને એવુ દેખાય કે કોઈ મકાન સંડાસ વગરનું છે, અથવા જે સંડાસ હયાતીમાં છે તે તેમાં વસનારાઓ માટે અપુરતો તથા તંદરેસ્તીના બાબતમાં વાંધા ભરેલા છે, તો ત્યાં એક અથવા વધારે સંડાસો કરવા માટે તેના માલિક ઉપર નોટીસ કરીને કમીશનર ફરમાવશે.

 સજા—આ હાકંમ તોડનારને ૩૫૦ શુધીના, તથા ચાલુ ગુનાહ માટે દરરોજનો ૩૫) શુધીના દંડ થશે.

(૨.) પાંચુ જો સંડાસ એકજ હશે, અને તે જે અથવા વધારે મકાનના લોકો મલીને વાપરતાં હશે, અને શર્વેને માટે તે પુરતો છે એમ કમીશનરને લાગશે, તો દરેક મકાનને માટે જુદા જુદા સંડાસ કરાવવાને તેને અગત્ય નથી.

૨૪૯. **કારખાનાઓ વગેરેનાં સંડાસો**—જે જગ્યા મારકીટ, રેલવે સ્ટેશન, અથવા ધક્કા દાખલ વપ-

રાતી હશે, અથવા તે તેમ વાપરવાનો ઇરાદો રખાવો હશે, અથવા જ્યાં ઘણું લોક આવજવ કરતું હશે, અથવા જે કારખાનામાં અથવા વેપાર ધંધાની જગ્યામાં ૨૦ કરતાં વધારે આદમીઓ કાંમે લાગ્યાં હશે, તે તેવી જગ્યાઓમાં મદદ તથા આરતો માટે જુદાં જુદાં સંડાસોની પ્રગતી સંખ્યા પુરી પાડવાને જગ્યાના માલિકને કમીશનર ફરમાવશે.

 સજા—૩૨૦૦ શુધીનો દંડ, દરરોજનો ૩૨૦ શુધીનો.

૨૫૦. (૧.) સંડાસને લગતા કાનુનો—જે મકાનમાં આદમીઓ વસતાં અથવા ઘોઘ ધંધામાં લાગ્યાં હશે, તેના માલિક અથવા વસનારની ફરજ છે કે, મજકુર મકાન અને તેના સંડાસની વચે, હવાની આવજવ માટે ઓછામાં ઓછી ૩ ફીટ પોહલાઈની ખાલી જગ્યા મુકીને, તે આસમાંન તરફ ખુલ્લી રાખવી.

(ખી.) લોકોને નજર નહી પડે, તે માટે છાપર દેવાલ, અથવા વાડ કરીને તેને પુરતી રીતે ઢાંકેલો રાખવો.

 સજા—૩૨૦ શુધીનો દંડ ; દરરોજનો ૩૫ શુધીનો.

(૩. ડી.) આ ધારો નીકલ્યાની અગાઉ બનાવેલાં સંડાસોને ઉપલી કલંમ લાગુ નથી ; પણ અગરજે નવો સંડાસ બાંધવાને સાડું જીનાંની પાશે ફાલતુ જગ્યા હોય, તથા હયાત સંડાસ બાદ કરીને જથુકની ઇમારતને કાંઈ નુકસાન નહી પુગે તેવું હોય, તોજ આ ધારામાં ફરિયાદ મુજબનો સંડાસ બાંધવો.

૨૫૧. સંડાસને લગતી ગોઠવણી—જે મકાનમાં સંડાસ છે તેના ધણી અથવા વસનારે, કમીશનર પુરતું ધારે તેવી રીતે તે સંડાસને મકાનથી છુટો પાડવો, કે જે મકાનમાં આદમીઓ વસતાં અથવા વસ્વાના હોય, અથવા જ્યાં કોઈખી ધંધા રોજગારમાં તેઓ લાગેલાં અથવા લાગવાનાં હોય.

(ખી.) સંડાસ એવી જગ્યાપર બાંધવો જોઈએ કે તેની એક બાજુએ તોખી બાહરની દવાલ આવી હોય.

(સી.) તેની બેઠક બાહરની બાજુની દવાલને લાગીને કરવી જોઈએ.

(ડી.) બાહરથી પવન જથુકના આવજવ કરી શકે એવી રીતે સંડાસની દવાલમાં ખારી અથવા પવનના સ્થંભ મુકવો જોઈએ.

(ઈ.) સંડાસમાં નરક એકઠું કરવા માટે કોઈખી વાસણ અથવા ટોપલી મુકવી, અને જે હોજમાંથી સંડાસ સાફ કરવાને પાણી લેવામાં આવે, તેની સાથે ખીજ વપરાસના પાણીના હોજનો સંબંધ રાખવો નહીં.

 સજા—૩૫૦ શુધીના દંડ, દરરોજનો ૩૫) શુધીનો

૨૫૨. બાહર સંડાસો—પ્રજની સગવડ સાફ લાયક ઠેકાણાંઓપર બાહર સંડાસો તથા મુતરડીઓ કમીશનર પુરાં પાડશે.

મટરો, વગેરેની તપાસ.

૨૫૩. તરાહુત ધણીઓની ગટરો વગેરે ની તપાસ—શર્વે ગટરો, હવાના સ્થંભો, નલો, ટાંકીઓ, ઘેડાની મલીઓ, સંડાસો, તથા મુતરડીઓ, જે કારપોરે-શનની મતા નહી હશે, અથવા જે તેના ખર્ચે લોકોનો જગ્યાઓ ઉપર, તેમના માલેક અથવા વસનારના કાયદા માટે ખાંધવામાં આવ્યાં હશે, તેમને જોઈએ ત્યારે તપાસવાને કમીશનરને સત્તા છે.

૨૫૪. જમીન ખોદીને તપાસવાની સત્તા—એવી તપાસ માટે ગટરનો કોઈખી ભાગ, અથવા સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી ઇમારતનો કોઈખી ભાગ, ખોદવાને કમીશનરને સત્તા છે.

૨૫૫. તપાસનો ખર્ચ કમીશનરે ક્યારે આપવો—તપાસ કરતાં અગરજો એમ જણાય, કે કાયદ્વથી ઉલટું કાંઈ કાંમ થયું નથી અને બધું ઠીક છે, તો જે જગ્યા અથવા ઇમારતનો ભાગ ખોદી કાઢ્યો હશે, તે કમીશનરે પોતાને ખર્ચ જેમ આગલ બધું હતું તે મુજબ કરી આપવું.

૨૫૬. તપાસનો ખર્ચ ધરધણીએ ક્યારે આપવો—પણ અગરજો તપાસ પછે ગટર, સ્થંભ, નલો, ટાંકી, સંડાસ, મુતરડી, વગેરે બરાબર હાલતમાં નહી જણાય, અથવા તેમનામાં સત્તા વગર, આ કલેમોથી ઉલટી રીતે ફરફાર કર્યામાં આવેલો માલમ પડે, તો તે તપાસના તથા ખોદલી જગ્યા બધી આગલની માફક કરી દેવાનો ખર્ચ તે જગ્યાના ધણીને માંચે પડશે.

ગટરો વગેરેને લગતા સાધારણ કાનુનો.

૨૫૮. (ઐ.) શુ' શુ' નહી કરવું જોઈએ—
જે શખસ ધારાની કલંમો તોડીને, અથવા કમીશનરે આપેલી નાટીસથી ઉલટો ચાલીને, પરવાનગી વગર, કોઈખી અટર, હુવાનો સ્થાન, નલ, ટાંકી, સંડાસ, મુતરડી વગેરેમાં ફરફાર કરશે, તેમને ફરીથી બાંધશે, ખસેડશે, હરકત કરશે, બાંધ કરશે, અથવા કોઈખી જાતનું તુકસાન પુગાડશે, અથવા

(ડી. ઇ.) ગટરના કાંમને હરકત પુગાડવા તેમાં ઇંદ, પથ્થર, મટોડી, રાખ, વગેરે નાખશે અથવા નખાવશે, અથવા જે પદાર્થ પસાર કરવા માટે ગટર બાંધી નથી, તે પદાર્થ તેમાંથી પસાર કરશે અથવા કરાવશે ; અથવા

(ઐફ.) કોઈખી કારખાનામાંથી ગટરમાં ગરમ પાણી અથવા બાફ, અથવા બીજા પ્રવાહી પદાર્થ પસાર કરશે અથવા કરાવશે, કે જેથી ગટરને તુકસાન પુગે, અથવા તેમાંથી જતા નરકના વેચાંણુ વગેરે કાંમમાં હરકત પહોંચવાનો અથવા જેથી કરીને કોઈખી જાતની પીડાકારી ઉત્પન્ન થવાનો સંભવ રહે, તો તેવા શખસને રૂ૧૦૦ શુદ્ધીના દંડની સજા કર્યામાં આવશે.

૨૫૯. કમીશનર સામાન આપશે, તથા કાંમો કરી આપશે—આ બાબમાં જણાવેલાં કાંમો કરાવવાને લગતો સામાન અથવા અસબાબ કમીશનરને લખ્યાથી તે પુરો પાડશે, અથવા તેવાં કાંમો તે પોતે કરાવીખી આપશે ; પાંચ સામાન અથવા કાંમ બાબદના ખર્ચની પુરેપુરી રકમ તેની પાશે ડીપાલ્ટ રાખવી જોઈશે.

જે કાંમે આ બાબની અંદર કરવાને ફરમાવેલાં છે, તે કોઈ પરવાનો ધરાવતા નહીં એસાડનારનીજ મારફતે કમીશનર કરાવવા દશે.

૨૬૦. (૧.) કમીશનરની ખુશીના કાંમે—
કમીશનરને ઘટતું દેખાય તો ચોક્કસ કાંમે, લાગતા વલગતા આસામીઓને કરવા દેવાને બદલે, પોતેજ થાઈને મ્યુની-સીપાલીટીના માંણસો મારફતે કરાવશે.

(૨.) એવાં કાંમેનો ખર્ચ લાગતા વલગતા આસામીઓએ આપવો; પાંણુ અગરજ્ઞે કારપોરેશન ચાહે તો એક ખાશ ઠેરાવ પસાર કરીને તેવાં કાંમે મ્યુનીસીપાલ કુંડને હસાએ તે કરાવે.

બાબ ૧૦ મો.

પાંણી પ્લેંચાડવાને લગતી બાબદ.

૨૬૧. પાંણીનાં બાંધકાંમે—શેહેરમાં પાંણીના પુરતો જથ્થો પુગાડવા શાઈ, કારપોરેશનની સત્તાથી, કમીશનરે શેહેરની અંદર અથવા બાહર પાંણીનાં બાંધકાંમે કરવાં.

૨૬૩. (૧) બાંધકાંમેની તપાસ—પાંણીનાં બાંધકાંમે તપાસવા, અથવા ત્યાં કોઈબી બતતું કાંમ કરવા શાઈ કમીશનર તથા તે માટે સરકારે ઠેરવેલો, કોઈબી શખ્સ, ગમે તે ધણીની જગ્યા ઉપરથી થાઈને

કોઈબી વાજબી વખતે, જઈ શકશે ; તેમજ પોતાની સાથે જરૂરજોગ અસબાબ તથા હથિયારો પણ તેઓ લઈ જઈ શકશે.

(૨) એવી સત્તા વાપરતાં, ખનતાં શુધી થોડી નુકસાંની કોઈનેબી પુગે તેમ કાંમ કરવું ; અગરજો કમીશનરના માંણસથી નુકસાન થાય તો તેના બદલો કમીશનરે વાલી આપવો ; અને જો સરકારના માંણસથી કોઈને નુકસાન થાય, તો તે સરકારે ભરી આપવો.

૨૬૭. પાંણીની સંભાલ માટેનાં બંદો-

ખસ્તો—કારપોરેશનની પરવાનગી વગર કોઈબી શખસે, પાંણીનાં બાંધકાંમોની પાશે, કોઈબી કારણસર, ઇમારત બાંધવી નહી ; અથવા હાલમાં ત્યાં જેબી ઇમારતો હોય તેમાં વધારો અથવા ફેરફાર કરવો નહી. બાંધકાંમોની હદમાં કારખાના, વેપાર, અથવા ખેતીવાડીને લગતું કોઈબી કાંમ એવી રીતે નહી કરવું કે જેથી તલાવ, ટાંકી, અથવા હોજમાનું પાંણી બગડી જાય.

૨૬૮. (૧) **પાંણીનાં બાંધકાંમો ઉપર ઇમારત, ધંગોરે**—કમીશનરની લખીત પરવાનગી વગર, પાંણીનાં મ્હોટાં નલોની ઉપર, કોઈએબી નવી ઇમારત, દવાલ, રસ્તો, અથવા રેલવે બાંધવાં નહી.

 સજા—રૂ૧૦૦ શુધીના દંડની ; દરરોજનો રૂ૧૦ શુધીના દંડ.

(૨) અગરજો કોઈ શખસ બાંધશે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી કમીશનર તેવાં કરેલાં કાંમો તોડવી

નાખશે, અથવા તે સંબંધી પોતાને ઘટતો લાગે તેવો રસ્તો લેશે, અને તે બાબતનો શર્વે ખર્ચ તકસીરવારને માંથે પડશે.

પ્રજને મફત પાંણી આપવા વીશે.

૨૬૯. જાહેર ધુંવારા વગેરે કારપોરેશનની મતા છે—શહેરીઓને મફત પાંણી પુરું પાડવા માટે હાલમાં પાંણીનાં જાહેર ધુંવારા, ટાંકીઓ, હોન્ને, કુવા વગેરે જે હયાત છે તે શર્વે કારપોરેશનની મતા છે.

(૨) ઉપલી જગ્યાઓમાંથી અગરજો શહેરીઓ પાંણી લઈ જવા ચાહે, તો તે વેચાણ માટે નહીં, પણ ફક્ત પોતાનાં જ ખાનગી વપરાસ શાફે લઈ જવું; અને કમીશનરની પરવાનગી વગર કોઈએબી પીપ, ગાડાં, પખાલ, અથવા મશકમાં પાંણી લઈ જવું નહીં.

 સબ્બ—રૂપ૦ શુધીના દંડની.

(૪) પાંણીને લગતું કોઈબી બાંધકાંમત જાથુકતુ અથવા ટુંક વખત શાફે, કમીશનર બંધ કરી શકશે.

(૫) બંધ કરેલું બાંધકાંમત અગરજો કોઈ ખાનગી શખસે પ્રજને બક્ષે કરેલું હશે, તો તે બાંધકાંમતની જગ્યા તથા તેને લગતો સામાન વેચી નાખીને, તેથી ઉપજેલાં નાણાં કારપોરેશન તેમજ બક્ષે આપનારના વારેસો, બંધે પસંદ કરે, તેવાં કોઈબી એક સ્થાનીક ઉપયોગના કાંમત મધે તે શખસને નામે, આપી દેવાને કમીશનરને સત્તા છે.

ખાનગી મકાનોને પુગાડવામાં આવતું પાંણી.

૨૭૧. (૧) પાંણી વીશે અરજી કોણે કરવી—ઘરઘણી કમીશનરને લખીત અરજી કરે, તોજ મ્યુનિસીપાલીટીના નલ સાથે ખીજ નલનું જોડાણ કરવા દધને તેના મકાનમાં પાંણી પુગાડવામાં આવશે.

(૨) પાંણી લેવાની ઘરઘણીની ફરજ—અગરજો કમીશનરને એવું લાગે કે એક મકાનમાં ચોખ્ખાં પાંણીની ગોઠવણુ કરેલી નથી, તો તે મઘે વસ્તાં અથવા કોઈ કાંમ ધંધામા લાગેલાં માણુસોને પુરૂં પડે તેટલા પાંણીનો જથ્થો મ્યુનિસીપાલીટીના પાંણીના ખાંધકાંમમાંથી લેવા, તથા તેને લગતી ગોઠવણુ કરવા મકાનના માલેકને નોટીસ મારફતે, કમીશનર ફરજ પાડી શકશે.

૨૭૨. નલ લેવાનો ખર્ચ કોણુનો—પોતાંને ત્યાં નલ લેવાનો ખર્ચ ઘરઘણીનો છે, પણ તેને લગતું શરૂં કાંમ કમીશનર પસંદ કરે તેવી રીતે કરવું જોઈએ.

૨૭૩. હોકમ વગર નલ લેવાય નહી—કમીશનરની લખીત પરવાનગી વગર કોઈએ નલ લેવો નહી, તથા નલ અને તેને જડેલા શરૂં સામાનનુ કાંમ ખાત્રીપુર્વક રીતે થાયલું છે એમ કમીશનરનુ માણુસ તેને ખાત્રી આપશે, તોજ કોઈખી મકાનમાં પાંણી પ્હોંચાડવામાં આવશે.

 સજા—પરવાનગી વગર નલ લેનારને રૂ૨૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૨૭૪. (૧) હોમ કરવા વીશે—જે મકાનમાં

નલ લીધો હોય, તેના પાંણીની જલવણી માટે એક હોજ બાંધવાની કમીશનરને અગત્ય જણાશે, તો હોજ કરવાને કમીશનર ઘરઘણીને ફરમાવશે.

 સન્ન—હોકમ કર્યા છતાં હોજ નહીં કરનારને રૂપ૦ શુધીના દંડ થશે.

(૨) કહી કીસમનાં નક્ક, કાક, તથા તેમને લગતો ખીજો અસબાબ વાપરવો, તે વીશે વખતે વખત કમીશનર ફરમાવતો રહેશે.

૨૭૫. **નલ વગેરે કેમ રાખવા**—પાણીના બગાડ નહીં થાય તે માટે દરેક ઘરઘણીની ફરજ છે, કે પોતાનો નલ, તથા પાણી માપવાનો “મીટર,” કાક, હોજ, વગેરે તેણે સારી હાલતમાં રાખવાં.

 સન્ન—તેમ નહીં કરનારને રૂ૧૦૦ શુધીના દંડ થશે.

૨૭૬. (૧) “મીટરો” વીશે ખોલાસો—જ્યાં પાંણી માપથી લેવાતું હોય, ત્યાં કમીશનરે મીટરો પુરાં પાડીને સ્ટાન્ડીંગ કમીટી ઠેરવે તેટલું તેમનું ભાડું લેવું ; અથવા કમીશનર કબુલ રાખે તેવો મીટર ઘરઘણીને પોતાંનેજ લેવા દેવો.

(૨) ભાડેથી આપેલાં મીટરોને કમીશનરે સારી હાલતમાં રાખવાં ; પણ જો તે બગડી ગયાં હોય, તો બગડેલી હાલત ચાલુ રહે તેટલી મુદત માટેનું ભાડું આપવાને મીટર વાપરનાર બંધાયેલો નથી.

પાણીની તપાસ, તથા નલ કાપી નાંખવા વીશે. ૮૯

૨૭૭. “મીટર” કેહુ તે ખરૂં—પાંણીના કેટલો ખપ થાયો છે તે મીટર દેખાડશે, અને તે નાલ, પુરાવા દાખલ, કબુલ રાખ્યામાં આવશે.

પાંણીને લગતી તપાસ.

૨૭૮. (૧) મીટર વગેરે તપાસવાની ક-મીશનરની સત્તા—મીટર તપાસવા અથવા તેને બદલે બીજો મુકવા ; અથવા નલ, કાક, હોજ વગેરે જોવા ; અથવા પાંણીના બગાડ યા ગેર ઉપયોગ થાય છે કે કેમ તેની તપાસ કરવા, નલ લીધેલા કોઈબી મકાનમાં કમીશનર દાખલ થાઈ શકશે.

(૨) અગરજો ઘરઘણીનો પોતાનો મીટર, કાક, હોજ, વગેરે શારી હાલતમાં નહી હશે, તો જે ખાંમી હોય તે સુધારી નાંખવાને તેને નોટીસ મારફતે કમીશનર ફરમાવી શકશે.

 સજા—તેમ જો સુધારો નહી કરે તો રૂપ૦ છુધીના દંડ થશે.

નલ કાપી નાંખવા વીશેનો ખેલાસો.

૨૭૯. (૧) પાંણી આપવાનું ક્યારે બંધ થાય છે—નીચે જણાવેલી બાબદમાંની કોઈબી એક બાબદ બને, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાત મેલવીને નલ કાપી નાંખવાને કમીશનરને સત્તા છે :—

(એ, બી) પાંણીનું બીલ ધરધણીને દેખાડ્યા પછે ૧૫ દીવશની અંદર જો તે પગાર નહીં કરે તો ; અથવા નાટીસમાં ફર્યાદ્યા મુજબ તેણે હોજ નહીં કર્યો હોય તો ;

(સી, ડી) પાંણીનો ખગાડ અટકાવવા માટે હોજ નલ, કાક, વગેરે શારી સ્થિતિમાં મેલવા કરેલી નાટીસ મુજબનું કાંમ નહીં કર્યું હોય તો ; અથવા નીચે લખેલાં કાંમો કરવાની ધરધણીને ખંધી કર્યા છતાં તે કરવાનાં ચાલુ રાખ્યાં હોય તો, અટકે જ

(૧, ૨) આ ધારાથી ઉલ્લટી રીતે પાંણી વાપર્યું અથવા બીજાને વાપરવા દીધું ; તથા માપ વગર લીધેલું પાંણી ધરનાં માંજુસો શીવાય બાહરનાં આદમીઓને લઈ જવા દીધું.

(ઈ, ૨) ધરધણી અથવા વસનારે “ મીટર ” અથવા નક્કને જાણીબુજીને અથવા બેદરક રીતી ઇજા પુગાડી હોય તો. નક્ક કાપી નાખવાનો ખર્ચ ધરધણી અથવા વસનારે આપવો.

૨૮૦. **પાંણીની શરતો**—પાંણીને લગતી શરતો કોઈએબી તોડવી, અથવા તોડાવવી નહીં.

 સજા—૩૨૦ શુધીના દંડની.

૨૮૧. **નલ કેવે ઠેકાંણે મુકવો નહીં**—ગટર ની અંદર, અથવા ઉંઘાડી નેહર અથવા ઘેડાની ગલીની સપાટી ઉપર, અથવા ટાંકીથી ૨૦ ફીટની અંદર, અથવા પાંણી નાપાક થાય તેવી કોઈએબી જગ્યામાં, નલ મુકવો નહીં ; તથા ટાંકીથી ૨૦ ફીટની જગ્યાની અંદર કોઈએબી કુવો અથવા હોજ ખાંધવો નહીં.

પાણીની તપાસ, તથા નલ કાપી નાખવા વીશે. ૯૧

 સજા—૩૧૦૦ શુધીના દંડની.

૨૮૨. દગલખાણથી આપેલું પાણી—
ચુનીસીપાલીટીથી મલતું પાણી દગલખાણથી કોઈએ
કોઈને આપવું નહીં.

 સજા—આપનારને ૩૧૦૦ શુધીના દંડની
સજા થશે.

૨૮૩. (એ, બી) મીટરને લગતી દગાખાણ
—કોઈની શખસે દગાખાણથી મીટરમાં ફેરફાર કરવો
નહીં ; અથવા તેમાં પાણી નોંધાયા આગમન તે ચોરીથી
કાઢવું યા વારપવું નહીં.

(૨) મીટરમાં કોઈની દગો થયલો જણાશે, તો તેનો
જોખમ પાણી વાપરનારને માંથે રહેશે.

 સજા—૩૧૦૦ શુધીના દંડની.

૨૮૬. પાણી વીશે વસનારની જોખમદારી
—પાણી લીધેલાં મકાન ઉપર, આ બાબમાં દંડાવેલા નલને
લગતા અપ્રાધોમાંથી કોઈની અપ્રાધ થાયલો જણાશે, તો
તેનો જોખમ ત્યાંનાં વસનાર ઉપર રહેશે.

૨૮૭. (૧) નલને લગતાં કાંમે કમીશ-
નર ક્યારે કરી આપે—નલ લેવા બાબદનું કાંમ
કમીશનર મારફતે કોઈ શખસ કરાવવા માંગશે, તો તેને
લગતો ખરચ અગાઉથી “ડીપાણ્ટ” રાખીને કમીશ-
નર તે કરાવી આપશે.

(૨) જો તેવું કાંમ ઘરઘણી પોતેજ કરાવશે, તો

પરવાનો ધરાવતો નહ એસાડનાર વતરોગે કોઈ ખીજ ધણીની મારફતે તે કરાવવા કમીશનર દેશે નહીં ; અને તેમ જો થાય તો ધરધણીને પાણી મુદ્દલ મલશેજ નહીં.

જાહેર રસ્તાઓમાં ધરોની સીધી લાઇન રાખવા વીશે.

૨૯૭. (૧) ધરોની સીધી લાઇ અથવા
હાટ—કોઈખી જાહેર રસ્તાની બંધે બાબુએ કમીશનરે
સીધી લાઇન મુકરર કરવી; તે પછે તે લાઇનની અંદર
નીકલી આવે તેવી રીતે ઇમારતનો કોઈખી ભાગ બાંધવા
દેવામાં આવશે નહીં.

૨૯૮. (૧.) ઇમારતો પાછલ ક્યારે
હટાડશે—તેવો કોઈખી ભાગ લાઇનની અંદર નીકલી
આવે, અને

(એ, બી) જો ધરધણી પોતાની ઇમારત નવેસરથી
બાંધવા માંગે, અથવા જમીનની સપાટી ઉપરથી ઇમારતનો
ઘન ફીટના માપથી અઘો કરતાં વધારે ભાગ તોડી
પાડવા ધારે ; અથવા ઇમારત તદ્દન તોડી પાડવા યા તેમાં
વધારો કરવા માંગે, તો કમીશનર ફરમાવશે જો બરાબર
લાઇનમાં આવવા માટે તેણે પોતાની ઇમારત પાછલ
હટાડીને બાંધવી.

(૨, ૩) લાઇનની અંદર નીકલી આવેલી ઇમારત
અથવા તેનો કોઈખી ભાગ પડી જાય, અથવા તોડી

નાખ્યામાં આવે, તો લાઈનની અંદર જેટલી જગ્યા આવી હોય તેટલીના કબજે કમીશનર તુર્ત લઇને તે સાફ કરી નાખશે. એવી લીધેલી જગ્યા કારપોરેશનના ગણાંધને, રસ્તાના તે એક ભાગ ફેરવાશે.

૨૯૯. (૧) જગ્યા લેવાનો કારપોરેશનનો

હુક—સીધી લાઈનની અંદર કોઈખી તરાહેત રાખસની ખુદલી જગ્યા યા ભરી લીધેલી જગ્યા આવી હોય, અથવા કોઈખી માંચરો, ઓટલો, સીડી, અથવા તેમનો કોઈખી ભાગ નીકલી આવ્યો હોય, તો કમીશનર ઘરઘણીને ૭ પુરા દીવશની નાટીસ આપીને તેવી ખુદલી જગ્યાનો, તેની વાડ યા કટેરા સાથે, તેમજ માંચરો, ઓટલો, સીડી, અથવા તેમનો લાઈનની અંદર નીકલી આવેલા ભાગ જેટલાનો કબજો લઈ લેશે, અને તે પછે જાહેર રસ્તાનો તે એક ભાગ ગણાંશે.

૩૦૦. (એ, બી) રસ્તાની સીધી લાઈનની પાછલ કોઈખી ઇમારત આવી હોય, તો જ્યારેખી ઘરઘણી તે ફરીથી માંધવા માંગે, અથવા એવી રીતે તેમાં ફરફાર કરવા ચાહે-કે જમીનની સપાટીથી તેના ધન ફીટના માપે, અર્ધો કરતાં વધારે ભાગ તોડી પાડવો પડે, તો રસ્તાની લાઈનમાં ખરાબર આવે તેમ તે ઇમારત આગલ લાવવા માલેકને કમીશનર ફરમાવશે. મકાનથી છુટી રહેલી દવાલ તોડીને રસ્તાને લાગીને જો તે પાછી ખાંધ્યામાં આવે, તો મકાનનેજ આગલ વધાર્યા મુજબ ગણાંશે.

૩૦૧. (૧) જમીનનો ખદલો—જાહેર રસ્તા માટે જોઈતી જમીનનો ખદલો ઘરઘણીને કમીશનર આપશે,

તેમજ પાછલી ત્રણ કલમો પ્રમાણે તેને કાંઈ નુકસાન જશે, તો તેખી તે ભરી આપશે.

(૩, ૪) ઉપલી જમીન જે કારપોરેશનની હશે, તો ઈમારત આગલ લાવવાને કમીશનર જે હોકમ કાઢે, તેજ જગ્યાનું પુરતું વેચાણ ખત દાખલ ગણાશે, અને જગ્યાનો ભાવ તથા ખીજી શરતો તેમાજ લખાશે. જે ભાવ તથા શરતો ધરધણીને વાજખી નહીં લાગે, તો તે ઈસ્વીયા બાદ ૧૫ દીવશની અંદર તેણે કમીશનરને અરજ કરવી, અને કમીશનરની અરજ ઉપરથી સમાલ કાઝ ટ્રાસ્ટનો વડો જજ જે નીવેડો લાવે તે શેવટનો ગણાશે.

ખાનગી મોહોલ્લાઓ સંબંધી બંદોબસ્તો.

૩૦૨. ખાનગી મોહોલ્લા માટેની નોટીસ— નવા મોહોલ્લો કરવા ચાહનારે કમીશનરને નોટીસ કરીને મોહોલ્લાની ગટરની સપાટી, દશા, લંબાઈ પોહલાઈ બાબેના, તેમજ તેની બંધે બાબુએ બાંધવા ધારેલાં મકાનોની ઉંચાઈ તથા તેમની ગટરોને લગતા બંદોબસ્તો બાબેના નકશા તેની ઉપર મોકલી આપવા.

૩૦૩. (૧, ૨) નવા મોહોલ્લાની ગટરો, વગેરે— નવા મોહોલ્લાની ગટર વીશેની શરૂ વીગતો, તથા બાંધવા ધારેલા મકાનોની ઉંચાઈ તથા ગટર બાબેની વીગતો, સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી કમીશનર મુકરર કરશે. પાંચ મોહોલ્લો કરવા ચાહનારને, તેણે મજકુર નોટીસ કર્યા બાદ ૩૦ દીવશની અંદર, આપેલી

વીગતો નાપસંદ કરનારો કમીશનરને જવાબ નો નહીં મળે, તો તેની માંગણી કબુલ થાઈ છે એમજ સમજવું.

૩૦૪. (૧) હાકમથી ઉલટું કાંમ—કમીશનરના હાકમથી ઉલટી રીતે કોઈએબી નવો મોહોલ્લા અથવા તેની બાંધે બાબુ ઉપર ઇમારતો બાંધવી નહીં.

 સજા—રૂ૫૦૦ શુધીના દંડની.

(૨) ઉપલી કલમ તોડી કોઈએ મોહોલ્લા બાંધ્યા અથવા બાંધતો હોય, તો કમીશનર તેની ઉપર નાટીસ કરીને જાલાસો માંગશે, કે તે મોહોલ્લા અથવા મકાનોમાં પોતે મંજુર રાખે તેવો ફેરફાર કાંચ નહીં કરવામાં આવે, અથવા જો ફેરફાર નહીં થાય તો તે સદંતર તોડી પાડવામાં કાંચ નહીં આવે, તેનું પુગ્તું કારણ ફેરવેલી જગ્યા તથા વખતે મજકુર શખસે જતો હાજર થાઈને, અથવા વકીલની મારફતે જાણાવવું.

(૩) બતાવેલું કારણ કમીશનરને ખાત્રીપૂર્વક નહીં લાગે, તો તે ઘટતો ફેરફાર કરાવશે, અથવા એકસ બાંધકાંમ તોડાવી નાખીને તેના ખર્ચ મજકુર શખસ પાસેથી ભરી લેશે.

૩૦૫. નવા મોહોલ્લાનો રસ્તો—કમીશનર પસંદ કરે તેમ મોહોલ્લાની જમીન સપાટ કરીને ખડી પુરી નહીં હશે, અથવા ગટર તથા રોશનીની ગોડવણા બરાબર કરી નહીં હશે, તો ત્યાં આવેલા દરેક મકાનના ધણીને તેમ કરવાને તે ફરમાવશે.

 સજા—રૂ૧૦૦ શુધીના દંડ, દરરોજના રૂ૧૦ શુધીના.

૩૦૬. (૧, ૨) જાહેર મોહોલ્લો—કમીશનર રાજ થાય તેવી રીતે ખાતગી મોહોલ્લાની શર્થે ગોડવણા હશે, તો તેના માલેક અથવા માલેકોમાંથી કોઈખી એકની અરજ ઉપરથી, મોહોલ્લામાં નાટીસ મારીને તે જાહેર મોહોલ્લો છે એવું તે પ્રસીધ કરશે. પણ નાટીસ પછે જો એક માસની અંદર મોહોલ્લાનો માલેક અથવા માલેકોને મોટો ભાગ કાંઈખી હરકત લેશે, તો તે જાહેર મોહોલ્લો થાશે નહીં.

રસ્તાઓ ઉપર નડનારી હરકતો.

૩૦૮. (૧, ૨) રસ્તાપરની હરકતો—કોઈખી મકાનની આગલ અથવા તેને લાગીને કાંઈખી ખાંધકાંમ કોઈ શખસે એવી રીતે કરવું નહીં, અથવા જડેલો સામાન એવી રીતે જડવો યા ઉભો કરવો નહીં, કે જે રસ્તાની ઉપર નીકલી આવે, અથવા ગુલાઈ રહે, અથવા લોકોની સગવડ પડતી અવજાવમાં હરકત કરે, અથવા ગટર યા ઉંઘાડી નેહર ઉપર અથવા તેની અંદર આવી પડીને ગટર યા નેહરના કાંમમાં ખલલ કરે. તેવી હરકતો કાઢી નાખવા અથવા ઘટતો ફરફાર કરવા ધરધણી અથવા વસનારને કમીશનર ફરમાવશે.

 રાજા—૩૨૭ શુધીના દંડની.

(૩, ૨) ઉપલી હરકત જો ધરધણીનો પોતાની કરેલી હશે, તો કમીશનરના હોકાંમથી જો વસનાર તે કાઢી નાંખે તો તેનો ખર્ચ ધરધણી પાશેથી તેને

મજરે મલશે. જો તેવી હરકત કોઈ શખસે કાયદાસર કરી હશે, તો તે કાઢી નાખ્યાથી તેને જે તુક્સાની પુગે તે કમીશનરે ભરી આપવી.

૩૧૧. ભોંયતટ્યાનાં ખારણાં વગેરે— ભિંયતટ્યાનો દરવાજો, ગેટ, અથવા ખારી રસ્તા ઉપર, ખાહરની ખાજુએ, અથવા રસ્તાના સુધારા માટે જોઈતી જમીન ઉપર ઉંઘડતાં હોય, તો ઘરઘણુંને નોટીસથી કમીશનર ફરમાવશે કે તેઓ અંદરથી ઉંઘડે તેવો ફરકાર તેમનામાં કરવો.

 સજા—૩૨૦ ચુધીના દંડની.

૩૧૨. રસ્તાપરની હરકત—કમીશનરની પરવાનગી વગર રસ્તાપરની ઉઘાડી નેહર, ગટર, કુવા, અથવા ટાંકી ઉપર, તેમના કાંમમાં હરકત પુગે તેમ કોઈએખી દેવાલ, વાડ, કટેરા, થામલા, સીડી, માંડવા, વગેરે બાંધવા, અથવા ઉભા કરવા નહીં.

 સજા—૩૧૦૦ ચુધીનો દંડ, દરરોજનો ૩૧૦ ચુધીનો.

૩૧૩. રસ્તાપર મુકાતો સામાન—પરવાનગી વગર ગટર, નેહર, અથવા કુવાને હરકત પુગે તેમ કોઈએખી બાંક, ખુરસી, પેટી, નીસરણી, ગાંસડી વગેરે મેલવાં નહીં ; અથવા ઝોટલાથી આગલ વધીને રસ્તાની સપાટીથી ૧૨ ફીટ કરતાં ઓછી ઉંચાઈએ પાટથું વગેરે, લટકાવવું નહીં.

૩૧૪. કમીશનર હરકત કાઢી નાખશે— ઉપર મુજબની શર્તે હરકતો, નોટીસ આપ્યા વગર, કમા-
૯

શનર કાઢી નાંખશે ; પાંજુ કાયદાસર રીતે કોઈએ તેવી હરકત કરી હશે, તો તે કાઢી નાંખતાં જે નુકસાની તેવા શખસને થાય તે કમીશનર ભરી આપશે.

 સજા—૩૧૦૦ શુધીના દંડ, દરરોજનો ૩૧૦ શુધીનો.

૩૧૬. (એ, બી) રસ્તાપર બંધાતા જાનવરો—જાહેર રસ્તાપર કોઈબી જાતનું જાનવર કોઈએ બાંધવું અથવા પોતાના ઘેરના માણસ પાસે બાંધાવવું નહીં. તકસીરવાર ૩૨૦ શુધીના દંડને પાત્ર થાઈ, તેવું જાનવર પોલીસને હવાલે થસે, અને તે વીશે ભટકતાં જાનવરો સંબંધી લેવાતો રસ્તો પોલીસ લેશે.

તેહવારોપર રસ્તામાં મંડાતી દુકાનો.

૩૧૭. દુકાનો માટે પરવાનગી મલે છે—કીયા કાંમો માટે, અથવા તેહવારોપર રસ્તામાં થોડો વખત શાફ મંડાતી દુકાનો વગેરે નાખવા દેવાને પોલીસ કમીશનરની સંમતીથી, કમીશનર લખીત પરવાનગી આપશે.

રસ્તાપર અથવા તેની નજીક ચાલતાં
બાંધકાંમો.

૩૧૮. ખોદેલી જમીન—રસ્તાની સુધરાઈ માટે કમીશનરના હોકમથી તે જે ખોદી નાખ્યો હોય, તો ખનતી ઝડપથી હાંમ પુરૂં કરી નાંખવું.

રસ્તાપર અથવા તેની નજીક ચાલતાં બાંધકાંમો. ૯૯

૩૧૯. (૧, ૨) કાંમ ચાલતાં રસ્તો બંધ—
ઉપકું કાંમ ચાલતું હોય ત્યારે તે રસ્તો વેડુવાર સાંમે પુરેપુરો યા થોડો બંધ કર્યો છે કરીને એક નાટીસ શર્વે કાઢીને દખાય તેવે ઠેકાંણે કમીશનરે મરાવવી, તથા વેડુ-
વારે અટકાવવા ત્યાં કટેરા, સાંકલ, અથવા થાંમલાં ઉભા કરાવવાં. તે જો પરવાનગી વગર કોઈ કાઢી નાખશે, તો તે રૂપ૦ શુધીના દંડને લાયક થાશે.

૩૨૨. (એ. બી, સી) રસ્તો ખોદવા વગેરે વીશે—કમીશનરની પરવાનગી વગર કોઈએ રસ્તો ખોદવો અથવા તેને નુકસાન કરવું નહીં; રસ્તાપર બાંધ-
કાંમતે લગતો સામાન મુકવો નહીં; તેમજ પરાંચ બાંધવી નહીં, તથા ચુનો કુટવા, અથવા ઇંડ, ચુનો, રાખીટ વગેરે રાખવાને થાંમલા, કટેરા, અથવા પાટીયાંથી જગ્યા ઘેરી લેવી નહીં. તેમ કરવા જો કમીશનર પરવાનગી આપે, તો ૨૪ કલાકની નાટીસ આપી તે ૨૬ કરવાને તે મુખત્યાર છે.

 સજા—દરરોજનો રૂપ૦ શુધીના દંડ.

૩૨૩. અકસ્માત સાંમે સાહુચેતી—જો શખસને ઉપલી પરવાનગી આપી હોય તેણે જોદકાંમ, સામાન, તથા પરાંચની આસપાસ પોતાંને ખર્ચે વાડ ભરી લેવી, તથા જરૂરનું જણાય તો અકસ્માત થતા અટકાવવા રાતની વેલા તે જગ્યાપર તેણે રોશની કરવી.

 સજા—દરરોજનો રૂપ૦ શુધીના દંડ.

૩૨૪. (૧, ૨) રસ્તો જેવો હોતો તેવો કરી નાંખવો—જમીન ખોદવાની પરવાનગી મેલવનારે

પોતાનું કાંમ ખતતી ઝડપથી પુરું કરી જમીન જેવી આગલ હતી તેવી કરી આપવી ; નહીં તો તે રૂપ૦ ના દંડને, તથા દરરોજના રૂ૧૦ શુધીના દંડને લાયકનો થાશે ; તથા જો તે જમીન નહીં સુધારી આપશે તો તે શખસને ખર્ચે કમીશનર તે સુધારી લેશે.

૩૨૫. ચાલતો વેહવાર અટકાવવો નહીં-
કમીશનર ફરમાવશે કે જમીન ઓદાવાથી જાહેર વેહવારનો અટકાવ નહીં થાય તેના ઘટતો ખદાખસ્ત તેણે કરવો, તથા દરેક મકાનનો આવજવનો રસ્તો ખુલ્લો રાખી ગટર, પાણી, તથા રોશનીના કાંમોમાં હરકત નહીં થાય તેની શરે તજવીજ રાખવી.

 સજા—રૂ૨૦૦ શુધીના દંડની.

૩૨૬. (૧, ૨, ૩) કટેરા વગેરે કરવા બીશે-
ધર ખાંધવા ચાહનાર શખસે એવી રીતે તે ખાંધવા સરૂ કરવું નહીં, કે જેથી પાશેના મોહોલ્લાની રાહદારીઓ માટેની પગથીને કાંઈખી અડચણ નડે ; સગવડ પડતો એક માંચરો તેણે કરવો, અને જો જગ્યા ફાલતુ હોય તો તેને કટેરાથી ભરી લેવો, કે રાહદારીઓને તેથી સગવડ થાય. કમીશનરની પરવાનગીથી મજકુર માંચરો અથવા કટેરા કર્યા બાદ, કાંમ ચાલે ત્યાં શુધી મળતી સલામતી તથા સગવડ સાચવવા માટે તેમને શારી રીતીમાં ધરધણીએ રાખવાં, અને અકસ્માત અટકાવવાને, જો જરૂર જણે લાગે, તો તેવે ઠેકાણે રાતની વેલા રોશની રાખવી. મજકુર માંચરો, કટેરા, અથવા વાડ નાટીસ કરીને ગમે તે વખતે કઢાવી નાંખવાને કમીશનર મુખત્યાર છે.

રસ્તાઓનાં નામ તથા નંબરો.

૩૨૭. (૧, ૨) નામ તથા નંબરો—

રસ્તાની તથા મકાનની કોઇખી જાહેર જગ્યાપર કમીશનર નામ તથા નંબરનાં પાટયાં મુકાવશે, અથવા લખાવશે. કમીશનરની લખીત પરવાનગી વગર, અથવા ખીજા કોઇ અમલદારની કાયદાસરની સત્તા વગર, કોઇએખી એવાં નામ અથવા નંબર કાઢી અથવા બદલી નાંખવાં અથવા તેને ઇજા પુગાડવી નહી, અથવા એકને બદલે બીજું નામ અથવા નંબર લગાડવું નહી.

 સજા—૩૨૦ શુધીના દંડની.

દેવાલો ઉપર કાગડ્યાં ચ્હોંટાડવા વીશે.

૩૨૮. દેવાલોપર કાગડ્યાં ક્યારે મરાય-મકાનના માલેક અથવા વસનારની રજામંદી વગર, તેની દેવાલ, પાટીયાં અથવા વાડ ઉપર, કોઇએખી જાહેર ખબરનું અથવા ખીજા કોઇખી જાતનું કાગજ ચ્હોંટાડવું નહી; તેમજ ચાકથી અથવા રંગથી કાંઈખી લખવું અથવા નીશાની પાડવી નહી; આ કલમથી ઉલટું કોઇ ચાલશે તેને ૩૨૦ શુધીના દંડની સજા થશે.

ધાસ્તી ભરેલી જગ્યાઓ.

૩૨૯. (૧, ૨) ધાસ્તી ભરેલી જગ્યા વીશે કમીશનરની ફરજ—એક જગ્યા રીપેર અથવા

ખંચાવના કોઈખી સાધન અથવા વાડ વગર હોવાથી, અથવા તેમાં કાંઈ ખાંધકાંમ ચાલ્યાથી, તેના માલેક અથવા વસનારને બાદકરીને, રાહદારીઓને માટે તે ધાસ્તી ભરેલી હાલતમાં છે એવું જો કમીશનરને દેખાય, તો તેના માલેક અથવા વસનારને તે ફરમાવી શકશે, કે મજકુર જગ્યાને તેઓ દરૂસ્ત કરે, અથવા વાડ ભરી લે, અથવા તેને ઘટતું લાગે તેવું પગલું ભરે. આ કલંમ તોડનારને રૂ૫૦ શુધીના દંડની, તથા ચાલુ ગુનાહ માટે દરરોજના રૂ૫) શુધીના દંડની સજા થાશે. નોટીસ કર્યા વગર અથવા તેની મુદત પુરી થવા અગાઉ, તે જગ્યાની ધાસ્તી મટાડવા શાફ, તેના માલેક અથવા વસનારને ખર્ચે કમીશનર તુરતના ઉપાય લઈ શકશે.

મોહોટલાઓની રોશની મોટેનાં બંદોબસ્તો.

૩૩૧. (એ, બી) રોશનીનાં કાનુનો—
વાજખી સત્તા વગર કોઈખી શખસે જાહેર રસ્તાપર અથવા ચ્યુનીસીપાલ બજાર યા મકાનમાં મેલેલો દીવો, તેનું થાંમલું, અથવા સામાન, લઈ જવો નહીં; અથવા મજકુર વસ્તુઓને જાણી બુજીને ભાંજવી, તોડી પાડવી, નુકસાન પુગાડવું, અથવા દીવો બુજવી નાખવો નહીં.

 સજા—રૂ૧૦૦ શુધીના દંડની.

૩૩૨. નુકસાન માટેની જોખમદારી—
ચ્યુનીસીપાલ દીવો કોઈ શખસ બેદરકારી અથવા અકસ્માતથી ભાંજ નાંખશે તો તે સમરાવવાનો ખર્ચ તેને માંધે પડશે.

૩૩૪. (૧, ૨) ગ્યાસના નલની જગ્યા—

મોહોદલામાં કોઈખી શખસે ગ્યાસનો નલ મુકયો અથવા તેને લગતું કાંમ કરાવ્યું હોય, તો તે નલ અથવા કાંમ ઉચેથી અથવા નીચેથી મુકવા, યા તેની જગ્યા બદલી નાંખવાને, નોટીસ મારફતે કમીશનર તેને ફરમાવી શકશે. એવા ફેરફારનો ખર્ચ તથા ખીજી જેખી નુકસાંની થાય તે ઘરઘણીને કમીશનર ભરી આપશે.

 સજા—નોટીસ મુજબ નહીં ચાલનારને રૂ૫૦ શુધીનો દંડ, તથા દરરોજનો રૂ૧૦ શુધીનો દંડ થશે.

૩૩૫. (૧, ૨) ગ્યાસના નલ ઉપર ઈમારતો—કમીશનરની પરવાનગી વગર, કારપોરેશનનાં ગ્યાસના નલો ઉપર કોઈએખી ઈમારત, દેવાલ, અથવા ખીજું બાંધકાંમ નવેસરથી કરવું નહીં. જો કોઈ તેમ કરશે તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી કમીશનર તે કઢાવી નાખશે, અથવા તકસીરવારને ખર્ચે પોતાને ઘટીત લાગે તે પગલું ભરશે ; તથા તેને રૂ૧૦૦ શુધીના દંડની, તથા દરરોજના રૂ૧૦ શુધીના દંડની સજા થશે.

બાબ ૧૨ મો.

બાંધકાંમને લગતા ધારાની સમજણ.

૩૩૭. (૧) ઈમારત બાંધવા આગમનની નોટીસ—દરેક ઘર બાંધવા ચાહનારે છપેલા ફાર્મ ઉપર આગમનથી કમીશનરને નોટીસ આપીને, તેમાં બાંધવા

ધારેલા ધરની જગ્યા, ઇમારતની તરેહ, શું કાંમસર તે બંધાશે, તથા તેની લાંબાઈ પોહલાઈ વીશેની વીગતો આપવી.

(૨) “ધર બાંધવા” નો અર્થ એ થાયછે જે તાંદનૂ નવીજ ઇમારત ઉઠાવવો, અથવા ધરની ભરાણી શુધ્ધી તોડી પાડેલી ઇમારત ફરીથી બાંધવી; અથવા આગલ માંણુ-સનાં રેહઠાંણુ શાફ નહી બાંધેલી ઇમારતને હવેથી ફર-વીને માંણુસના વપરાસ માટે બાંધવી; અથવા જે મકાન આગલ એકજ રેહવાના ઘર દાખલ બાંધેલું, તેના હવે પછે એક કરતાં વધારે મકાનો કરવાના હોય; તો એ મુજબની બાંધેલી, ફરીથી બાંધેલી, અથવા ફરવીને બાંધેલી ઇમારતને ચુનીસીપાલ ધારામાં નવી ઇમારત દાખલ ગણેલી છે.

૩૩૮. (એ, બી) ઇમારતના પ્લાન—નોટીસ મળ્યા પછે ૩૦ દીવસની અંદર કમીશનર ધરધણીને નોટીસથી ફરમાવશે, કે નીચે મુજબનાં શર્ચે કાગલ્યાં પોતાની ઉપર તેણે મોકલી દેવાં, એટલે કે ધારેલી ઇમારતના દરેક માલનો એક પ્લાન, જે દર ૮ ફીટ ૧ ઇંચ કરતાં ઓછા સ્કેલ ઉપર કરવો નહી; ઇમારતનાં જુદા જુદા ભાગોની, તેમજ સંડાસ, મોરી, મુતર્ડી, ટાંકી, કુવો, વગેરેની જગ્યા, આકાર, તથા લાંબાઈ પોહલાઈ; અને ઇમારતમાં જે બે કરતાં વધુ કુટુંબો વસવાના હોય, અથવા જ્યાં ૨૦ કરતાં વધુ માંણુસો કોઈ વેપાર ધંધામાં લાગવાના, અથવા લોકો જાહેર રીતે એકઠાં થવાના હોય, તો તેમાં આવજવ કરવાના કેવા માર્ગો રાખ્યાય તેના બોલાસો કરવો; ઇમારત કેવી જાતના સામાનથી બંધાવા-

ની, દેવાલો તથા છાપરાંની જડાઈ કેટલી, કહી રીતની ગટર કરવાની, પાંછી પુરૂં પાડવા તથા હવાની અવજવના શું બદાબસ્તો કર્યા છે, અને જો ઇમારત રસ્તાને લાગીને અથવા તેની પાશે આવવાની હોય, તો રસ્તા તરફથી આવજવના શું સાધના કર્યા છે તે દખાડવાં;

(સી, ડી) ઉભેલી ઇમારત દખાડનારો એક પ્લાન આપવો, જે દર ૪૦ ફીટે ૧ ઇંચ કરતાં ઓછા સ્કેલ ઉપર બનાવવો નહી, અને તેમાં પાશે આવેલી બીજી મીલકતોની જગ્યા દખાડવી; આગલ પાછલ આવેલા રસ્તાની પોહલાઈ તથા સપાટી જણાવવી; ધારેલી ઇમારતની ગટરની લેન, તથા તેની લંબાઈ પોહલાઈ, ઉંડાણ, તથા ઢેલાવ દખાડવાં, તથા તેમાં હવાની આવજવના શું સાધના રાખ્યાં તેની વીગતો આપવી.

૩૩૯. **પ્લાન કોણે કરવો**—ઉપલાં પ્લાન કાઢી લાઈસેન્સ ધરાવતા સર્વેયરે કીધાં નહી હશે, તો તેમને કમીશનર કબુલ રાખશે નહી.

૩૪૦ **પુરતી વીગતો જોઈશે**—કમીશનરને મનમાનતો નીકાલ લાવવાને બની આવવા માટે ઘરઘણીએ ઉપલો બધો જાલાસો કર્યો નહી હશે, તો તેને કાગલ્યાં મલ્યા પછે ૩૦ દીવશની અંદર નોટીસ કરી પોતાને જોઈતી વીગતોની કમીશનર ઘરઘણીપર માંગણી કરશે.

૩૪૧. **નોટીસ રફ જશે**—માંગેલી વીગતો જો કમીશનરને નહી મલશે, તો ઘરઘણીએ આપેલી નોટીસ તેણે નહીજ આપેલી ગણાશે.

ખીમ ખાંધકાંમે વીથેની નોટીસો.

૩૪૨. (એ, ખી) પ્રેરણાર અથવા રીપેરનાં કાંમે—જે શખસની ધારણાં પોતાના મકાનને વધારવાની અથવા તેમાં એવી રીતે ફરફાર અથવા રીપેર કરવાની હોય, કે જેથી બાહરની કોઈખી બાજુની દવાલ, અથવા બે ઘરેની વચેની, અથવા છાપરાંને ટેકવી રાખનારી દવાલ તોડી નાખવી પડે ; અથવા જમીનની સપાટીથી તેવી દવાલોનો અર્ધો કરતાં વધારે ભાગ તોડીને ફરીથી બાંધવો પડે ; અથવા

(સી, ડી) દવાલોના થાંમલાનો અર્ધો કરતાં વધારે ભાગ કાઢી નાખવો પડે ; અથવા જે શખસ રસ્તાની સીધી લાઈનની અંદર આવેલી ધમારતને તોડીને તેને ફરીથી બાંધવા માંગે, તો તેણે કમીશનરની આફીસમાંથી છાપેલા ફાર્મ લઈ તે ઉપર તેને નોટીસ આપીને મજકુર મકાનની જગ્યા, તથા શું અને કેટલું કાંમ કરવાનું છે તે જણાવવું.

૩૪૩. (૧, ૨) પ્લાન વગેરેની માગણી—મજકુર નોટીસમાં શરૂ વીગતવાર જોલાસો જો નહી હશે, તો તે કમીશનરને મળ્યા પછે ૩૦ દીવસની અંદર ધરધણીપર નોટીસ કરીને ધારેલાં કાંમનાં પ્લાન તથા તેને લગતો વીગતવાર જોલાસો તે માંગશે ; તથા જો લાઈસેન્સ ધરાવતા સર્વેયરનો પ્લાન નહી હશે તો કમીશનર તે નામજુર કરશે.

ખાંધકાંમની શરૂઆત.

૩૪૪. કાંમ ક્યારે શરૂ કરાય—કમીશનરને નોટીસ, પ્લાન, અથવા તેણે માંગેલી વધુ વીગતો આપ્યા

પછે ૩૦ દીવશની અંદર ધારેલું કાંમ નાપસંદ કરનારો તેના જવાબ જો ધરધણીને નહીં મલે, અથવા તે પસંદ કરનારો જવાબ મલે, તો નાટીસ પુગાડેલી તારીખથી ૧ વર્ષની અંદર ધરધણીએ પોતાનાં કાગલ્યામાં જણાવ્યા પ્રમાણેજ અને આ ધારાને અનુસરીનેજ કાંમ ચલાવવું.

૩૪૬. (૧, ૨) **નાપસંદગીના કારણો**— ઇમારતનું બાંધકામ આ ધારાથી ઉલટી રીતે થાયજી અથવા જોર સલામત ધારીને કમીશનર નામંજુર રાખે, તો પોતાને નાટીસ મલ્યા પછે ૩૦ દીવશની અંદર તેના લખીત કારણો તેણે ધરધણીને આપવાં, તથા કેવી શરતે તે કાંમ પસંદ કરશે તેબી જણાવવું. તેવી શરતો પ્રમાણેજ કમીશનરની નાટીસની તારીખથી ૧ વર્ષની અંદર ધરધણીએ કાંમની શરૂઆત કરવી.

૩૪૭. (૧, ૨) **કાંમની મુદત**—ઉપર મુજબ કમીશનરને નાટીસ આપ્યા અગાઉ ઇમારતનું બાંધકાંમ કોઈબી શખસે શરૂ કરવું નહીં; તેમજ મુદતની અંદર કમીશનરે પોતાની નાપસંદગી નહીં દેખાડી હોય તોજ કાંમ શરૂ કરવું. નાટીસની તારીખથી ૧ વર્ષ વીતી ગયા બાદ જો કોઈ કાંમ શરૂ કરશે તેને રૂ૧૦૦૦ શુધીનો દંડ થાશે. મજકુર વર્ષ વીતી ગયા બાદ, નવેસરથી નાટીસ તથા પ્લાન ધરધણીએ આપવાં, સખખ કે આગતું શર્થે રદ થાયલું સમજવું.

ઇમારતો તથા તેમને લગતા અસખાબની

ગોઠવણો.

૩૪૮. (એ, બી, સી) ખુલ્લી જગ્યાપરની

ઇમારતો—જે ખુલ્લી જગ્યાપર આગલ બાંધકાંમતો નહીં થાયલાં હશે, તેની ઉપર બાંધનારી નવી ઇમારતો વીશે નીચલી ગોઠવણો અમલમાં આવશે : નવા મોહોલ્લાની બેમાંથી એક બાજુએ ઇમારતો જે બાંધવાની હશે, તે કમીશનર પસંદ કરે તેમ તેનો રસ્તો સપાટ કરી તથા ખડી પુરીને ગટરને લગતી સંપૂર્ણ ગોઠવણુ કરેલી હશે, તેજ તેવી ઇમારતો બાંધવાની તે મંજૂરીયાત આવશે. શેહેરના એવા ભાગમાં ઇમારત બાંધવા કોઈ અરજી કરે કે જ્યાં હવે પછે જોઈતા રસ્તાની જગ્યા તથા દશા હજુર મુકરર કરી નહીં હશે, તે સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની રજાથી કમીશનરે તે નામંજૂર કરવી ; પાંણુ જે તે એવું વીચારે કે નવી ઇમારત બાંધવા દેવાથી (નજદીકમાં આવેલાં મકાંનોની જગ્યા ધ્યાનમાં લેતાં.) ત્યાં વસનારાઓને સગવડ થાઈ પડતા એક યા વધુ મોહોલ્લા, ગટર તથા પાંણી વગેરેની ગોઠવણુ સાથે હવે પછે કરવા હરકત નથી, તે તે બાંધવા દેશે. અગરજે ધારેલી ઇમારત કમીશનર નામંજૂર કરે, તે તેની ઉપર નોટીસ કરી મજકુર શખ્સે માંગણી કરવી, કે તેની ધારેલી ઇમારતની પડોસમાં થનારા મોહોલ્લાની જગ્યા તથા દશા કમીશનરે તુરત મુકરર કરી નાંખવી. નોટીસની તારીખથી ૬ માસની અંદર જે કમીશનર તેમ નહીં કરે, તે આ ધારાને વલગીને પોતાનું કાંમ ચલાવવાને બાંધનારને સત્તા છે. જે જગ્યા નરક, જાનવરોનાં મુરદાં વગેરે ગલીચીથી પુરી

ઈમારતો તથા તેમને લગતા અસખ્યાની ગોઠવણ. ૧૦૯

નાંખી હશે, તો કમીશનરની ખાત્રી થાય તેમ તેવાં શરૂ પદ્ધતિ ત્યાંથી સદંતર કાઢી નાખ્યા વગર, તે ઉપર કોઈખી ઈમારતનો પાચો નાખવા દેવામાં આવશે નહીં.

(ડી, ઇ, ઐ) માંજુસના રેહડાણ માટે બાંધવા ધારેલી ઈમારતની ભરાણી એવી થવી જોઈએ, કે નજદીકના રસ્તાના મધ્ય ભાગની સપાટી કરતાં તેની ઉંચાઈ આઠમાં એછી બે ફીટ વધારે હોય. પચાસ ફીટ કરતાં એછી પોહલાઈના રસ્તાને લાગીને જો તે બાંધવાની હશે, તો કમીશનરની લખીત પરવાનગી વગર, તે ઈમારતની ઉંચાઈ, રસ્તાની પોહલાઈથી દાહડગણી કરતાં વધારે નહીં હોવી જોઈએ. તેના દરેક ઓરડાની એક આખી બાજુએ તોખી બાહરની દેવાલ અથવા ખુલ્લી જગ્યા આવવી જોઈએ; તથા તેવી દેવાલના મ્હોડાં આગલજ ૧૫ ફીટની તોખી પોહલાઈનો રસ્તો આવ્યો હશે, તો દેવાલની બાહર તેની આખી લંબાઈ શુધી આઠમાં એછી બે ફીટ પોહલી ખુલ્લી જગ્યા રાખવી; અને મકાન જો ચાલી હોય, તો જગ્યાની પોહલાઈ પાંચ ફીટની જોઈએ; તે આસમાંન તરફ ખુલ્લી, તથા બેહુ છોડેથી આવજનવ થાઈ શકે તેમ રાખવી.

(જી, જી, કે, જી) જમીનથી સીલીંગ શુધી દરેક ઓરડાની ઉંચાઈ આઠમાં એછી ૮ ફીટની, તથા છાપરાં પાશેના ઓરડાની ઉંચાઈ ૭ ફીટની જોઈએ; દરેક ઓરડામાં આઠમાં એછી ૮૦ ચોરસ વાર નેટલી જગ્યા જોઈએ; પવનની આવજનવની એવી ગોઠવણ થવી જોઈએ, કે ખુલ્લી જગ્યા તરફના ઓરડાની એક આખી બાજુની નેટલી જગ્યા હશે તેના આઠમાં એછી

પા ભાગ ખારી ખારણાંથી રોકાવો જોઈએ; રેહેડાણ અથવા તખેલા વગેરે માટે ઝુપડાંની હાર અથવા ઝુમખો, જો કમીશનરને વાજખી લાગે તો નીચલી શરતોથી તે ખાંધવા દશે :

(૧, ૨) પવનની આવજન તથા સફાઈના કાંમમાં દરકત નહીં નડે તે શાઈઝ ઝુપડાં એક સીધી લેનમાં ખાંધવાં, તથા લેનની સાંભિ, તેમજ બે લેનની વચ્ચે, પુરતી પોહલાઈની ખુલ્લી જગ્યા રાખવી; તથા સંડાસ અને ગટરની શરૈં જોડવણો કમીશનરની પસંદગીની કરવી.

૩૪૯. (૧, ૨) સલગી ઉઠનારી વસ્તુઓનાં છાપરાં—કમીશનરની પરવાનગી વગર, ખાહેરની દવાલ અથવા છાપરાં ઉપર લાકડાં, કપડાં, ઘાંસ, પાત્રાં, ચટાઈ, યા એવાજ ખીજ પદાર્થોના ઢાંકણ કરવાં નહીં. જે કોઈ કરશે તે પેહેલ્લી વાર રૂ૧૦ શુધીના દંડને, તથા ચાલુ ગુનાહ માટે દરરોજના રૂ૫ શુધીના દંડને લાયકને કરશે, તથા તેવાં ઢાંકણ કમીશનર કઢાવી નાંખશે.

ખાંધકાંમને લગતી તપાસ.

૩૫૦. ચાલતાં કાંમની તપાસ—ખાંધકાંમ ચાલે તે દરમ્યાન, નાટીસ આખ્યા વગર, કોઈખી વખતે કમીશનર આવીને તે તપાસી શકે.

૩૫૧. (એ, ખી.) સત્તા વગરનાં કાંમો—હોકમથી ઉલટી રીતે શરૂ કરેલા કાંમ વીશે ખીજ ઉપાયે લેવા જો કમીશનર જરૂરનું નહીં વીચારે, તો તક્સીરવાર ઉપર નાટીસ કરી તે પુછશે, કે તેવું કાંમ કાંય નહીં તોડી

પાડવામા અથવા તેમાં ફેરફાર કરવામાં આવે તેનું પુરતું કારણ નોટીસમાં લખેલે દીને તથા ઠેકાણે ઘરઘણીએ અથવા તેની સત્તા ધરાવનાર એજન્ટે લખીને કમીશનરપર મોકલી આપવું; અથવા તેઓને જાતે હાજર થઈ કારણ ખતાવવાને તે નોટીસ કરશે. જો પુરતું કારણ ખતાવવામાં નહીં આવે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી, તથા તકસીરવારને ખર્ચે, કમીશનર તેવું ખાંધકાંમ તોડાવી પાડશે, અથવા તેમાં ઘટતો ફેરફાર કરાવશે.

૩૫૨. (૧, ૨) **ખાંમીલરેલું ખાંધકાંમ**—ખાંધકાંમની અંદર આ ધારાથી ઉલટું કાંઈ કાંમ થાયલું છે એવો ગુમાન કરવાને જો કમીશનરને વાજબી આધાર હોય, અને તપાસ કરતાં તે કાંમ પૂરું થાયલું અથવા એટલું આગલ વધેલું જણાય, કે શી કસુર થાય છે તે શોધી કઢાતી નથી, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી તે કસુર શોધી કાઢવાને ખાંધકાંમનો જરૂર જેટલો ભાગ કાપી નાખવા, ખુલ્લો કરવા, અથવા તોડી પાડવાને નોટીસ મારફતે ઘરઘણીને કમીશનર ફરમાવશે; તેમ કર્યા પછે, ધારાથી કાંઈબી ઉલટું થાયલું જો નહીં જણાય, તો ઘરઘણીની ગુકસાંની કમીશનરે ભરી આપવી.

૩૫૩. **ખાંમીનો સુધારો**—ખાંધકાંમ ચાલે ત્યારે, અથવા તે પૂરું થાયથી ૩ માસની અંદર સુધી ફોઈબી વખતે તે કરનાર ઉપર, અથવા જો તેની માલિકી બદલાઈ હશે, તો નવા માલિક ઉપર, કમીશનર નોટીસ કરીને ફરમાવશે કે મકાનમાં ધારાથી ઉલટું થાયલું ચોક્કસ કાંમ તેણે સુધારી લેવું.

 સજા—રૂ૧૦૦૦ સુધીના દંડની.

ધાસ્તી ભરેલી ઇમારતો વીશેની ગોઠવણ.

૩૫૪. (૧, ૨) ઇમારતો ક્યારે તોડી પાડશે — એક ઇમારત અથવા તેને જડેલી ચીજ, અથવા દેવાલ ભાગીતુટી યા પડી જાય એવી થાયછે, અને ઇમારતમાં વસનારાઓને, અથવા ત્યાં, તેની પાશેથી, અથવા નજીકના ઘરમાં આવજવ કરનારાઓને માટે તે ધાસ્તી ભરેલી છે એમ કમીશનરને લાગે, તો તેવી ઇમારતને તોડી પાડવા અથવા મજબુત યા દરસ્ત કરીને ધાસ્તીનું કારણ મટાડવા ધરધણી અથવા વસનાર ઉપર નોટીસ કરીને કમીશનર ફરમાવશે. તે મુજબ જ નહીં કરે તેને રૂ૫૦૦ શુધીના દંડ, તથા ચાલુ ગુનાહ માટે દરરોજનો રૂ૧૦૦ શુધીના દંડ થાશે. કમીશનરને વાજબી લાગે તો તે એમખી ફરમાવશે કે મજકુર કાંમ શરૂ કર્યા અગાઉ તેઓએ તુરત ઇમારતને ટેકો આપી, યા ત્યાં વાડ ભરી લઇને, ધાસ્તીનું કારણ મટાડવું.

ખાખ ૧૩ મો.

સર્વેઅરો તથા નલવાલાઓનાં પરવાના.

૩૫૫. (૧, ૨, ૩) પરવાનાં આપવા વીશે સર્વેઅરો તથા નલ ખેસાડનારાઓનાં કાંમો કરવા માટે લાયક શખસોને, વર્ષો વર્ષ ફરવાતા પરવાનાં, કમીશનરે આપવાં. સર્વેઅરનો પરવાનો માંગનાર જે સીવીલ એન-જીનીયરની સનદ ધરાવતો, અથવા પોતાના ક્ષંધાની

લાયકાતની પરીક્ષા આપી હોય, તો તેની અર્જ કમીશનરે મંજૂર કરવી ; પણ જો નાવાકેફી, ખરાબ ચાલ, અથવા બીજા ગંભીર કારણોને લીધે તે શખસ નાલાયક હશે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી તેને પરવાના આપવો નહીં. કમીશનર કોઈની અર્જ જો નામંજૂર રાખે, તો અર્જદારના માગવાથી, તેમ કરવાનાં લખીત કારણો, તેને વગર દાંમે આપવાં.

૩૫૬. **ઉપલાંચો માટેના ધારા**—સર્વેઅરો તથા નલ ખેસાડનારાઓને લગતા ધારા, સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની સમ્મતીથી કમીશનર ઘડી કાઢીને, દરેક પરવાનાની પાછલ તે છપાવશે.

૩૫૭. **નલવાલાઓની ફી**—નલ ખેસાડનારાઓનાં કાંમે શાંડ્ સ્ટાન્ડીંગ કમીટી જે ફી મુકરર કરે, તે શીવાય તેઓ જો વધારે દાંમ લેશે તો તેમને રૂ૨૦ શુધ્ધીના દંડ થાશે.

૩૫૮. **નલવાલાએ કાંમ કેયું કર્યું**—નલ ખેસાડનારે પોતાનું કાંમ બેદરકારી અથવા ગફલતથી બળવે અથવા ખરાબ માલ યા સામાન તેમાં વાપરે, તો રૂ૨૦ શુધ્ધીના દંડને તે લાયકનો થાશે.

ખાખ ૧૫ મો.

તંદરોસ્તીને લગતા બંદોબસ્તો ; કચરાપટી.

૩૬૮. (૧, ૨) **વસનારની પ્રરજ**—મકાનામાં વસનારાઓની પ્રરજ છે, કે ત્યાંના શર્વે કચરો એકઠો

કરાવી કમીશનર ઠરવે તેવી જગ્યાઓપર તે નખાવવો તેમ જ નહીં કરે, તેને રૂ૧૦ શુધીનો દંડ થાશે. કમીશનર જો એમ ફરમાવે કે કચરાપટીઓ કચરો લઈ જાય ત્યાંશુધી થોડો વખત મકાનની ચોક્કસ જગ્યામાં તે રાખવો, તો તેમ કરવાની ધરધણી અથવા વસનારની ફરજ છે.

૩૭૨. **કચરાની જગ્યા ; વસનારની જોખમદારી**—કચરો અથવા નરક કાઢી નખાવવા બંધાયલા શખસે પોતાની જગ્યાપર રજ કાઢકથી વધારે વાર તેરાખવે નહીં, તથા જ્યાં તે નખાવવો જોઈએ ત્યાં નખાવવાની ગફલત કરવી નહીં; તે લઈ જતી વેલા રસ્તાની જે જગ્યાપર પડે તે તુરત સાફ કરાવવી ; નરકનું વાસણુ જરૂર કરતાં વધુ વખત રસ્તાપર અથવા ભલતીજ જગ્યાપર રાખવું યા નાખી દેવું નહીં ; ધરધણી અથવા વસનારે ઘરમાંથી રસ્તાપર ગંધીલો પદાર્થ નખાવવો નહીં, અથવા તેની જગ્યા, ટોપલીઓ, પેટારા, તેમજ સંડાસની ટોપલી, પેટારા, વગેરે કોઈને પીડાકારક અથવા તંદરોસ્તીને નુકસાન કરે તેવી હાલતમાં રાખવાં નહીં. અગરજો તેમ કોઈ કરશે તો તેને રૂ૫૦ શુધીનો, તથા ફરરોજનો રૂ૧૦ શુધીનો દંડ થશે.

૩૭૩. **વસનાર ઉપર ધાડ**—કોઈખી ઘરમાંથી રસ્તાપર કચરો અથવા નરક નાખીલો દેખાશે, તો ખરો અમાધી જાણાય ત્યાં શુધી તે અમાધ ત્યાંના વસનારેજ કરેલો ગણવામાં આવશે.

તંદરોસ્તી સંબંધી મકાનોની તપાસ.

૩૭૪. તપાસની સત્તા—કોઈખી જગ્યાની તંદરોસ્તીને લગતી હાલત જાણવા માટે તેની તપાસ કરવાને કમીશનરને હક છે.

૩૭૫. ચુનો લગાડવા વીશે—તંદરોસ્તીના કારણસર કોઈખી મકાનને અંદરથી યા બાહરથી, અથવા બંધે બાજુથી ચુનો લગાડાવવા કમીશનરને જરૂરનું લાગે, તો તેમ કરવા ધરધણી અથવા વસનારને તે ફરમાવશે તેમ નહીં કરનારને રૂપ૦ શુધીનો, તથા દરરોજનો રૂપ૦ શુધીનો દંડ થશે.

૩૭૬. પડત પડેલી જગ્યાઓ—કોઈખી તજ દીઘેલા અથવા ખાલી પડેલા ઘરમાં તોફાન મચાવનારાઓ એકઠા થાતા હોય, અને તેના ધણી શેહેરમાં વસ્તો હોય, તો તેની ઉપર નોટીસ મોકલીને, અથવા તે ઘર ઉપર મારીને કમીશનર એવું ફરમાવશે, કે તે ઘર ઉપર હક ધરાવતા શખ્સોએ ત્યાં લફગાઓ એકઠા થાઈ પીડાકારી કરતાં અટકે તે માટેનાં ઇલાજો લેવા.

૩૭૭. (૧, ૨) પીડાકારક જગ્યાઓ—કોઈ જગ્યામાં ગંધીલા યા જંગલી ઝાડપાન બેહદ વધી ગયા છે, અને ત્યાં રીતસરની વાડની ગેરહાજરીમાં લોકો ગંધકી કરીને પાશે વસનારાઓને પીડાકારી કરેછે એવું જો કમીશનરને દેખાય, તો તે જગ્યા સાફ કરાવવા, વાડ ભરાવી લેવા, અથવા ખીજ ઘટતા ઉપાયો લેવા ધરધણી

અથવા વસનારને તે ફરમાવશે. પણ મજકુર જગ્યાપર મ્યુનીસીપાલ ગટરની ખાંભીથી તેવી પીડાકારી થતી હશે, તો તે સાફ કરાવવાની કમીશનરની ફરજ છે.

૩૭૮. (૧, ૨) રેહુઠાણુ માટે નાલાયક જગ્યાઓ—કમીશનરને જ્ઞેવું લાગે, કે રેહુઠાણુ દાખલ વપરાતી ચા વાપરવા ધારેલી એક જગ્યા તેમ વપરાવવા કોઈખી કારણથી નાલાયક છે, તો વડા પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટને કમીશનરે અર્જ કર્યાથી, તે જગ્યાનાં તેવો ઉપયોગ થાતો અટકાવનારો, અથવા બીજાને ઘટતો હોકમ માજિસ્ટ્રેટ ફરમાવશે ; એવા હોકમ બાદ, જ્યાં શુધી જગ્યાને નાલાયક ઠેરવનારાં કારણો નીકલી ગયાં છે કરીને કમીશનર સગટીફીકેટ નહીં આપે, અથવા બાંધીના હોકમ માજિસ્ટ્રેટ રદ નહીં કરે, ત્યાં શુધી રેહુઠાણુ દાખલ મજકુર જગ્યા વપરાય નહીં.

 સજા—રૂપ૫૦૦ શુધીના દંડની.

૩૭૯. ગીરદીવાલાં મકાંનેા—અગરજ્ઞે કમીશનરને એવું લાગે, કે એક મકાનમાં વસનારાઓની ગીરદી તેમની તંદરોસ્તીને હાંની પુગાડે એટલી બધી છે, તો વડા પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટને તેણે અર્જ કર્યાથી, ધરધણીએ છ અડવાડીયાંની અંદર ભાડુતોની સંખ્યામાં ઘટાડો કરી ગીરદી ઓછી કરનારો, અથવા બીજાને ઘટતો હોકમ મજકુર માજિસ્ટ્રેટ ફરમાવશે ; તે હોકમ તોડનાર ને રૂ૨૦૦ શુધીનો, તથા દરરોજનો રૂ૨૦ શુધીનો દંડ થશે. જો ધરધણીએ મકાંનનું કન્ટ્રાક્ટ આપું હશે, તો કન્ટ્રાક્ટરનેજ ધરધણી સમજવામાં આવશે. માજિસ્ટ્રેટ-

ટના હોકમંથી ઘરઘણી ભાડુતોને ખાકી કરી જવા કહેશે, તો તેમ જે નહીં કરશે તેને રૂ૨૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૩૮૦. **નુકસાનકારક ઝુપડાં**—રેહડાણુ, તખ્ત-
લા, અથવા ખીજાં કારણોસર વપરાતું કોઈ ઝુપડું, પુરતી
ઉંચાઈની ભરણી અથવા ગટરના બરોબર સાંધન વગર
અથવા સફાઈ કરવાની અડચણથી, અથવા ખીજાં
ઝુપડાંઓ સાથે ગીરદીમાં આવ્યાથી, અથવા પાશે વસ-
નારાઓમાં રોગ પેદા કરશે, યા પ્રજનની તંદરોસ્તી અથવા
સલામતીને ધાસ્તી ભરેલું છે, એમ જો કમીશનર વીચારે,
તો તેવાં ઝુપડાં સદંતર કાઢી નાખવા, અથવા તેઓમાં ફરફાર
કરવા કમીશનર ઝુપડાંના અથવા ત્યાંની જમીનનાં માલે-
કને ફરમાવીને, ત્યાંજ એક નોટીસ પણ મરાવશે. આ
કલમ તોડનારને રૂ૫૦ શુધીનો, તથા દરરોજનો રૂ૫)
શુધીનો દંડ થશે.

૩૮૧. **પીડાકારક તલાવ, ટાંકી, વગેરે**—

કમીશનર જો એવું ધારે કે કોઈ ખાદો, ચર, તલાવ, કુવો
ખાણુ, નીચાણુની જમીન, અથવા સ્થીર ઉભેલું ખાણુ,
પીડાકારક થઈ પડશે, તો તે શર્વેના માલિકોને તે
ફરમાવશે કે તેમને સાફ કરવાં, પુરી નાખવાં, તેમાનાં
ખાણુ કાઢી નાખવાં; અથવા તેને લગતા ખીજા બંદો-
બસ્તો કરવાં. તેમ નહીં કરનારને રૂ૫૦ શુધીનો દંડ,
તથા દરરોજનો રૂ૫) શુધીનો દંડ થશે.

૩૮૨. **ધાસ્તી ભરેલી ખાણુ**—કોઈખી

ખાણુમાંથી પથ્થર, મટોકું, વગેરે કાઢવાનું કાંમ હોકોને
ધાસ્તી ભરેલું અથવા પીડાકારક છે એમ જો કમીશનર

વીચારે, તો તે ખાંણુમાંથી નીકલતો પદાર્થ કાઢવાનું બંધ કરવાને, અથવા તેથી ઉપજતો ધાસ્તી મટાડીને પીડાકારી અટકાવનારાં બીજા ઉપાયો લેવાને તેના માલિકને તે ફરમાવી શકશે.

 સળા—૩૫૦૦ શુધીનો, તથા દરરોજનો ૩૧૦૦ શુધીનો દંડ.

૩૮૩. રસ્તાપર નડનારાં ઝાડપાંન—કમીશનર જે એવું ધારે, કે એક વાડ પુરતી કાપેલી નથી, અથવા તેમાં થુવર યા બીજાં ઝાડપાંન બેહદ વધી ગયાં છે, અથવા કોઈ ઝાડ પડી ગયુંચ યા પડવાનું થયુંચ, જેથી મળતી સલામતી ધાસ્તીમાં રેહશે, અથવા રાહદારીઓને ધાસ્તી કરે તેમ તે રસ્તાપર ટીંગાઈ પડીને તેને હરકત કરે છે, તો તેના માલિકને કમીશનર ફરમાવશે કે વાડ કાપીને તેને ૪ ફીટની ઉંચાઈ તથા ૩ ફીટની પોહલાઈ શુધીજ રાખવી; વધી ગયેલાં ઝાડપાંન કાઢી નાખવાં; અથવા મજૂર ઝાડને તદ્દન કાપી નાખવું, યા ઢાંકલી-ઓ કાપી તેને રીતસરનું કરવું. તેમ નહીં કરનારને ૩૫૦ શુધીનો, તથા દરરોજનો ૩૫) શુધીનો દંડ થશે. રસ્તાપર પડેલા યા પડનાર ઝાડ વીશે, મળતી સલામતી માટે જે કમીશનર ચાહે, તો તેના માલિકને ખર્ચ તેને તદ્દન યા થોડો તે કપાવી નાખશે.

જનવરોને પાલવા, વગેરે વીશે.

૩૮૪. (બી, સી) જનવરો કેમ પાલવાં—
કોઈને પીડાકારક અથવા ધાસ્તી ભરેલું થાઈ પડે તેવી

જનવરો પાડવા, તથા નાહવા ધોવાની ગોઠવણો. ૧૧૯

રીતે કોઈએ જનવરને પાલવું નહીં ; અથવા કોઈએ જનવરને નરક, છાંણુ તબેલામાંનો કચરો, અથવા બીજો નજીસ પદાર્થ ખવાડવો, યા બીજાને ખવાડવા દેવો નહીં.

 સજા—૩૫૦ શુધીના દંડની.

૩૮૫. **મુવેલાં જનવરો**—જે જગ્યાપર કોઈ જનવર મરણ પામે તે જગ્યાના માલિકે, અથવા જે રસ્તા યા ખુશી જગ્યાપર મરણ પામે, તો જે શખસના કબજામાં રહેતાં તે મરણ પાંચું તેણે, મરણ પછે ૩ કલાકની અંદર, અને જે રાતના સમયે હશે, તો સુરજ ઉગ્યા પછે ૩ કલાકની અંદર, કમીશનરે ઠેરવેલે જગે તેવું મુરદું જે નહીં લઈ જશે તે ૩૧૦ શુધીના દંડને લાયક થાશે. મરણ થાયલા લતા ઉપરના તંદરેસ્તી ખાતાંના અમલદારને જાણ કર્યાથી મુરદાને ઘટતે ઠેકાણે લઈ જવામાં આવશે, અને તે માટે કમીશનરે ઠેરવેલી ફી જનવરના માલિકે અથવા તેના કબજે ધરાવનાર પાશંથી લીધામાં આવશે.

જાહેર રીતે નાહવા ધોવાની ગોઠવણો.

૩૮૬. **નાહવા ધોવાની જગ્યાઓ**—મજને નાહવા, જનવરોને નહવાડવા, અથવા કપડાં સુકાવવા, દૂધા કાંડાના ચોક્કસ ભાગો અથવા મ્યુનીસીપાલની બીજી લાયક જગ્યા કમીશનર એલાહેદી કાઢશે, તે વતરોગે બીજે ઠેકાણે ઉપલાં કાંમે કોઈએથી કરવાં નહીં.

૩૮૭. (૨) **નાહવાની જગ્યા**—નાહવાના જગ્યાપર જાહેર ખખર મારીને, મરદા તથા સ્ત્રીઓના નાહવાને વખત તથા જગ્યા કમીશનર ઠેરવી આપશે.

૩૮૮. **પાણીની સંભાલ**—ઉપલી કલમ તો-
હીને કોઈખી તલાવ, ટાંકી, કુંવારા, હોજ, નલ, ઝરા,
કુવા, દર્યા કાંઠાની અથવા ચ્યુનીસીપાલની ખીછ જગ્યામાં
યા તેની નજદીક, કોઈએ નાહવું અથવા જનવર, કપડાં,
વગેરે ધોવાં નહી, અથવા તેમાં જનવર વગેરે નાખજી
અથવા જવા દેવું નહી, કે જેથી પાણી જરાખી ખરાખ
થાય, તેમજ કપડાં સુકવવાં નહી.

 સજા—૩૧૦ શુધીના દંડની.

૩૮૯. (એ, ખી) **તેના બગાડ સાંમે બંધી**—
ઉપલીજ જગ્યાઓની અંદર જનવરી, વનસ્પતી અથવા
ખાણીજ પદાર્થ કોઈએ નાંખવો નહી, કે જેથી ત્યાંનું
પાણી હેરાનગતી અપનાઈ, યા તંદરોસ્તીને નુકસાનકારક
થાઈ પડે; તેમજ ત્યાં, અથવા તેની નજદીકીમાં, ચેપી
અથવા કોઈખી કંઠાલો ઉપજવનારા રોગથી પીડાતા શ-
ખસે નાહવું નહી.

કારખાના તથા ધંધાને લગતા ધારા.

૩૯૦. **નવાં કારખાનાં**—કમીશનરની લખીત
પરવાનગી વગર, કોઈએખી નવું કારખાનું અથવા વર્ક-
શાપ, કે જેમાં બાફ, પાણી, અથવા ચંત્રબળ વાપરવા
ધાર્યું હોય તે સ્થાપવું નહી; ધારેલી જગ્યાપર તેવું
કારખાનું અથવા વર્કશાપ થવાથી પડોસમાં આવેલી ગરીબ
વસ્તીને લીધે તે વાંધા અથવા પીડાકારી ભરેલું થઇ
પડશે એમ જો કમીશનર ધારશે, તો તેવી પરવાનગી તે
આપશે નહી.

 સજા—૩૧૦૦૦ શુધીના દંડની.

૩૯૧. **ખાનગી લઠીઓ**—કાંઈખી શખસે એવી રીતની લઠી વાપરવી અથવા વાપરવા દેવી નહી, કે જે ખનતાં શુધી પોતાનો ધુમાડો પોતેજ ખપાવી દેતી નહી હોય. રેલવેના તથા રસ્તાની દરૂસ્તી માટે વપરાતાં એનજીનોને એ કલમ લાગુ નથી.

૩૯૨. **સુખ શાન્તીની ગોઠવણી**—જ્યારેખી કમીશનરને એવું લાગે, કે એક કારખાનુ, બુંજવાનુ ઘર, વર્કશાપ, મકાન અથવા જગ્યા, જ્યાં બાફ, પાંચી, અથવા ચંત્રમળથી કાંમ ચાલે છે તે સફાઈદાર હાલતમાં નથી; અથવા ત્યાંના કાંમથી પેદા થતી ગ્વાસ, વરાળ, ધુલ, વગે-રેથી કોઈને ઇજા થાતી અટકાવવા માટે હવાની બરોબર ગોઠવણ કરી નથી; અથવા ત્યાં કામની વેલા એટલી બધી ગીરદી થાય છે કે તે કામદારોની તંદરૂસ્તીને નુકસાન-કારક છે, અથવા કોઈ એનજીન, તેના સામાન, અથવા બીજી સંચાકામ માણસના જનન અથવા શરીર ધાસ્તીમાં આવી પડે એવી રીતે ગોઠવેલું છે, તો તેવી જગ્યાઓમાં સફાઈ રાખવા, ગીરદી ઓછી કરવા, અથવા સંચાકામની ધાસ્તી મટાડવાના ઉપાયો લેવાને, મોલેકોને કમીશનર નોટીસ મારફતે ફરમાવશે; તેવો હોકમ તોડનારને પેહેલી વાર રૂ૨૦૦ શુધીના દંડ, તથા ચાલુ ગુનાહ માટે દર-રોજનો રૂ૧૦૦ શુધીના દંડ થશે. ૧૮૮૭ ના “બાય બાયક્સર ઇન્સપેક્શન આક્ટ” ને, તેમજ જે કારખાનાને “ઇન્ડીયન ફક્ટરી આક્ટ” લાગુ કર્યો હોય તેને આ કલમ લાગુ નથી.

૩૯૩. **બાફથી વાગતી સીસોડી**—કમીશ-નરની પરવાનગી વગર, માણસોને કામપર બોલાવવા

અથવા રબ આપવા શાફું, કોઈએખી બાફથી વાગતી સોસોડી યા તુતારી વાપરવી નહી ; તેમ કરનારને રૂપ૦ શુધી દંડ થશે. આપેલી પરવાનગી કોઈખી વેલા, એક માસની નોટીસ આપીને, અથવા પરવાનગીની શરતોથી ઉલ્લેખે અમલ થાયો હશે તો નોટીસ આપ્યા વગર, કમીશનર તે રદ કરશે.

૩૯૪. **લાઈસન્સ જોઈતા ધંધા**—કમીશનરના પરવાના વગર, અથવા તેની શરતોથી ઉલ્લેખી રીતે, નીચલાં કારણો શાફું કોઈએખી જગ્યા વાપરવી નહી : આ ધારાને છોડે આપેલા “શીડ્યુલ એમ” મધ્યે લખેલાં કારણો માટે ; કમીશનરના વીચાર મુજબ કોઈના જન, માલ, અથવા તંદરેસ્તીને ધાસ્તી ભરેલા યા પીડાકારક થઈ પડે તેવાં કારણો શાફું ; ઘોડા, ઢોર, અથવા બીજાં ચોપગાં જનવરો વેચાતાં અથવા ભાડેથી આપવા માટે ; ખાનગી વપરાસ વતરોગે, ઈમારતી અથવા બાંધવાના લાકડાં, ગામડી તથા વેલાતી કોલસો, કોક, રાખ, સુખું તથા લીલું ધાંસ, અથવા સલગી ઉઠનારી બીજી વસ્તુ ભરી રાખવા યા વેચવા શાફું જગ્યા વાપરવી નહી. જે કોઈઆ કલમ તોડશે તેને રૂપ૦૦ શુધીના તથા દરરોજનો રૂ૨૦ શુધીનો દંડ થશે. પરવાના મેલવનારે પોતાની જગ્યા પર એક પાટીયું મારી તેપર અંગ્રેજીમાં તેમજ મરાઠી, ગુજરાતી અથવા ઉર્દૂ, એ ત્રણમાની કોઈખી એક ભાષામાં પોતાનું નામ, તથા શું કારણસર તથા શરતે પરવાનો મલ્યો છે, તે સર્વે વીગતો લખવી. તેમ નહી કરનારને રૂપ૦ શુધીનો દંડ થશે. સુતર, ઉન, રેશમ અથવા જુટ કાંતવાની અથવા વણવાની મીલોને એ કલમ લાગું નથી.

૩૯૫. પાણીના બગાડનો અટકાવ—

“શીફુલ એમ” મધે લખેલા ધંધા અથવા કારખાનામાં લાગેલા શખસે ત્યાં થતો કોઈબી પદાર્થ મ્યુનીસીપાલના તલાવ, ટાંકી, હોજ વગેરેમાં ઘોવો અથવા ઘોવાડવો નહી, તેમજ કારખાનાના નલ યા ગટરમાંથી તેવું પાણી મજકુર જગ્યાઓમાં જવા દેવું નહી, તથા ઉપલી જગ્યાઓનું પાણી ગદલું થાય યા બગડી જાય તેમ કોઈબી કાંમ કરવું યા કરાવવું નહી. તકસીરવારને રૂ૧૦૦૦ શુધીના દંડ, તથા દરરોજનો રૂ૫૦૦ શુધીના દંડ થશે. કારખાનાને લગતાં પાણીના નલ તથા બાંધકામના માલિકને, અથવા જેના કબજામાં તે હશે તેને ૨૪ કલાકની નોટીસ આપીને તે ખોદાવી તપાસવાને કમીશનરને સત્તા છે, અને આ ધારાથી ઉલટાં કાંમો થાયલાં તેને લાગશે, તો તે તપાસના ખર્ચ તેવા બાંધકામના માલિક અથવા તેના કબજે ધરાવનારને માંથે પડશે; પણ જો બધું ઠીક લાગશે, તો થાયલી નુકસાની કમીશનર ભરી આપશે.

૩૯૬. (૧, ૨) કારખાનાઓની તપાસ—

કોઈબી કારખાનામાં આ ધારાથી ઉલટી રીતે કાંમો થાય છે કે શું તે જોવાને, તથા ત્યાં કોઈબી પીડાકારી પેદા થાય છે કે કેમ તે તપાસવાને, રાત અથવા દીવશના કોઈબી વેલા કમીશનરને દાખલ થવાની સત્તા છે. એમ દાખલ થવાથી, અથવા દાખલ થતાં કાંઈ જોર વાપરવો પડીયાથી કોઈને જો નુકસાન પુગે, તો તેના બદલો મલશે નહી; પણ આ ધારા સાંમે કાંઈ ગુનાહ થાય છે એવું માનવાને કારણ મલશે, તોજ જોર વાપરીને તે દાખલ થશે.

બજારોની સંભાલ માટેનાં કાનુનો.

૪૦૧. **માલ વેચવાને લાઇસેન્સ**—કમીશનરની પરવાનગી વગર, કોઇએ મ્યુનીસીપાલ બજારમાં કોઇખી વસ્તુ વેચવી યા વેચવા ભેલવી નહી. તેવા શખસને મ્યુનીસીપાલ સત્તાવાલાઓ તુરત ઉડાડી મુકશે, અને તેને રૂ૫૦ શુધીના દંડની સજા થશે.

૪૦૨. (૧, ૨, ૩) **ખાનગી બજારો**—શેહરમાં કેથેખી ખાનગી બજારો સ્થાપવા દેવી યા નહી તે બાબત કારપોરેશન મુકરર કરશે. પરવાનગી વગર બજાર કરનારને રૂ૧૦૦૦ શુધીના દંડની શીક્ષા થશે. નવી ખાનગી બજાર બાબદ કારપોરેશનના ઠેરાવ મુજબ કમીશનર અમલ કરશે. તેવી બજારની મંજુરીયાત આપ્યા બાદ, તે વીશેની જાહેર ખબર અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી, મરાઠી અને ઉર્દુ ભાષાઓમાં, થાનારી બજારની ખંડોસમાં કમીશનર મરાવશે.

૪૦૩. (૨, ૩) **બજારો માટેનો પરવાનો**—ખાનગી બજારને માલેક મ્યુનીસીપાલ અથવા બજારને લગતા ધારાથી ઉલટો ચાલે, તોજ તેની બજાર માટેનો પરવાનો આપવા કમીશનર ના પાડશે ; પણ સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજુરીયાત વીના તેણે તે રદ અથવા સસપેન્ડ કરવો નહી. અગરજે કમીશનર પરવાનો આપવા ના પાડે, અથવા તે રદ અથવા સસપેન્ડ કરે, તો તે વીશેની અંગ્રેજી તથા દેશી ભાષાઓમાં લખેલી એક જાહેર ખબર બજારની જગ્યા ઉપર તે મરાવશે.

૪૦૪. માલ વેચનારની જોખમદારી—

કમીશનરની મંજૂરીયાત વગર એક ખાનગી બજાર સ્થપાઈ છે, અથવા તે માટેના પરવાના આપવા તેણે ના પાડીયા અથવા રદ યા સસપેન્ડ કીધા પછેખી તે ઉઘાડી રાખી છે, એવું એક શખસે જાણ્યા છતાં ત્યાં કોઈખી વસ્તુ વેચવી અથવા વેચવા મુકવી નહી.

 સજા—રૂપ૦ શુધીના દંડની.

૪૦૫. બજારની ફરશખંદી, વગેરે—ખાન-

ગી બજારના માલેક, ઈજરદાર, અથવા વસનારને કમીશનર નોટીસથી ફરમાવશે, કે ઇમારતની જમીનને સાફ કરેલા પથ્થર અથવા ખીજ લાયક સામાનથી ફરશખંદી કરવી, અથવા કમીશનરની પસંદગીની ગટર ત્યાં ખાંધવી.

વેચાણ કરવાની જગ્યાઓની તપાસ, વગેરે.

૪૧૪. (૧, ૨) ખોરાકની વસ્તુની તપાસ—

કમીશનરની ફરજ છે કે દવાઈ અથવા માણસના ખોરાક દાખલ વપરાતી વસ્તુઓ, જેમ કે જીનવરો, માશ, મરઘાં, બતકાં, માછલી, મેવો, તરકારી, અનાજ, રોટલી, આટો, દુધ, ઘી, માખણ વગેરે કોઈ વેચવા લાવે અથવા ફેરે, તો તે શર્વેની હુશીયારીથી જથ્થક તપાસ કરવાની ગોઠવણ તેણે કરવી.

૪૧૫. (૧, ૨) ખરાબ વસ્તુઓ—ઉપલી

શર્વે વસ્તુઓ, તેમજ તે તૈયાર કરવા વાપરેલાં વાસણો,

શર્યે વખતે તપાસવાની કમીશનરને સત્તા છે. કમીશનરને જો એવું લાગે, કે કોઈ વસ્તુ માણુસના ધોરાક યા દવાઈ તરીકે વાપરવા લાયક નથી, અથવા તે બનાવવાના કામમાં વાપરેલું વાસણ એવી હાલતમાં છે કે તેથી તે વસ્તુ ધોરાક તરીકે નાલાયક થઈ પડી છે, તો તેવી વસ્તુ અથવા વાસણ, તે જપ્ત કરશે.

૪૧૬. **વસ્તુનો નાશ**—જલદીથી બગડી જાય, એવી વસ્તુ જો જપ્ત કરી હશે, તો જેના તાબામાં તે મલી હોય તેને ખર્ચે તેનો નાશ કરવાને કમીશનર ફરમાવશે.

૪૧૭. **માલસ્ટ્રેટ આગલ તપાસ**—જલદી નહીં બગડનારી વસ્તુ જો જપ્ત કરી હશે, તો કોઈખી પ્રેસીડેન્સી માલસ્ટ્રેટની આગલ તે લઈ જવામાં આવશે; અને તે વસ્તુ ધોરાક તરીકે વાપરવા, તથા તે વાસણ મજકુર વસ્તુ બનાવવાને માલસ્ટ્રેટને નાલાયક લાગશે, તો તકસીરવારને ખર્ચે તેનો નાશ કરવાને તે ફરમાવશે.

ધાસ્તી ભરેલા રોગો વીશેના કાયદા.

૪૨૧. **ડાક્ટરની જોખમદારી**—હાસ્પીટલ વતરોગે, કોઈખી મકાનમાં ધાસ્તી ભરેલા કોઈખી રોગની જોખી ડાક્ટર યા વૈદ્ય સારવાર કરે, અથવા તેની તેને અબર પડે, તો તેણે તુરત નંદરોસ્તી ખાતાંના અમલદારને તે વાત જણાવવી; તેમ જો તે નહીં કરશે તો તેને રૂ૧૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૪૨૨. **કમીશનરની સત્તા**—જ્યાં રોગ આ-
લતો હોય ત્યાં કોઈખી વેલા, નોટીસથી યા તે વગર,
તપાસ શાફ, દાખલ થવાને કમીશનરને સત્તા છે ; તથા
રોગનો ફલાવો અટકાવવા તે શર્થે ઘટતા ઉપાયો લેશે.

૪૨૩. **રોગી પાણી**—કમીશનરને જો એમ લાગે,
કે કોઈખી કુવા, ટાંકી, હોજ વગેરેનું પાણી પીવાથી રોગ
પેદા થાશે, તો તે પાણી નહી વાપરવાની તેજાહેર ખબર
કાઢશે ; એવા હોકમ પછે જો કોઈ તેવું પાણી વાપરશે
તેને રૂ૨૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૪૨૪. **ખાશ હાસ્પીટલ**—રોગીનું રેહડાણ
ખરોખર નથી એવી મતલબની તદ્દરોસ્તી ખાતાંના વડાની
અથવા સનદી ડાક્ટરની સરટીફિકેટ ઉપરથી, તેવા રોગ
માટેની હાસ્પીટલ અથવા ખીજી મુકરર કરેલી જગ્યામાં,
તે રોગીને કમીશનર મોકલી દશે ; એવા હોકમ થયા પછે
રોગીની સંભાલ કરનાર શખસ જો તેને નહી મોકલશે,
તો તેને રૂ૧૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૪૨૫. **(૧, ૨) ચેપ કાઢવો**—કમીશનરને જો
એવું લાગે, કે એક મકાન અથવા ત્યાંના સામાનને લા-
ગેલા ચેપ કઢાવી નાખ્યાથી રોગનો ફલાવો અટકશે,
અથવા તે મકાનને થોડો વાર ખાલી કરાવવાની જરૂર છે,
તો ઘરઘણી અથવા વસનારને તેમ કરવા તે ફરમાવશે.
તેમ નહી કરનારને રૂ૧૦૦ શુધીનો દંડ થશે. પણ જો
તેઓ ગરીબાઈ અથવા ખીજી સબબથી તેમ કરવાને અ-
શક્ત હશે, તો કમીશનર પોતાને ખર્ચે તે સાફ કરાવશે.

૪૨૭. **(૧, ૨) કપડાંનો ચેપ**—પહેરવાનાં
કપડાં, ખીછાનાં, વગેરેને લાગેલા ચેપ કાઢવા માટેની શર્થે

ગોડવણો સાથેની જે જગ્યા કમીશનર ઈસ્વરે, ત્યાં ફી લઈને અથવા તે વગર, ચેપ કાઢી નાખ્યામાં આવશે ; તે જગ્યા શીવાય, બીજે કોઈએ આગમજથી ચેપ કાઢ્યા વગરનાં કપડાં કોઈ ઘોરે તો તેને રૂ૧૦૦ શુધીના દંડ થશે.

૪૨૮. (૧, ૨) ગાડીઓનો ચેપ—પોતે ધાસ્તી ભરેલા રોગથી પીડાયછે એમ ભાડેની ગાડીવાલાને જાણ્યા વગર તેવો રોગી જો તેમાં બેસશે, તો તેને રૂ૫૦૦ શુધીનો દંડ થશે. પોતાની ગાડીને જે ચેપ લાગશે તે કાઢી નખાવવા લાગનારો ખર્ચ જો રોગી આગમજથી આપે, તોજ તેને ભાડેની ગાડીવાલો તેમાં લઈ જવાને બંધાયેલો છે.

૪૨૯. મ્યુનીસીપાલ ગાડીઓ—મજકુર રોગીઓને હોસ્પિટલમાં મૂકત લઈ જવાને કમીશનરે લાયક ગાડીઓ પુરી પાડ્યા પછે, તેમને ભાડેની ગાડીઓમાં લઈ જવાનું કાયદાસર ગણાશે નહીં.

૪૩૦ સાહુચેતી રાખવી—રોગનો ફેલાવો અટકાવવાને ઘટતી સાહુચેતી લીધા વગર, રોગીએ ભાડેની ગાડીમાં જવું, અથવા પોતાને લઈ જવા દેવો નહીં ; એવી સાહુચેતી વગર જનાર સાથે કોઈએ જવું નહીં ; તથા રોગીને જાણી બુજીને ભાડેની ગાડીવાલાએ લઈ જવું નહીં.

 સજા—રૂ૫૦૦ શુધીના દંડની.

૪૩૧. ગાડીવાલાની જોખમદારી—ભાડેની ગાડીવાલો, રોગીને લઈ ગયા પછે, ગાડીનો ચેપ જો તુરત કઢાવી નહીં નાખે, તો તેને રૂ૫૦૦ શુધીનો દંડ થશે.

૪૩૨. (૧, ૨) ચેપ લાગેલી વસ્તુઓ—ચેપ લાગેલી વસ્તુ કોઈએબી બીજાને આપવી, વેચવી,

અથવા મોકલવી નહીં; તેમ કરનારને રૂપ૦૦ શુધીના દંડ થશે; પણ તેવી વસ્તુ ચેપ કઢાવવાજ પુર્તી સંભાલવી જે કોઈ મોકલશે, તેને આ કલમ લાગુ નથી.

૪૩૩. ઘરઘણીની જોખમદારી—જે ઘરમાં ઘાસ્તી ભરેલા રોગથી પીડાતો શખ્સ વસે હશે, તેના ઘણી ઘરને લાગેલા ચેપ કાઢ્યા બાબદની તંદરેસ્તી ખાતાના વડાની અથવા કોઈ સનદી ડાક્ટરની સરટીફીકેટ લીધા અગાઉ તે કોઈને ભાડેથી આપશે, તો તેને રૂપ૦૦ શુધીના દંડ થશે; હોટેલ યા વીશીના માલિક પોતાને ત્યાં કોઈને ઉતારે આપે, તો તેણે પોતાની જગ્યા તેવા શખ્સને ભાડેથી આપ્યા તરીકે ગણવામાં આવશે.

મુરદાંને ઠેકાણે પાડવાને લગતી ગોઠવણો.

૪૪૦ કબરની જગ્યા—કમીશનરની પરવાનગી વગર દેવલની અંદર, અથવા આવજવના રસ્તા, ઝરૂખા, ચોતરા, અથવા ઓટલાની નીચે, કબર કરવી નહીં; મુરદાં માટે વપરાતી ધારાની રૂહે બંધ કરેલી જગ્યામાં, તેમજ મ્યુનીસીપાલિટીના દફતરમાં નહીં નોંધાયેલી જગ્યામાં લાશને દાટવી અથવા ઠેકાણે પાડવી નહીં; કબ્રસ્થાનમાં દાટેલી લાશને ઝાઢી કાઢવી નહીં, પણ ફાજદારી કાંમ ચલાવવાની રીતીના ૧૮૮૨ ના ૧૦ મા કાયદાની ૧૭૬ મી કલમ મુજબ અમલ થાય તો હરકત નથી. ઉપરનાં કરમાનો તોડનારને રૂપ૦૦ શુધીના દંડ થશે.

ખોલાસો—મજકુર ૧૭૬મી કલમ મધે કરમાવે છે, કે પોલીસના તાબામાં રહેતાં કોઈ માણસ મરી જાય અને તેને

દાટવામાં આવે, તો મરણનું કારણ શોધી કાઢવા માટે લેવ શખસની દોટલી લાશ ખોદી કઢાવીને તપાસ ચલાવવા માજીરેટને સત્તા છે.

૪૪૧. લાશ તથા કબરનાં કાનુનો—માણસના મરણ પછે, તેની લાશથી કોઈખી પીડાકારી ઉત્તપન્ન થાય તેટલો લાંબો વખત શુધી તેને દાટવા, ખાલવા, અથવા કાયદાસર રીતે ઠેકાણે પાડવા વગર, રાખી મેલવી નહીં ; લાશને મલાહેજ તથા સુઘડાઈથી ઢાંક્યા વગર અથવા તેનો ચેપ કોઈને નહીં લાગે તે માટે શર્ષે સાહુચેતીઆ લોધા વગર કોઈખી રસ્તા ઉપરથી લઈ જવી નહીં ; લાશને લઈ જવાને જ્યાં શુધી ખીજે માર્ગ હોય, ત્યાં શુધી કમીશનરે લાશો સાંમે બંધ કરેલા રસ્તા ઉપરથી તેને લઈ જવી નહીં ; જમીનની સપાટીથી ૬ ફીટ કરતાં ઓછી ઉંડાણવાલી કબરમાં લાશ અથવા તેની પેટીને દાટવી નહીં ; કબ્રસ્થાનમાની હૈયાત કબરની કોરથી બે ફીટ કરતાં વધારે નજીક ખીજી નવી કબર કરવી નહીં ; કમીશનરના હોકમ મુજબની સીધી લાઈનમાંજ કબર ખાદવા અથવા ખાંધવી ; જે કબરમાં લાશ હોય, તેનીજ અંદર ખીજી લાશ દાટવી નહીં. **મશાનકાંડામાં** લાશ લાવ્યા પછે ૬ કલાકની અંદર તે ખાલવા ચુકવું નહીં ; લાશ તદન ખલીને ભરમ થાઈ જાય ત્યાં શુધી તેના કોઈખી ભાગને રેહવા દેવો નહીં, અથવા લાશ લઈ જવાના કામમાં વાપરેલાં લુગડાં વગેરે તદન ખલીને ભરમ થાઈ જ્યાં વગર, ત્યાંથી ખીજે ઠેકાંણે લઈ જવાં અથવા ત્યાંજ રેહવા દેવાં નહીં. આ કલમ તોડનારને રૂ૧૦૦ શુધીના દંડની શીક્ષા થશે.

ખાખ ૧૯ મો.

પરવાનાંને લગતો ખોલાસો.

૪૭૬. **પરવાનાંના કાયદા**—આ ધારા મુજબ જેથી પરવાનો આપવામાં આવે તેમાં તેની મુદત, બાંધી તથા શરતો જણાવીને તે ઉપર કમીશનરની, અથવા તે આપવાની સત્તા ધરાવનાર કોઈ બીજા મ્યુનીસીપાલ અમલદારની સહી હોવી જોઈએ ; દરેક પરવાના શાફ કમીશનરે વખતે વખત ઠેરવેલી ફી લેવામાં આવશે ; પરવાનો ધરાવનાર જો તેમાંની કોઈબી શરત તોડશે, તો તેને ઉડાવીને વર્તશે, અથવા તેમ કરવા માટે તેને આગલ સજા થઈ હશે, તો તેના પરવાનો કોઈબી વખતે કમીશનર અટકાવશે, અથવા રદ કરશે ; જે શખસનો પરવાનો અટકાવ્યો અથવા રદ કર્યો હોય, અથવા તેની મુદત વીતી ગયલી હોય, તો તેને અટકાવનારો અથવા રદ કરનારો હોકમ પાછો ખેંચી લેવામાં નહીં આવે ત્યાં શુધી, અથવા પરવાનાની મુદત વીતી ગયલી હશે તો નવો પરવાનો લેવામાં નહીં આવે ત્યાં શુધી, મજકુર શખસની પાસે પરવાનો નથી એમજ સમજવામાં આવશે ; પરવાનો અમલમાં હોય ત્યાં શુધી શરૂ વાજબી વખતે કમીશનર ફરમાવે ત્યારે તેની આગલ તે હાજર કરવો જોઈશે આ કલમ તોડનારને રૂ૫૦ શુધીનો તથા દરરોજનો રૂ૧૦ શુધીનો દંડ થશે.

નોટીસો, વગેરે પ્હોંચાડવાની રીત.

૪૮૪. નોટીસો, વગેરે કેમ પુગાડે છે—
આ ધારામાં ફરમાવ્યા મુજબની નોટીસ, ખીલ, વગેરે કોઈખી શખસને આપવાની જરૂર હોય, તો નીચે લખેલી રીતે પ્હોંચાડવાં :—

તેવા શખસને પોતાંને નોટીસ, ખીલ, વગેરે આપવાં; જો તે શખસ નહીં મલે, તો શહેરના જે મકાનમાં તે છેલ્લો રહેતો હતો ત્યાં તેમને મેલી આવવાં, અથવા તેના કુટુંબના કોઈખી હાંમેરે પુજેલાં માણસ અથવા ચાકર આગલ તે રબ્બુ કરવાં; અગરજો તે શખસ શહેરમાં રહેતો નહીં હોય અને કમીશનરને તેનું સરનામું ખબર હોય, તો તેમને ટપાલની મારફતે તેને સરનામે મોકલી દેવાં; પણ અગર-જો ઉપલા માંગો કાંમે નહીં આવે એમ હોય, તો જે જગ્યાને લગતી નોટીસો, ખીલો, વગેરે હશે, તે જગ્યાના કોઈખી જાહેર ભાગ ઉપર તેમને ચ્હોંટાડવાં.

કોઈખો જગ્યામાં દાખલ થવાની કમીશનરની સત્તા વીશે.

૪૮૮. કમીશનરની સત્તા—ખાંધકાંમોની તપાસ લેવા, અથવા તેમને બંજી લાવવા શાફ, કોઈખી મકાનની અંદર અથવા જમીન ઉપર, કાંમદારોની સાથે અથવા તેઓ વગર, દાખલ થવાને કમીશનરને સત્તા છે, તે એવી રીતે કે, કમીશનરથી કોઈખી વખતે દાખલ થઈ શકાય એમ આ ધારામાં જ્યાં ફરમાવ્યું નથી, ત્યાં

સુરજ આથમે તથા ઉગે તે વચેના વખતે તેણે દાખલ થવું નહીં; આ કાયદામાં જ્યારે એથી ઉલટું ફરમાવ્યું હોય, ત્યારે માણસના રેહઠાણુ તરીકે વપરાતી ઇમારતમાં ના વસનારની રજમંદીથી કમીશનરે દાખલ થવું; તેમ જો નહીં હોય, તો ૨૪ કલાકની લખીત નાટીસ આપીને ત્યાં તેણે દાખલ થવું, તથા શું કારણસર તે આવવા માંગેછે તે જો છુપું રાખવાની જરૂર નહીં હોય, તો તેખી તેમાં જણાવવું. અગરજો નાટીસ આપ્યા વગર કોઇખી મકાનમાં એકદંમ દાખલ થવાની અગત્ય હોય, તો જનાનખાનાની સ્ત્રીઓને મકાનનાં કોઇ ખીજ ભાગમાં નીકલી જવાને ખની આવવા માટે કમીશનરે પુરતા વખતની આગમજથી ચેતવણી આપવી; તથા ખનતાં શુધી દાખલ થવાના મકાનના વસનારાઓની ઘર સંસાર તથા ધર્મ સંબંધી રીત ભાંતોને અનુસરીને કમીશનરે અમલ કરવો.

ખાંધકાંમો વગેરે કરવા થાયલા હોકમો અમલમાં કેમ લવાય છે.

૪૮૯. **ખાંધકાંમનો ખર્ચ**—જ્યારે ચોક્કસ ખાંધકાંમ કરવાને નાટીસ મારફતે કમીશનર કોઇખી શખસને ફરમાવે, ત્યારે તે ખજવવા માટે તેમાં પુરતો વખત તેને આપવો, પણ આપેલી મુદતની અંદર જો તે કાંમ નહીં થાવું તો કમીશનરે પોતે તે કરાવવું, અને જો નાટીસ કરી હતી તે શખસ પાસેથી તેનો ખર્ચ ભરી લેવો; હોકમ મુજબ કાંમ નહીં કર્યાથી તે શખસ ઉપર કોર્ટમાં કાંમ ચાલીને આ ધારા મુજબ તેનેજાજ થઈ ચુકી હોય, તોપણ કમીશનરે તેવું કાંમ કરાવી લેવું.

૪૯૦. સામાન ઉંચકવાનો ખર્ચ—વગર પરવાનગીથી રસ્તા ઉપર કંઠેરા, થામલા, ખુરસી, બાંક, નીસરણી, પાટીયાં વગેરે, તથા નાટીશ આપ્યા છતાં, ધાસ્તી ભરેલા મકાનને તોડી નાખ્યા પછે તેના સામાન, તેમજ ઝુપડાંને લગતો સામાન જો તુરત ઉંચકાવવામાં નહીં આવે, તો કમીશનર તે પોતે ઉંચકાવવા લગાડીને તેના ખર્ચ મજકુર સામાનના વેચાણનાં નાણાંમાથો લેશે, અને જો તેમ કર્યાથી ખર્ચ પુરેપુરો વલી નહીં રહેશે, તો તેના માલેક પાસેથી બાકીનાં નાણાં તે વસુલ કરી લેશે. પણ વેચાણ થવા આગમજ, તે ઉંચકાવવા વગેરે માટે કમીશનરને લાગેલો ખર્ચ તેના માલેક આપશે, તો મજકુર સામાન તેને હવાલે થશે. સામાન ઉપર તેના માલેક અગરજો દાવો નહીં કરશે, તો તે ઉચકાવ્યાની તારીખથી એક મહીના પછે, (માલેકે તે દરમ્યાન ખર્ચ આપ્યો હોય તોખી,) કમીશનર લીલાઉંથી તે વેચાવી નાખશે, અથવા તે સંખંધી બીજો ઘટતો રસ્તો લેશે, અને લાગેલો શર્વે ખર્ચ બાદ કરતાં જો કાંઈખી સીલક વધશે, તો તે ચ્યુનિ-સીપાલ ફંડ ખાતે જમે થાઇને કારપોરેશનની મતા ગણાશે.

ખર્ચના નાણાં કમીશનર કેમ વસુલ કરશે.

૪૯૧. ખર્ચના નાણાં—ખાંધકાંમ કરાવતાં અથવા બીજી રીતે પગલાં ભરતાં, જ્યારેખી ખર્ચના નાણાં કોઈ શખસ ઉપર લેણાં નીકલે, ત્યારે કમીશનરે માંગતા વારમાં તેણે તે આપવાં ; જો તે નહીં આપે, તો મીલકત વીશેની જગત જેમ વસુલ કરી લેવાયછે તેમ તે નાણાંખી વસુલ કર્યામાં આવશે.

૪૯૨. વસનારની જોખમદારી—અગરજો

મજકુર અર્ચ કોઇખી મકાન અથવા જમીનને લગતાં ખાંધકાંમ વીશેનો હશે, અને કસુર કરનાર શખસ તેના માલેક હશે, તો તેવાં મકાન અથવા જમીનના વસનાર પાસેથી અર્ચની રકમ માંગવામાં આવશે; તે જો નાણાં નહીં આવશે, તો મીલકતની જકાત તરીકે તેને ગણીને, વસનારના માલ ઉપર ટાંચ મારી તે વેચીને રકમ વસુલ કરવામાં આવશે. એની શરત એ છે કે, કમીશન નહીં પુછયાથી મજકુર જગ્યાનું પોતે શું ભાડું ભરે છે, તથા માલેકનું શું નાંમ તથા ક્યાં ઠેકાણું છે તે જો વસનાર ખરેખર રીતે જાણાવી દેશે, તો ભાડાં બાબે જેટલી રકમ વસનાર ઉપર માલેકની નીકલતી હોય તેટલીજ રકમ અર્ચને પેટે તેની પાસેથી લેવામાં આવશે; પણ પોતે જાણાવ્યા કરતાં માલેકનું તેની ઉપર વધુ કાંઈખી નીકલતું નથી એમ પુરવાર કરવાનો બોજો વસનારને માંથે રહેશે. મજકુર અર્ચ બાબે વસનાર પાસેથી જે રકમ વસુલ કરી લેવામાં આવે, તે માલેક પાસેથી હસાબમાં મજરે લેવાને વસનાર ને હક છે, પણ જગ્યાના માલેક તથા વસનાર વચ્ચે ગમે તેવા કોલ કરાર થાયલા હોય તેની ચંતા નથી.

૪૯૩. હફતેખંદી—નાણાં વસુલ કરવાની ઉપલી

રીતને બદલે, જો કમીશનરને વાજખી લાગે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજુરીયાતથી, નાણાં લેણાં નીકલતા શખસની સાથે તે એવો કરાર કરી શકશે કે, મજકુર નાણાં હફતેખંદીથી તેણે એવી રીતે પગાર કરવાં, જે દરે સાલ સેંકડે ૯ ટકાના વ્યાજ સીકે ૫) વર્ષની આંદર તે શરૂ કરી જાય.

૪૮૮. માલ ઉપર ટાંચ—અગરજો હફતા વખતસર નહીં ભરવામાં આવશે, તો કસુર કરનાર ધણીના માલ ઉપર ટાંચ મારી, તે વેચી નાખીને, હફતા વસુલ કરી લેવામાં આવશે.

૪૮૯. ખર્ચ મજરે મલશે—ફરમાવેલું કાંમ કરવાને જો માલેક ચુકે, તો કમીશનરની મંજૂરીયાતથી વસનારે તે બજા લાવવું; તેમ કરતાં જેબી વાજબી ખર્ચ તેને થાયો હોય, તે માલેકને આપવાની ભાડાંની રકમમાંથી વસનાર મજરે લઈ શકે.

૫૦૦. એજન્ટની જોખમદારી—કોઈનાબી એજન્ટ અથવા ટ્રસ્ટી તરીકે જે શખ્સ ભાડાં ઉઘરાવતો હોય, અને આ ધારા મુજબ કાંઈબી કાંમ કરવાને તેને ફરમાવવામાં આવ્યો હોય, તથા તે બજાવવા માટે તેના અસીલ અથવા માલેકના પુરતાં નાણાં તેની પાસે નહીં હશે, તો કાંઈબી કાંમ બજા લાવવાને કમીશનર તેવા એજન્ટ અથવા ટ્રસ્ટીને ફરજ પાડશે નહીં.

નુકસાનીનો બદલો આપવાની બાબત.

૫૦૧. નુકસાનીનો બદલો—આ ધારામાં આપેલી સત્તા પ્રમાણે કાંઈ કાંમ કરતાં કોઈબી શખ્સને નુકસાની પુગશે, તો સ્ટાન્ડીંગ કમીટીની મંજૂરીયાતથી કમીશનરે તેના બદલો તેને વાલી આપવો.

૫૦૨. સબ ઉત્પાદ બદલો—ધારાથી ઉલટી રીતે કોઈબી કાંમ કર્યાથી, અથવા તે નહીં કર્યાથી, કોઈને

વાંધામાં પડેલી ખર્ચ અથવા બદલાની રકમ વીશે. ૧૩૭

સજ્જ થાઈ હોય, અને તેના તેવાં કાંમથી કારપોરેશનની મતાને નુકસાન પુગું હોય, તો તેના અપ્રાઇ શાફ્ટ તેને જે શીક્ષા થઈ હશે તે ઉપરાંત નુકસાનીનો બદલો તેણે આપવો જોઈએ; અગરજો તેમ તે શખસ આપવા નહીં માંગે, તો તેને શીક્ષા ફરમાવનાર માજીસ્ટ્રેટ કરેલા દંડની રકમ જેમ વસુલ કરાય છે, તેજ મુજબ, તેના વારંટની ફાઈલ, તે વસુલ કરી લેવામાં આવશે.

ખર્ચ તથા બદલાનો રકમ વાંધામાં પડે,
તો તે વસુલ કરવાની રીત.

૫૦૩. (૧, ૨) વાંધો કોણ પતાવે—ખર્ચ અથવા બદલા તરીકેની રકમ વીશે કોઈખી શખસ અને કમીશનર વચ્ચે વાંધો પડે, તો સ્માલ કાઝ કોર્ટના વડા જજ આગલ, તેના ચુકાદા શાફ્ટ, કમીશનર તે વાંધો રજુ કરશે. ચુકાદો મલે ત્યાં શુધ્ધી લોણી નીકલતી રકમ વસુલ કરવાનું કાંમ કમીશનર મુલતવી રાખશે; અને ચુકાદો મલ્યા બાદ, તેમાં જણાવ્યા જેટલીજ રકમ તે વસુલ કરી શકશે.

૫૦૪. અરજ કરવાની મુદત—ખર્ચ અથવા બદલાની રકમનો દાવો કમીશનર કરે, તે તારીખથી ૧ વર્ષની અંદર મજકુર વડા જજને અરજ કર્યાથી, શું રકમ આપવી, અથવા કોણ કોણે ફાલા પડતી તે આપવી, તે વીશેનો નીવેડો તે લાવશે.

૫૦૫. ડીકરોના નાણાં—તેવો નીવેડો લાવ્યા બાદ, ઠેરવેલી રકમ જો લરવામાં નહીં આવશે, તો સ્માલ

કાઝ કોટની ડીકીના નાણાં હોય તેમ તે વસુલ કરી લેવામાં આવશે.

૫૦૬. સાધારણ ફરયાદ—ખર્ચ અથવા બદલાના નાણાં ઉપરથી રીતે વસુલ કરવાને બદલે, મજકુર કોર્ટમાં સાધારણ રીતે ફરિયાદી માંડીને પણ વસુલ કરી લેવાને હરકત નથી.

**સ્માલ કાઝ કોર્ટના વડા જજ આગલ આ
ધારાના સંબંધમાં ચાલતાં કાંમેનો
ખોલાસો.**

૫૦૭. વસનાર તરફની હરકત—કોઈખી જાતનું કાંમ બજા લાવતાં મકાન અથવા જમીનના માલિકને ત્યાંના વસનાર અગરજો હરકત કરે, તો માલિકે સ્માલ કાઝ કોર્ટના વડા જજને અર્જ કરવી ; તે ઉપરથી મજકુર વડો જજ લખીત હોકમથી વસનારને ફરમાવશે કે તેણે મકાન અથવા જમીનના માલિકને મલેલા હોકમ મુજબ કાંમ કરતાં શરૂ વાજખી સેહલાઈઓ કરી આપવી ; જજને વાજખી લાગે તો અર્જ તથા હોકમને લગતો ખર્ચ વસનાર પાસેથી અપાવશે. હોકમની તારીખથી ૮ દીવસની અંદર શરૂ વાજખી સેહલાઈઓ માલિકને કરી આપવાની વસનારને માંથે ફરજ આવી પડશે ; જો વસનાર તેવો હોકમ તોડશે, તો તે મુજબ ચાલવાને તે કબુલ થાય ત્યાં શુધી હોકમ પ્રમાણે અમલ નહીં કર્યાથી માલિકને માંથે જે જોખમ આવી પડે, તેમાંથી તે મોકલો થશે. વસનાર જો હોકમ મુજબ નહીં ચાલશે, તો તેને રૂ૨૦૦ શુધીનો દંડ, તથા દરરોજનો રૂ૫૦ શુધીનો દંડ થશે.

૫૦૮. કોર્ટના ધારા—આ કાયદાના સંબંધમાં

સ્માલ કાઝ કોર્ટનો વડો જજ શર્વે ચોકાસી તથા કાંમકાન્તે પ્રેસીડેન્સી સ્માલ કાઝ કોર્ટના ધારામાં ફરમાવેલી રીત મુમાંણું કરશે. જે શખસની સાંમે ફર્યાદ થાઇ હોય, તે જો પોતાને સમન્સ મળ્યા છતાં ચોકાસીને વખતે હાજર નહીં રહેશે, તો તેની ગેરહાજરીમાં વડો જજ કજીઆ સાંભલીને તેનો નીકાલ લાવશે. ચોકાસીને લગતો ખર્ચ મજકુર વડો જજ જે શખસને આપવાને હોકમ કરે, અથવા એક કરતાં વધારે શખસો હોય, અને તેથી ફાલા પડતો આપવાને ફરમાવે તો તે મુજબ આપવો, તથા જેમ મજકુર કોર્ટની હીકીના નાણાં વસુલ કરાય છે તેમ તે ખર્ચની રકમખી વસુલ કરી લેવામાં આવશે.

૫૦૯. ફી માટેનો ઠેરાવ—મજકુર વડો જજને કરેલી અર્જ, અપીલ, સમન્સ વગેરે માટે ફેટલી ફી લેવી તે ગવર્નર ઇન કૉન્સીલ સરકારી “ગેઝેટ” મધે વખતે વખત જાહેરનામાં છપાવીને મુકરર કરશે; તેની શરત એ છે કે, જે નાણાંની રકમને લગતી કોઇખી ચોકાસી હશે તો તેટલીજ રકમ ઉપર સ્માલ કાઝ કોર્ટમાં લેવાતી ફી ભરી વગર, મજકુર વડો જજ કોઇખી અર્જ, અપીલ, વગેરે લેશે નહીં.

૫૧૦. ફી માફ થાશે—મજકુર વડો જજને જ્યારેખી વાજખી લાગે ત્યારે, કોઇખી નાચાર માણસની અર્જ, અપીલ, વગેરે ફી વગર તે લેશે, તેમજ સમન્સ વગેરે તેને મફત આપશે.

૫૧૧. કજીઆની સમજુતી—કજીઆ નીક-લ્યાની આગમજ ખંધે તરફનાઓ વચે જે સમજુતી થાય,

તો તેઓએ ભરેલી ફીનો અર્ધો ભાગ તેમને પાછો આપવાને જજ કરમાવશે.

૫૧૨. **જજની સત્તા**—આ ધારા સંબંધી અર્જો, અપીલો, વગેરે લેવાની તથા તેમને લગતાં બીજાં કાંમો કરવાની પોતાની સત્તા મજકુર વડે જજ ચાહે ત્યારે પોતાની કોર્ટના કોઇબી બીજા જજને સોંપી શકશે, પણ તે શર્તેના શેવટનો ચુકાદો તે પોતેજ કરશે. અગર જો એક કાંમનો નીવેડો આ ધારામાં ફરમાવેલી એકસ મુદતની અંદરજ લાવવાની જરૂર હશે, તો તે નીવેડો લાવવાનું કાંમ પણ મજકુર વડે જજ કોઈ બીજા જજને સોંપવાને મુખત્યાર છે. આ ધારાથી પોતાને મલેસી હકુમતના સંબંધમાં, ધારાને વલગીનેજ, તથા સરકારની મંજૂરીયાત મેલગીને, સમાલ કાઝ કોર્ટનો વડો જજ વખતે વખત કાનુંનો ઘડી શકશે.

માજિસ્ટ્રેટો આગલ ચાલતાં કાંમોનો ખોજાસો.

૫૧૩. **માજિસ્ટ્રેટની સત્તા**—શેહેરની અંદર અથવા બાહર, (એટલે પરાંઓમાં) જેબી અપ્રાધો થાય, તે શર્તેના ઇનસાફ પ્રેસીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ કરવો.

૫૧૪ **ફરયાદની મુદત**—કોઇબી અપ્રાધ થયા પછે, જો ૩ મહીનાની અંદર ફરયાદ કરવામાં નહીં આવે, અથવા મીલકતને લગતી માંગેલી ખબર જો પાટી આપી હોય તો તે સંબંધીના અપ્રાધના બાબમાં, જો તે થયા પછે ૬ મહીનાની અંદર ફરયાદ થઈ નહીં હશે, તો અપ્રાધ માટે કોઇબી શખસ શીક્ષાને લાયક કરશે નહીં.

૫૧૫. મ્યુનીસીપાલીટી તરફની પીડાકારી

રી—મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી થાતી કોઈખી જાતની પીડાકારી સાંમે, શેહેરમાં વસતો કોઈખી શખસ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ આગલ ફરયાદ કરી શકે; તેવો ફરયાદ થય્યું પછે, જે માજીસ્ટ્રેટને વાજખી લાગે, તો જરૂર જોગી ચોકાસી કરીને, તે કમીશનરને ફરમાવશે કે આ ધારામાં જણાવ્યા મુજબનાં બંદોબસ્તો તેણે કરવાં, અથવા પીડાકારીને અટકાવવા અથવા ઓછી કરવાને જે પગલાં ભરવાને માજીસ્ટ્રેટને વાજખી લાગે તે કમીશનરે ભરવાં; ફરયાદને લગતો વાજખી ખર્ચ, તથા ફરયાદ કરનારને પોતાનો વખત જે જોવો પડ્યો હશે તેનો બદલો માજીસ્ટ્રેટ જે મુકરર કરે તે કમીશનરે આપવો; હોકમ મુજબ અમલ કરવાની તેની ફરજ છે. કમીશનરે પોતાની સત્તા વાપરયાથી જે શખસને ઇજા પહોંચી અથવા તેની મીલકતને નુકસાન પુગું હોય, તો તે સંબંધી કમીશનર તરફથી બદલો મેલવવાનો તેને જે હક છે તેને આ ધારાથી કોઈખી રીતે હરકત નહોતી.

તકસીરવારોને પકડવાની રીત વીશે.

૫૧૬. તકસીરવારોને કેમ પકડવા—જે શખસ આ ધારામાં જણાવેલો કોઈખી અપ્રાધ્ય કોઈ પોલીસ અમલદારના દેખતાં કરતો માલમ પડે, અને તેનું નામ તથા ઠેકાણું તે અમલદારને ખબર નહીં હશે, અથવા માંજ્યા છતાં તે આપતો નહીં હશે, અથવા આપેલું નામ તથા ઠેકાણું ખોટું છે એમ માનવાને પોલીસ અમલ

દારને કારણુ હશે, તો તેણે તેવા શખસને કેદ પકડવો. ખરું નામ તથા ઠેકાણું જાણી લીધા પછે, પકડેલા શખસને તપાસ કરનાર માલસ્ટરેટ આગલ ઉભો કરવાને જોડેલા વખતની જરૂર હોય તે કરતાં વધારે વાર તેને અટકાવી શખવો નહીં, તથા માલસ્ટરેટના હોકમ વગર તેવા શખસને ૪૮ કલાક કરતાં વધારે વખત અટકાવવો નહીં.

વધારો.

શીકુલ “બી.” જુવો કલમ ૨૪ મી.

શેહેરમાનાં જુદા જુદા વાર્ડોની ટીપ.

નંબર	વાર્ડનું નામ.	કારપોરેટરોની સખ્યા.
૧.	A, અથવા કોટ તથા બંદરનો વાર્ડ	છ.
૨.	B, અથવા માંડવી વાર્ડ	આઠ.
૩.	C, અથવા ભુલ્લેશ્વર વાર્ડ... ..	આઠ.
૪.	D, અથવા ગોરગાંમ વાર્ડ	પાંચ.
૫.	E, અથવા ભાયખણ વાર્ડ	પાંચ.
૬.	F, અથવા પરેલ વાર્ડ	બે.
૭.	G, અથવા માહીમ વાર્ડ	બે.

ખતની રહે મીલકતની માલિકો બદલાઈ હોય,
તો તે નામ ઉપર ચઢાવવાને આપવી
જોઈતો નોટીસનો નમુનો.

મુખ્ય શહેરના મ્યુનીસીપાલ કમીશનર જોગ,
હું (સ્વાણી)... .. શને ૧૮૮૮ના મુખ્ય
શેહેરના મ્યુનીસીપાલ આક્ટની ૧૪૯ મી કલમ મધે
કરમાયા મુજબ, નીચે જણાવેલી મીલકત નાંમ ઉપર
ચઢાવવાને અત્રેથી નોટીસ આપું છું :—

નોટીસની તારીખ ; ખતની તારીખ ; વેચનાર અથવા
વા મીલકત બીજા ધણીના નાંમ ઉપર કરનારનું નાંમ ;

ખરીદદાર અથવા જે ઘણીના નામ ઉપર મીલકત થવાની તેણું નામ ; શું મીલકત છે તેની તપસીલ ; કયાં આવેલી છે ; આસેસમેન્ટનો નંબર ; કલેક્ટરનો નંબર ; જમીનની લંબાઈ, પોહલાઈ ; ચતુરદશા ; ખત રેજીસ્ટર થાયું હોય, તો તેને રેજીસ્ટર કરવાની તારીખ ; રીમારક, એટલે ટીકા જે લખવી હોય તે.

(સહી) ક૦ ખ૦

શીડુલ “ એફ. ” જુવો કલમ ૧૫૦ મી.

ખત થાયા વગર મીલકતનો માલેકી બદલાઈ હોય, તો તે નામ ઉપર ચઢાવવાને આપત્રો જોઈતી નોટીસનો નમુનો.

મુંબઈ શહેરના મ્યુનીસીપાલ કમીશનર જોગ,

હું (ફલાણી).....શને ૧૮૮૮ના મુંબઈ શહેરના મ્યુનીસીપાલ આક્ટની ૧૪૯ મી કલમ મધે ફરમાવ્યા મુજબ, નીચે જણાવેલી મીલકત નામ ઉપર ચઢાવવાને અત્રેની નોટીસ આપું છું :—

નોટીસની તારીખ ; કમીશનરનાં ચોપડામાં હાલ કોણના નામ ઉપર મીલકત છે ; કોણના નામ ઉપર તે ચઢાવવાની ; શું મીલકત છે તેની તપસીલ ; કયાં આવેલી છે ; આસેસમેન્ટનો નંબર ; કલેક્ટરનો નંબર ; જમીનની લંબાઈ પોહલાય ; ચતુરદશા ; રીમારક, એટલે ટીકા.

(સહી.) ક. ખ.

શીકુલ “જી.” જુવો કલમ ૧૮૦ મી.

ગાડીઓ તથા જાનવરો માટે લેતી કરેલી
જકાતનો કોઠો.

ગાડી તથા જાનવરની
તપસીલ.

દર કવારટર લેવાતી વધુમાં
વધુ જકાત.

- દરેક ૪ પૈડાંની ગાડી જેને ઘોડા, ટટ્ટુ, ખચ્ચર,
ગધેડાં, અથવા બલદો જોડેલાં હોય, અથવા જે
સંચાથી ચાલતી હોય, તેના. ... ૩૫)
- દરેક ૨ પૈડાંની ગાડી, જેને ઘોડા, ટટ્ટુ, ખચ્ચર,
ગધેડાં અથવા બલદો જોડેલાં હોય, અથવા જે
સંચાથી ચાલતી હોય, તેના... ... ૩
- જે ગાડી ઘોડા, ટટ્ટુ, ખચ્ચર, ગધેડા, બલદો અથવા
સંચા વગર કોઈખી ખીજી રીતે ચાલતી હોય, તેના... ૨
- ૧૨ હાથ, અથવા તેથી વધારે ઉંચાઈના દરેક ઘોડા,
ટટ્ટુ, અથવા ખચ્ચર દીડ... ... ૬
- ૧૨ હાથ કરતાં ઓછી ઉંચાઈના દરેક ઘોડા, ટટ્ટુ,
અથવા ખચ્ચર દીડ ૨
- ગાડીને જોડેલા, અથવા ભાર લાદવા શાફ્ટ રાખેલા
દરેક બલદ અથવા પાડા દીડ ૧
- ગાડીને જોડેલા, ભાર લાદવા, અથવા સ્વારી કરવા
શાફ્ટ રાખેલા દરેક ગધેડા દીડ ૧

શીકુલ “ એચ ” જુવો કલમ ૧૯૨ મી.

“ ટાઉન ડીયુટી ” લેવાતા માલની દીપ, તથા
જકાતનો દર.

માલની વીગત.

તા. ૧ લી એપ્રિલ ૧૮૯૦ થી
લેવાતી ડીયુટી.

બધી જાતના અનાજ ઉપર ...દર ખાંડી દીઠ આના બે
બધી જાતનો આટો ... ..જે અનાજનો આટો કર્યો

હોય, તે ઉપર લેવાતા કરના
૭૫) ટકા જેટલી ડીયુટી.

વાઈન્સ તથા સ્પીરીટસ ...દર ઇમ્પેરીયલ ગ્યાલન દીઠ
આના ચાર.

સાકર, ખાંડ, કાકવી, તથા ગોળ...દર હંડરવેટે આના આઠ.
બીર ... ..દર ઇમ્પેરીયલ ગ્યાલન
દીઠ છ પૈ.

ધી ... ..દર મુંબઈના માણ દીઠ
આના આઠ.

ખાંધકાંમનાં લાકડાં ...બજારની કીંમત ઉપર
(રેલવે સ્લીપરો બાદ.) સેંકડે રાા ટકા જેટલી.

ખાલવાનાં લાકડાં ... ..દર ખાંડી દીઠ આના બે.

શીકુલ “ આઈ. ” જુવો કલમ ૨૦૨ છ.

બીલનાં નાણાં ભરવા માટેની કમીશનરની
નોટીસનો નમુનો.

કું ૦ ખ ૦ જોગ,.....નો રહેનાર—

તમોને નોટીસ આપવામાં આવેછે જે, તારીખ...મી...
શને ૧૮ ન દીને શરૂ (અથવા આખર થતા) અર્થ

સાલ માટેની (ફલાણી) જગ્યા, અથવા ગાડી અથવા જ્ઞાનવર બાબદની જકાતના રૂ) ની રકમ જે તમારી ઉપર લેણી નીકલે છે, તેની તમારી પાસે મુખ્યદ શેહેરનો મ્યુનીસીપાલ કમીશનર માંગણી કરે છે; અને વલી તમેને જાણાવવામાં આવે છે કે, આ નોટીસ તમેને મલે તે દીનથી ૧૫ દીવસની અંદર.....ખાતે આવેલી મ્યુનીસીપાલ આફીસમાં મજકુર રકમ તમે નહીં ભરશો, અથવા તે નહીં પગાર કરવા વીશે કમીશનરની ખાત્રી આપ તેવું પુરતું કારણ નહીં બતાવશો, તો અર્થ સીકે નાણાં વસુલ કરી લેવા માટે તમારા સામાન ઉપર ટાંચ મારવાને લગતું વારંટ કાઢવામાં આવશે.

આને તા.

મી

શને ૧૮

(સહી) મુખ્યદ શેહેરનો મ્યુનીસીપાલ કમીશનર.

શીકુલ “કે.” જુલો કલમ ૨૦૫ મી.

ટાંચ મારેલો સામાન વેચી નાખવા આગમજ

આપવી જોઈતી નોટીસનો નમુનો.

ક૦ ખ૦ જોગ,.....નો રહેનાર—

તમેને નોટીસ આપવામાં આવે છે જે (ફલાણી). તારીખ શુધી (ફલાણી) જકાત માટેના રૂ) તમારી ઉપર જે લેણાં નીકલે છે તે વસુલ કરી લેવાને શાઈ નીચે આપેલી ટીપ પ્રમાણે, મેં આજ દીને તમારા સામાન ઉપર ટાંચ મારી છે; અને આ નોટીસની તારીખથી દીન ૫) ની અંદર લેણી નીકલતી રકમ, તે વસુલ કરવાને લગતા અર્થ

સીકે.....ખાતે આવેલી મ્યુનીસીપાલ આફીસમાં
જો તમે નહીં ભરશો, તો ટાંચ મારેલો સામાન વેચી
નાખ્યામાં આવશે.

આજે તા. ૦ મી

શને ૧૮

વારંટ બજાવનાર અમલદારની સહી.

 હીયાં સામાનની ટીપ આપવામાં આવેછે.

શીકુલ “ એલ. ” બુવો કલમ ૨૦૭ મી.

ટાંચ બાબદ આપવી જોઈતી ફીનો કોડો.

ટાંચની રકમ. તે ઉપર લેવાતી ફી.

રૂપ ની અંદર ...	...	...૦	૪	૦
૫ ની ઉપર, તથા ૧૦ ની અંદર ...	૦	૮	૦	
૧૦	”	૧૫	”	૦ ૧૨ ૦
૧૫	”	૨૦	”	૧ ૦ ૦
૨૦	”	૨૫	”	૧ ૪ ૦
૨૫	”	૩૦	”	૧ ૮ ૦
૩૦	”	૩૫	”	૧ ૧૨ ૦
૩૫	”	૪૦	”	૨ ૦ ૦
૪૦	”	૪૫	”	૨ ૪ ૦
૪૫	”	૫૦	”	૨ ૮ ૦
૫૦	”	૬૦	”	૩ ૦ ૦
૬૦	”	૮૦	”	૩ ૧૨ ૦
૮૦	”	૧૦૦	”	૪ ૮ ૦
૧૦૦ ની ઉપર	...	...	૫	૦ ૦

 ઉપલી ફી મધે શર્વે ખરચ ગણેલો છે ; પણ અગરજો માલની સંભાલને માટે શીપાઇઓ રાખવા પડે, તો દર શીપાઇ દીઠ દરરોજના આના ચાર વધારે આપવા પડશે.

શીકુલ “એમ.” જુવો કલમો ૩૯૪—૩૯૫ મી.
કયા કારણો માટે, પરવાનાં વગર જગ્યાઓ
વપરાય નહીં.

- (૧) ધાતુઓનાં જોત કાંમો.
- (૨) ઇંદો અથવા નદ્યાં બનાવવાનાં કાંમો.
- (૩) નીચે જણાવેલી કોઇખી વસ્તુ સોંચવા, દાખવા, સાફ કરવા, અથવા કોઇખી ક્રીયાથી તૈયાર કરવાનાં કાંમો, એટલે જે—
કપડાંને ગુલીના રંગ અથવા ખીજ કોઇખી રંગે આપવાનું કાંમ, તથા કાગલ, મચોડીનાં વાસણ, અથવા રેશમને લગતાં કાંમો.
- (૪) નીચે જણાવેલી કોઇખી વસ્તુને ભરી રાખવા, સોંચવા, દાખવા, સાફ કરવા, અથવા કોઇખી ક્રીયાથી તૈયાર કરવાના કાંમો એટલે કે—

ઢોહી ; હાંડકાં ; મીણખતી ; વાજાંત્રના તાંત ; રસાયણ મેળવણીઓ ; ચીનાઇ ઘાંસ ; કાથો ; રૂ, તથા રૂનો કચરો અથવા કપાશીયાં (રૂની દાખેલી ગાંસડીઓ બાદ); હાંમર ; હીમામાઈટ ; ચાખી ; માછલીની પાંખ ; આતશ-ખાજનો સામાન ; સણ, એટલે ફલાકસ ; “કુલમીનેટ આફ મરકયુરી” નામની પારા સાથેની મેળવણી ; વ્યાસ ; “ગન કાટન” ; ઉરાડવાનો તથા મુરંગનો દારૂ ; સણ, એટલે હેમ્પ ; મુકાં ચામડાં ; સીંગડાં ; ઢેરની ખરી ; ખાલ,

બ્રુટ, કેરોસીન તેલ ; ચુનો ; સલગાવવાની મેચીસ ; ખાતર ;
 માંશ ; નાઇટરો ગ્લીસરીન ; તેલ ; મીણુ તેલનું કાપડ ; છીછડાં ;
 કચરો ; “ પીટરોલીયમ ” તેલ ; “ પારાફીન ” તેલ ; ચીથડાં ;
 રાળ ; રંગુન અથવા ખરમાનુ તેલ ; સાબુ ; ગંધક ;
 સુરોખાર ; સ્પીરીટસ ; કાચ્યાં ચામડાં ; ચરબી , ખીચ
 જતતની ; તાર ; “ ટો, ” ; ઠરપીનટાઈન ; તથા ઉન.

જાહેર ખબરો.

ગરાંટ મેડીકલ કાલેજની સુવાવડ ખાતાની હાસપીટાલમાં ઇંગ્લીશ ક્લાસમાં પેહેલ વેહેલી, પેહેલા નંબરમાં, ફર્સ્ટ ક્લાસ ડીપ્લોમાં એટલે સનદ મેલવેલી મીડવાઈફ

બાઈ આવાંબાઈ કુંવરજી

તારાપુરવાલા.

ટેકાણું—સર જમશેદજી હાસપીટાલની પછવાડે બાબુજી, તલાવના રસ્તા ઉપર પોલીસ સુપ્રીન્ટેનડેન્ટ મીં. બુદ્ધનના બંગલાની સાંભે, મીં. શેરાબજી શાપુરજી બીલીમેરીયાના ઘરમાં ત્રીજે માલે.

શરવે બેહેતીઓને પોતાના દુઃખની પરીક્ષા કરાવી તે ટાલવાની ઈચ્છા હોય તો. ફક્ત એકજ વાર મારી સાતે કાંમ પાડીને પોતાની ખાત્રી કરી લેવી. પ્રશુતી વખતે મને બોલાવશે, તો ઘણી સરસ માવજતથી ગર્ભ થેલીને મજાબુત કરવામાં આવશે, જેથી સુવાવડની તાપ આવવા પામશે નહીં, અને નાહવા બાદ વારંમવાર દાકતર આગલ જઈ ફરયાદ કરવી પડશે નહીં. તેમજ સુવાવડ રોગ અટકશે, અને સુખ ભરેલી જીંદગી ગુજરશે. સાધારણ પ્રસૂતી વેલા કુદરતી રીતે આવતાં બચ્ચાનાં બાળમાં દાઢનું કાંઈ કાંમ નથી; મગર કુદરતમાં કાંઈ અડચણ આવી પડે તે માટે, તેમજ એર કેવી રીતે પાડવી અને સારબાદ ગર્ભ થેલીને કેવી રીતે સંભાળવી, પ્રસૂતી પામેલી બાઈનું ટીપું ટીપું લોહી કેમ અટકાવવું તેને માટે અનુભવી સીખેલી દાઢ હાજર રહેવી જોઈએ.

ખીચારી નહી સીખેલી દનતરી દાર્ઘ્યોને પેહલાં.તો કુદરતે ઓ-
રત જાતમાં કેવા સાંચા ગોઠવેલા છે તેની સમજ મલે નહી ;
તેથી મરી મસાત્રા કરી ચાલી જાય, પછે ગમે તે થાઓ. જો
ગર્ભ થેલી ઢીંકી રહી જાય તો પાછલથી દસતાન અને ધાતનો
રોમ લાગુ પડે; બચ્ચાં રહી શકતાં નથી; વારંમવાર અંધુરે
જાય, નહી તો મુવેલાં અવતરે. જો થેલી જોઈએ તે કરતાં નાની
થઈ જાય તો વાંજઆપણું થાય, પછે સ્ત્રી શુભ દીવશ જોઈ શકતી
નથી; જો ઓર બે આની ભારખી રહી જાય તો ઝેરી તાપ
આવી પ્રાણુ ધાત થવાની ધાસ્તી રહે. એ માટે રાજ કરતી
દયાલુ સરકાર તરફથી, પ્રજા સુખ માટે, મ્હોટાં ફડો કાઢી
“ મીડવાદફાને ” અબ્યાસ કરાવી પાસ કરી બાહર કાઢેછે. તારે
તેનો લાભ ઈને તંદરોસ્તી જાલજવી જોઈએ.

નીચે લખેલાં તમામ દરદોનો હું જાતે ઇલાજ કરીશ.

૧. અંધુરે જવાની જેને ટેવ પડી હોય,

૨. પુરે દીવશે બચ્ચું મરી ગયલું અવતરવાંની ટેવ હોય,

૩. ન ધારેલી નજવી અડચણે લીધે બાઈ વાંઝણી રહી હોય
તો તેની અડચણ જેવું હશે તો ઇલાજ કર્યાથી એક વાર શુભ
દીવશ જોવા પામશે. ગર્ભસ્થાનના તમામ દરદો, મસા, વસ-
રોહી ચાંદા, ગરમી, બહાર તથા અંદરના સોજા, કમલતું ઉઠું
પડવું, દેહતું પડવું, દસતાનમાં પીડાવું, ઘણું દસતાન તથા ધાત
જવાથી ઉપજતી નાત જાની. હાથ પગતું ચંડું પડવું, જીવતું ધ-
બરાવું, દસતાન નહો આવવું, દસતાન વખતે થતો દુખારો, હમેલ
સાને ઢોઈ પણુ જાતની ડાહુલી, એ શરવેના રામબાણુ ઇલાજો
કરવામાં આવશે.

૪. ન્હાનાં બચ્ચાંનો ઝાડો, નાઘલાં તેમજ મ્હોટાંને થાયલી
ડીસેનટરી, એટલે લોહી સીમટવું પડવું, તેનોખી ખાત્રી બરેલો
ઇલાજ કરવામાં આવશે.

૫. મ્હોટા મ્હોટા સરજન ડાઝરો, રાજવંસીઓ, તથા શેઠ
સાહુકારોની સરદીફોકટોમાની થોડીક જે નીચે આપી છે, તે

વાંચીને ખાત્રી કરેા. ગરીબો આગલથી વાત ચીત કરશે તો તેમને ફાયદો થાય તે પ્રમાણે બંદોબસ્ત કર્યામાં આવશે. “ દયા નહી તે દાઢ દાકતર નહી, ” એમ હું સમજું છું તમને શું ઇબ્ત છે તે તમારા દાકતરની જાણ માટે લખી માંગશે તો લખી આપીશ. જેથી તમને ડબલ ફાયદો થાશે.

માહારા ધર આમલ આવવાની શી, ૩૧); તમારે મકાને બોલાવશોતો ૩૨) તથા ગાડી બાડું જુદું.

મને મલેલી ડીપલોમાં અથવા સનદનો તરજીબો.

સુવાવડખાનાની ઈસપીટાલ.

મુંબઇ તા. ૧૦ મી એપ્રીલ ૧૯૨૬.

આથી હું ખાતરી પુરવક લખી આપુ છું કે આવાંબાઇ શી. તારાપોરવાલાએ ચાર મહીનાં સુધી સુવાવડખાનાની ઈસપીટાલમાં અભેઆસ કાપે છે. તેણીએ દાઢની પરીક્ષા આપી છે અને પેહેલા વર્ગમાં પસાર થઈ છે. ઉપલા નીચ ત સુધી તેની ચાલ ચલણ ધણીજ સારી હતી. હું તેણીને દાઢપણું કરવાને પુરતી લાયક ધારું છું.

જેમશ આરનોટ—એમ. ડી., સી. એમ.
સરજીબન મેજર.

સુવાવડખાનાની ઈસપીટાલના વડા મેડીકલ ઓફીસર.

ઠાકટર આરનાદે આપેલી સરટીફીકેટ.

બાઇ આવાંબાઈ કુંવરજી તારાપોરવાલા સર જે. જે. સુવાવડખાનાની ઈસપીટાલમાં એક નસં તરીકે શીખા હતી, અને

થોડા દીવશ અગાઉ તેણીએ એક સરેસ્તા પ્રમાણેની પરીક્ષા ધણીજ દુનેમંદી સાથે પસાર કીધી હતી. તેણીની ચાલ ચલણ સારી છે. અને હું ધારું છું કે તે એક હુશીઆર અને ડાહ્યાપણુ વાળી બાઈ છે, કે જેણી દાખતું કામ ધણી સારી રીતે બગવસે. તેણી પોતાના દરદી ઉપર હમેશાં સારી રીતે ધ્યાન આપે છે, અને તેઓ ઉપર માયા રાખે છે.

તારીખ ૧૩ મી એપ્રેલ ૧૮૮૯.

જેમશ આરનોટ—એમ. ડી. સી. એમ.
સરજીઅન મેજર.

કાઠીઆવાડમાં આવેલાં માંગરોડના ચીફ નવાબ
શાહેબ તરફની અંગ્રેજી સરટીફિકેટનો તરજુમા.

આ સરટીફિકેટ આપવાને મને સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે કે દાક્ટર બેકરની ખાશ બલાંમણુ ઉપરથી દાખનો ધંધો કરનાર બાઈ આવાંબાઇને મુગ્ધ ખાતે મારા જનાનાના ઉપયોગ માટે ત્રણ મહીના રાખી હતી, અને હંધ આગલ તેથી મારા જનાનાને મહેલા શતોપના આધારે અમે અમારી સાથે માંગરોડ ખાતે લઈ ગયાં હતાં, તાંડાં આગલ ફક્ત બે મહીનામાં તેને અતીશય આજ્ઞાકી બતાવી હતી. આ બાઇ રજવાડાની રીતલાંતથી વાકીફ હોવાથી સરજાઓમાં તે પસોટાઇ ગઈ હતી. જાતે શાંત સવભાવની અને તર્ક બુધીવાલી છે. આ બાઇને વીદવાન દાક્ટરોની કાંધ અનેક સરટીફિકેટ મહેલી છે, કે જે મારી સરટીફિકેટ કરતાં ખાતરી લાએક કહી શકાય, કારણ હું કંઈ દાક્ટર નથી.

માંગરોડ પેલેસ, તા. ૧૭ મી જુન ૧૮૯૦.

મીયા હબીબ હુસેનમીયા

માંગરોડના દરબાર સાહેબ.

ડાક્ટર બી. આર. નાનાવટી,

અમદાવાદ ખાતેના સરજરી મીડવાઈફરીનો મેડીકલ સીખવનાર.

દાઈ તરીકે બાઈ આવાંબાઈ બીલકુલ લાએક છે અને તે માટે માર્શ સાઈ મન છે. જણાવવાને આનંદ છું કે આ બાઈને મે જનાનાના બે કેસો આપ્યા હતા કે જે ફતેમંદી સહીત પાર પડ્યા હતા. તે પોતાનું કામ અછી રીતે બાણે છે, અને તેને તેણીનાં કામમાં હું ફતેહ ઈચ્છું છું.

તા ૦ ૬ મી જુન ૧૮૯૦

શુવાવડખાનાના મોટા ડાક્ટર બેકર સાહેબની તરફથી મલેલી સરટીફીકેટ.

માંગરોલની બેગમ શાહેબ માર્શ એક આદક હતું અને તે જેઆરે મુંબઈ આવી હતી તે અરસામાં બાઈ આવાંબાઈ માટે ખાશ બલામણુ કરી તેણીની નજીક રાખી હતી, અને જણાવવાને ખુશી ઉપજે છે કે એ અરસામાં તે મને પણ એક અચ્છી મદદગાર થઈ પડી હતી અને મારાં એકદર અનુભવના અધારે બલામણુ કરવાનું દરસ્ત વીચારું છું કે જેને એમનું કામ પડે તેણે આ બાઈને જરૂર ઉપયોગમાં લેવી.

ડાક્ટર બેકર. એમ. ડી. સી. એમ
સરજન મેજર

શુવાવડખાનાની હોસપીટાલના વડા મેડીકલ ઓફીસર.

ચીચન તાગપોરના શેઠ નરસીલાલ હરીલાલ, એક
મોટા વેપારી તરફથી મલેલી સરટીફીકેટ.

આ સરટીફીકેટ લોક લાભકારક થઈ પડવા શાઈ • બાઈ આવાંબાઈ કુંવરજી દાઈ તથા નર્સને મોટી ખુશી સાથે જાહેરમાં લાવવા પરગના સહીત આપુ છું. એ બાઈએ મુંબઈની મોટી મેડીકલ કોલેજનો ૪૬ ક્લાસ ડીપલોમાં મેજવેલો છે.

એ બાઈ હથીઆરેના કામમાં ધણી ચાલાક યુધીની છે, આ શાયે એ બાઈએ તારાપોરમાં તરણુ કેશે ખીકટ હાથે લીધેલા શહીસલામત પાર પાડીઆછે, પરમેશવર એમને સદા જય આપો. તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૦ ને દીવશે મારી બાયડી ઉંમર વરશ શેલની પ્રસુતી વખતે ધણી દુઃખદાયક હાલતમાં બે દીવશ. આવી પડી, અતે તેને પવન થઇ ઉઠ ભાગ કરવા લાગી અમારાં ગામથી આવાંબાઈ બે માર્દલ ઉપર રહેતાં હતાં. એક અમારા દોસ્તે બજામણુ કરવાથી રાતે દશ વાગે એમને બોલાવીઆં તપાસ કરતાં હાડકાં નજીક નજીક છે, અને જો માંયુ બયાંનું ભાંજ પ્રસુતી નહી લાવવા દેશે તો બે કલાકમાં મરી જશે એમ કેહેવાથી અમેએ હા પાડી, મગર ધાસ્તી હતી કે એવનથી તે જોખમાયા વગર રહેશે નહી. મગર મારા શારાં ભાએગે હથીઆરેથી બે કનટરી દાર્ઘીને મદદે પોતાના હાથ ઉપર રાખી ફનેહ મંદી સાથે પ્રસુતી છાતી છુટકે રાતે બાર વાગામાં કરેઓ. બાદ દીવશ દસ એને વંખાણુવા લાયક માવજત કીધી જેથી અમે ઉપકારી છઇએ, પરમેશવર એમનું કલીઆણુ કરો. એ બાઈ, બાયડીઓના કામમાં અતી ચાલાકએ એમાં કંઇ શક નથી. જે કોઇ એમને ઉપયોગમાં લેશે તે સદા જય પામવા વગર રહેશે નહી.

ચીચન તારાપેર તા. ૧૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૦

નરસીલાલ હરીલાલ

તારાપોરના એક મોહોટા શેઠીયા તરફથી મલેલી.

હું સરટીફીકેટ આપું છું કે આવાંબાઈ કુંવરજી તારાપોર-
વાલા કે જેમને ગ્રેન્ટ મેડીકલ કોલેજનો પેહેલા ક્લાસનો ડી
પ્લોમાં મેટ્રવેસો છે તેવન જેવારે તારાપોરમાં પોતાના બાવાને
મલવા આવેલાં તારે મારી બેહેનનો પ્રથુતી સમો હતો. આ
વખતે આવાંબાઈ એક દાઈ તરીકે મારી બેહેન પાસે હાજર
હતાં. આ કેશ ધણોજ મુશકેલ હતો અને કનટરી દાઈઓએ
નીરાશ થઈ આ કેશ મુકી દીધો પણ આ બાઇએ અમોને
શરવેને દેલાશો આપી આશાવન કીધા, અને મારી બેહેન કે
જેની બીજકુલ જીવવાની આશા ન હતી તેને ખુદાની કુરપાથી
આવાંબાઈએ બચાવી, તાર બાદ દશ દીવસ જાતે પોતે માવજત
રાખી. અમના મારી બેહેન કોઈપણ ધાસતીમાં નથી ને તે
તદન સારી હાલતમાં છે. આ કામને માટે હું તેમનો ધણોજ
આભારી છું. તારાપોરમાં દાઇનાં કામમાં હેવો કોઈપણ દાક્ટર
થઇ ગયો નથી અને એ જગોએ પંદર દીવસમાં બે જગોએ
એક ચંદ્રમાંનું તેજ બતાવી ગયાં હોય એમ અમોને લાગે છે.
તેની દાઈપણાના કામમાં ધણીજ હુશીઆર છે અને દયાલુ સવ-
ભાવની છે. એમની માવજત અરધું દરદ દે કરે છે. હું
લોકોને તેમને માટે ખરી રીતે હીંમતથી ભલામન કરું છું કે
જે કોઈ એ બાઈને ઉપીઓગમાં લેશે તે ફતેજ પામશે. આ
સરટીફીકેટનો કોઈબી રીતે ઉપયોગ કરવા ખુલી રીતે પરવાનો
આપીયો છે.

તા. ૮ ની સપ્ટેમ્બર શને ૧૮૯૦

લા. લીમજીલાઇ એદલજી-તારાપોરખાતાના ટરસટી.

આએ સરટીફીકેટ બાઈ આવાંબાઈ કુંવરજી મીડવાઇન
મોટી ખુશી સાથે ઉપીઓગમાં લાવવા પરવાનો આપું છું. આ-
હારી છોકરી વરસ ૧૭ ની પ્રથુતી વખતે ધણી કશાઇ અને

ચાર દાઢઝો કંઈ કરી શકી નહી, તારે અમો દાકટર હીરજીભાઈ અપુ પાશે ગયા, જેમની બલાંમણથી આંવાંબાઈને શાંતે ચાર વાગે ઊરન લેઈ ગયા, જેને હથીઆરની મદદથી બચું કાઢાડી છુટકો કરેઝો; બાદ દીવશ શાત વેર એવણે માવજત કીધી. હાલ મારીં છોકરી શારી તનદરશતીમાં છે. હેવા પરશગે જે કોઈ બોલાવશે તે એમનાં કામથી ખુશ થવા વગર રહેશે નહીં એવી ખાતરી છે.

ઉરંન-તા. ૨૩ મી ડીસેમબર ૧૮૯૦.

લા. બાલુમીયા શેખભાઈ ડાક્ટર-શહી

માંગરોલના પ્રીન્સ બહાંગીરમીયાંએ આપેલી

સરટીફીકેટ.

નં. ૧૦૩ સને ૧૮૯૧-૯૨ નો.

માંગરોલની હુઝુર કચેરી

તા. ૨૬ મી એપ્રેલ. ૧૮૯૧

દાઈ આવાંબાઈની અરજ કબુલ રાખતાં મને મ્હોટી ખુશી ઉપજે છે કે, મહારાં ધણીઆનીના સુવાવડ માટે મુંબઈથી તેમને બેલવવામાં આવ્યાં હતાં, અને સુવાવડની આગમજ તેને દરમ્યાન, તેમજ તે બાદ, શરવે વાતે હમુને તેઓએ ખુશ કર્યા છે. હવે પછે પણ એવાજ પ્રસંગે ઉપર એ બાઈની મદદ ધણી ખુશી સાતે હમો લઈશું. હાલમાં તેમનાથી છુટાં પડતી વખતે તેમને દરેક જાતનું સુખ આડીયે છેઈએ.

(સહી) એસ. એમ. બહાંગીરમીયાં,

માંગરોલવાલા.

SAFE'S SPERMATORRHOE PILLS.

સેફની ધાતુપુષ્ટ ગોલીઓ.

ગુપ્ત ભાગોના છુપા દરદોથી પીડાતા દરદીઓને માફક આવે એવી કોઈપણ નતની આ દવા જેવી અકસીર અતીયાર સુધી બહાર પડી નથી. આ દવા રચ્યછ વનરપતીની બનાવેલી અને ઘણી અકસીર અને અમુલીઅ છે એની ખાતરી આપવામાં આવે છે. હાથરશથી, નબલાઈથી, જવાનીમાં જુરા લક્ષનમાં પડીઆથી, ઇઆ કોઇ સખખથી ધાતુ જતી હોય, રાતના જુરા રવખના આવતા હોય, ધાતુ પતલી થઈ હોય, અને ધાતુ જવાથી તાકાત કમ થઈ હોય, આંખની આળુ આળુ કાલી ચીતરી પડી હોય, એકરો શીકા પડી ગયે હોય, ઘાદદાસ સક્તી કમ થઇ હોય, લોહીનો જેસો નરમ પડી કાંઈ કામકાજ ઉપર ચિત રહેતુંજ નથી, મગજ ખાલી પડી ગુમરી આવેછે, કમરમાં દુખાવો થાયછે. એ શીવાએ ધાતુના જવાથી દરેક દરદો ઉપર આ દવા ઘણી અકસિર અને અતિ ઉમદા અને ખાતરી પુરવક છે. આ દવાની એકજ શીશી વાપરીઆથી ઘણો ફાયદો થાયછે, અને જે કોઈને આ દવા લખીઆ પ્રમાણે વાપરીઆથી ફાએદો થએલો માલમ ન પડે તો, પૈસા પાછા આપવાને ખાતરી આપેછે.

દવા લેવાની રીત—એ ગોલી સવાર સાંજ લેવી, અને ગોલી ખાધા પછી તરતજ પાસેર દુધ મરમ કરી પી જવું.

ફીમત શીશી એકની રૂ ૧—૬.

ઘણોજ અકસીર સુરમો.

સાચા મોતીનો અકસીર સુરમો તે આંખની દરેક નતની ખીમારીને એકજ દીવસમાં ફેર પાડે છે, જેવી કે આંખમાંથી

પાણી ગણતું હોય, રતાંશ પર આવી હોય, કુચું પડ્યું હોય, કાંઈ જખમ પડીઓ હોય, આંખ નખલી પડી જાય ભારતી હોય, મોતીઆના પાણીને સાફ કરેછે, આંખમાં સોજો થયો હોય, આંખમાં સફેદી થઇ હોય ઈઆ છારી બંધાઈ હોય, રતોજવાને ધણી અકસીર છે; એ સીવાયે બીજા દરેક જાતના આંખનાં દરદોષર અકસીર છે.

કીમત તોલા એકના રૂ. ૪

ખા ઈઆ અરધો તોલોખી આપવામાં આવશે.

કમરૂદીનની કુંપની

આ દવા નીચલે ઠેકાણેથી મલશે.

એફ. એસ. માદનની કું., ભીખા કચીયાણીની કું., હરજી મુલજીની કું., નયુ મુલજીની કું.

HEALTH, WEALTH AND PROSPERITY.

વીજલીની વીંટીઓ તથા પુતલીઓ.

૭૫૦૦૦ ઉપર

વેચાણ ગણે.

લેશે નહીં.

ખોટો આપ

જરૂર સંગ્રહમાં રાખો ! થોડા ખર્ચમાં ખોટો લાભ !!
લોહી ખરાબ હોવાથી હોનારા સરવે રોગ, આ છોટી
અતિ સ્વસ્ત બેઆટરીથી સારા થાય છે.

નખળાપણું, અશક્તતા, સંધીવાયુ, શીરાગતવાયુ, અરધાંગ

ધાયુ. પેટમાં ફેગરો ધરવું, ઠણકવું, ચમકવું, કસ, હાડના દુઃખ, ઠમરના દુઃખ, વરણ તથા સુજ, ગીરકી આવવું, હાથ પાય ગળી જવું, સોઓના રોગ, કાળજાના દરદો, સરવે પ્રકારના જવર, અરધશિશી, મસ્તકના શુળ, છાતીના જળજળાટ, ધાંટીની સુજ, મુળ વ્યાધિ, સરવે પ્રકારના પાઠન, અશક્તપણા, ઝોંપ ન આવવું, મુત્રાશયત રોગ, ખાંસી અને સોષતર રો પણ નિવારણ કરવામાં આવે છે.

સરવે હોસ્પીટાલોમાં વીજળીના પ્રયોગ રોગ ઉપર કરેછે, અને જે મનુષ્યને અંગમાં શુદ્ધ રક્ત નથી તેઓના ઉપર વીજળીના ઉપયોગ કરેલા ઘણા લોકને જોએલાછે, અને તેથી રોગી દુરસ્ત થાયછે, એમ ધણે અનુભવછે.

એમ આ ઉત્તમ ગુણુકારી, સો રોગશમન કરનારી, આંગ પર શોભાવત દેખાનારી, અને ઓસડની ખટપટ નહારનારી તથા ઝટપટ મારીને પણ અટકાવ કરનારી અતિ સ્વસ્ત વસ્તુ ના સંગ્રહ વિના કોઈને રહેવું નહીં.

અષ્ટ ધાતુની વીંટી શ. ૧૧૧ પુતળીતો શ. ૧૧

ચાંદીની શ. ૩ , , શ. ૨

સોનાની શ. ૨૦ , , શ. ૨૨

વીંટી ડંજન વેચાતી લેનારને એક નંગ જાડ મળશે. એકથી છ નંગ પર્યંત ટપાલ ખરચ છ આના. રોકડી કીમતથી છ નંગ પર્યંત ટપાલ ખરચ છ આના. રોકડી કીમતથી, કોઈ વેદ્યુપેખત્ર પારસત્ર માગવાથી મોકલવામાં આવશે.

આ વિજલીના પદાર્થોને માટે અનેક રોગો ઉપર ગુણુ આવ્યાના હજારોના દાખલા મળેલા છે, અને નિત્ય મસ્ત જાય છે. દાખલાના ચોપાનીયા માટે અરધો આનો મોકલવો.

* વીંટી માટે બોટના માપ કાંવા આકાર કરીને મોકલવું. નામ, ઢેકાણું, ટપાલ ઓફીસો તથા ગામ સ્પષ્ટ લખવું નોંધાવે.

જી. બી. નાઈક અને કંપની,

મુંબઈ—બામખલા, જુની દાવણી સામે.

સૌથી સરસ ધાતુપુષ્ટ અકસીર દવા.

૧૫ વર્ષના લાંબા અનુભવ તથા અજમાયેશથી ખાતરી કરીનેજ ખાહુર પાડી છે.

દવાના ગુણો—દરેક પ્રકારની નામરદાઈ, તથા ઉંઘમાં યા ઝાડે ફરતી વેળા ધાતુના નવાને ફક્ત એકજ કબ્જી આરામ આપે છે. વળી દબીતાં ઢાંગા પણુ નખલાં માણુશેને ; ટપકતી યા મીઠી પીસાબનાં રોગી-આને ; ઉંઘ વખરનાં માણુશેને ; તવાયલાં નાતવાન સરીર-વાળાઆને, લોહીના ખીગાડને, તથા નખલાં કોઠાવાલાને, જેની પાચણુ સક્તિ નખલી પામી હોય તેવાં સર્વ દરદી-આને અંગમાં તાજગી બક્ષે છે.

હીશટીરીયાથી પીડાતા દરદીને માટે, બાળકોનાં ઉપલા દરદા માટે, તેમજ બચ્ચાંની વરધીથી બેનસીબ પેહેલાં સ્ત્રી પુરૂષોને માટે આ ઇલાજ આપીરવાક જેવો છે.

સ્ત્રીઓના છુપાં દરદાને પણ આ દવા અતી ઉત્તમ મારફત આવતી છે.

આ દવા જેરી તથા મારેલી ધાતુ વગરની અને તદ્દન સલામતી ભરેલી સવાદીષ્ટ છે. કદ તેમજ સવાદમાં તે એક સાધારણ ટાંકણી જેવી છે તેથી મરદ, સ્ત્રી, તેમજ બચ્ચાંઓ ખુસીથી ખાય છે. આ દવાના વધુ ફાયદાઓ પુછાવ્યાથી જાણાવીશ.

ખોરાક—મોટા માણસને સવારના અઢેક ટાંકણી, તથા બચ્ચાંની આઠમો ભાગ.

કીંમત—ત્રણ ડજન ટાંકણીની ડબ્બી ૧) ના રૂ ૩) ટપાલ ખર્ચ મફત.

એકલા બનાવનાર તથા વેચનાર

શોરાબજી નશરવાનજી,

વારંટ મેડીકલ ઓફીસર, કીલ્લો સતારા.

કેખશરૂ પેશતનજી હાડવર્ધદ.

કાટની બાહરનાં રેહવાસી લોકોને સવલ પડે તેવી રીતે ખડક પર ઉઘાડવામાં આવેલી હાડવર્ધદની દુકાંન.

મુ'બઇ મધે જાણીતા થએલા હાડવર્ધદ મરહુમ બીમજીભાઈ ની દીકરીના દીકરા મી. કેખશરૂ પેશતનજીએ, ધણાએક ગૃહસ્થોની ખાશ ફરમાશથી માંડવી તથા બાજે મોહોલો અને કુંભરીના તેમજ આસપાસના બીજા લતાનાં રેહવાસી લોકોની સગવડને માટે, પોતાની દુકાંન ખડકના રસતા પર આવેલાં નં. ૧૯૬ વાલાં દાદા મકાના ઘેરની નીચે હાધારી છે. જ્યાં શવારના ૮ થી તે રાતના ૮ વાગા સુધી નિલાપ થશે.

હાથ પગોનાં હાડકાં ભાગેલાં અથવા ઉતરી ગએલાં હોય તે અછી રીતેથી દરશત કરવાને, તથા સાંધાઓ ધણીજ આ-
શાનીથી પાછા ઠેકાંણાસર મેલવી આપવાને ઊપલી જગોએ હુ-
કાંન ઉઘાડવામાં આવી છે, તે બાબે આ લખેઆથી ખાશો આમ
હોકાતું ધેઆન ખેંચેઆમાં આવે છે. કામ ધતુંજ કીકાએતથી
અને ખાતરજમા બરેલો રીતે કરેઆમાં આવશે. લાંબી મુદત
તલકના એ બાબેના હુતરના અનુભવથી ધણાએક આસામીઓ
થએલી ઈજ દરશત કરેઆમાં આવી છે અને તે બાબેની સર-
ટીરીક્ટો મેલવેલી છે. એ સરટીરીક્ટોમાં કેટલાએક જાણીત
અમલદારો અને આખરદાર ગરહસ્યોની સરટીરીક્ટોબી છે.

રાતની વખતે ધોખીતલાવ વાણીઆ વાડી મરીએન બાધન-
ની ૩ જી ગલીમા માણેકજી ભગતના ધરમાં રાતના ૮ વાગેથી
ખીજ સવારનાં જા સુધી મેલાપ થશે, અગલની વખતે
જો કોઈ શખસો પોતાના મકાંન ઉપર બોલાવશે તાંહાં-
ખી જવાને કોશિશ કરવામાં આવશે. ગરીબોને લેપ મફત મારી
આપવામાં આવશે.

લાં ૦ કેખશરૂ પેશતનજી હાડવઈદ.

TOMSON'S
HEALTH PRESERVER FOR CHILDREN.

ટામસનનો બનાવેલો

બચાંઓની તંદરૂસ્તી સંભાલનારો ઉપાય.

બચાંઓ માટેનાં આએ ઉત્તમ ઓષધમાં ખોરાક પચાવનાં શ-
તો પવન તોડનાગ જે ગુણો સમાએલા છે, તેનો શખબ એ છે કે
બચાંઓની ખીમારીનો ખાસ અબ્યાસ કરેલા તથા અછી તરેહથી
મહોતગાર એક નામાંકીત ડાકટરના ફરમાન્યા પ્રમાણે તે બના-
વ્યું છે.

બચાંચોની બીમારીનું મોટું મુલ તેઓના પેટમાંથી પેલા થાય છે, અને આએ ઓપધના મુખ્ય નેમ પેટમાંનો ખોરાક પચાવવાની છે. ખોરાક બરોબર રંધાયલો ન હોય અથવા પુરતો પેટમાં પાચન થયો નહીં હોય તો તેથી કરીને બચાંચોના પેટમાં કરમનો જોર ઉઠે છે, અને એને લીધે બચાંચોનું પેટ ડુલે છે, પેટ આવે છે, પેટમાં ચુકા જાડે છે, બચાંચોને તાવ આવે છે, બરોબર જાંઘતાં નથી, વારંધડીએ રડે છે. દાંતો પીસે છે, અને ઈ વેલા તેઓને જીપલીયું પણ લાગુ પડે છે. ઇત્યાદી.

તે ઉપરથી સેહેલમાં સમજાશે કે જે ઉપાય બચાંચી પાચન શક્તીને મદદ કરે છે અને તે શાથે વગર પાચન થએલા ખોરાકથી ખરાબ અસરોને તોડે છે, તેજ ઉપાય એવા કારણોથી ઉત્પન્ન થતી બીમારીના પણ અટકાવ કરશે.

આએ ઓપધનો કેટલુંક સુધી નીચમીત ઉપયોગ કીધાથી જે બચાંચો ખોરાક પચાવી શકતાં નથી તેઓને તે હમેશા આસુદાં રાખે છે.

બચાંચો માટેના આ અમુલ્ય ઉપાયનો ખોટો ખર્ચ હોવાને લીધે ટાંમશન કંપનીએ એની બનાવટ માટે ધણીજ ચોકસાઈ રાખેલી છે.

ખાટલીની કીંમત.....રૂ. ૧—૦—૦

પા ડજન અને તેથી વધારે લેનારને માટે ખાસ ઓછો ભાવ રાખેલો છે.

ટાંમશનની કંપની,

દવા બનાવનાર રસાયણી

મુખ્ય આફીસ તથા કારખાનું નંબર ૨૧૭

કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ.

તમારા બાળ લાંબા, નરમ, તથા મજબુત કરવા હોય
તો, વાપરો વનસ્પતીનાં મુલ્યાંમાંથી બનાવેલો

વેજીટેબલ હેર આઈલ;

જેના વપરાસથી ઉપર મુજબનો ફાયદો થવા સાથે, બાલ સફેદ થતા અટકેય, માંથાનો ખોરા નીકલી જાયય, જ્યાંથી બાલ-
ગયા હોય ત્યાં તે પાછા આવેય, તથા

આંખને થંડક મલીને, તેની રોશની વધે છે.
બીજો અન્યથેથી પેદા કરનારો ગુણ આ ઔષધી તેલમાં એ છે
કે. તેથી ગમે તેટલી લાંબી મુદતનું

માંથાનું અથવા આંખનું દરદ નાબુદ થાયછે.
સેંકડો દેશી દુડુંખોમાં ધણાક વરણથી એ માનીતું તેલ વપરાયછે.

કીંમત, પેટ ૧ નો રૂાા.

ઈરાંની કલફ;

જેના લગાડવાથી સફેદ રૂ જેવા બાળ, ટુંક વખતની
અંદર, શાહી જેવા કાલા તથા ચલકતા થાય છે; બીજા કલફોની
માફક બાળ લીલા, પીલા, અથવા જાંબુરા થાતા નથી. એની
બીજા ખુબી એ છે કે, તેજ બાલને એ વખત લગાડવો
પડતો નથી; અને તેથીજ કરીને આ કલફ સાથે, સુતરો
અને સસ્તો છે.

કીંમત, દાખડા ૧ ની રૂાા.

હરસનો મલમ;

 ગમે તેવા જુના તથા સખત દરદના મુળને તે જઈ
પોહાંચેછે, દુઃખ અને કીડને તુરત બંધ કરેછે, અને ટુક મુદતમાં
મરજને જડ મુળમાંથી કાઢી નાખે છે. તપસીલવાર હકીકત,
પાટ ઉપરના કાગડ્યાંમાં આપીછે. કીંમત, પાટ ૧ ની રૂર.)

વેચાણનાં ઠેકાણાં :—કાલબાદેવીના દેવળની સામણે,
“બાંબે કીતાબખાનાં” માંથી તથા માહીમ મધે, મોરી રોડ
ઉપર, ખોજ ડોસાભાઈ પલાણીની દુકાનેથી મળશે.

 ઉપલી દવાઈઓ તા. ૧લી જાનેવારી ૧૮૯૨થી મળશે.

દામોદર રતનશી, નં. ૨૭ કાળકાદેવી મુંબઈ.

અમારે ભાવે તાજી અને ખાત્રી ભરેલી ચીજો
બીજે ક્યાંયેથી ભાગ્યજ મલશે. ધણાજ
જાણીતા અને વખણાયલા કારખા
નાઓની શીગારેટ તથા તમાકુ.

ચીનાઈ તથા હિંદુસ્તાનના જાણીતા ખગીયાની
ચાહે, કાફી.

ટી. પેરોકાચાઈના એન્ડ કું. શ્રી ઇલ્પટ વાળાની રીયલ
ઇલ્પશીયન શીગારેટ.

રૂ. આ. પૈ.

રૂ. આ. પૈ.

સ્પેશીયલ .....૪-૦-૦ નં. ૨) ૩-૦-૦

નં. ૧) .....૩-૮-૦ નં. ૩) ૨-૦-૦

અમેરીકન લેમ્પ-“ મેમથ પ્રીસ્ટલ, ” “ લાઈબ્રેરી
લેમ્પ, નાઈટ લેમ્પ, ” વીગેરે.

કાલગેટ કુંપનીનો પ્રખ્યાત સેન્ટ તથા સાબુ.

સેન્ટ-કાશમીર બાકેટ, રોઝ, યંગપીપલ, વીગેરે, વીગેરે

સાબુ-કાશમીર બાકેટ સાપ, રોઝ સાપ, યંગપીપલ
સાપ, વીગેરે વીગેરે.

ટોઈલેટ પાઉડર, ક્રેમશર આઈસ, કોલીઆ, વીગેરે

બવા અને દૂધી શીગાર તથા ચીરૂટ.

જલદીથી કાગળ લખી શકાય એવા સંચા, “
વીકટર ટાઈપ રાઈટર.

તરેહ તરેહની મીરશામ પાઇપ રૂ ૨) થી રૂ ૨૫) સુધીની,
સરસ ફરેન્ચ પ્રાયર પાઇપ ... રૂ ૦૧૧ થી રૂ ૩) સુધીની
જી. બી. ડી. ... રૂ ૧) થી રૂ ૧૦) સુધીની
કારલટન કોલ રોઝ, તરેહ તરેહની પેટન્ટ પાઇપિ.

શીગારેટ પેપર તથા શીગારેટ મશીન.

તમાકુ, શીગાર, શીગારેટ વગેરે રાખવાના પાઉચી
મુશાફરીના ખરના સરસ આહું બનાવવાના
સ્પીરોટના ચુલા.

દરેક જાતની હીંદુસ્તાની તથા ચીનાઈ ચાર
છુટી તેમજ રતલી ટીનમાં.

દરરોજ અમારે ત્યાં તૈયાર થતી “ મોખા કાફી ”
જેને સરસાઈને માટે સને ૧૮૮૮ ના પુના એક્સિબીશનમાં
પ્રાઈઝ મેડલ મળેલો છે.

વાળ વધારવા માટે સૌથી સરસ તેજ, “ ગંગા હર
વીંગર ” સીસી એકના આના આઠ.

પાંચ મીનીટમાં આઈસ ક્રીમ તૈયાર થાય એવા
“ બ્લાઈટ માઉન્ટ ” મેકરના આઈસ ક્રીમના સંચા.

કોઈબી કારખાનાની શીગારેટ તથા તમાકુ તાજ
તેમજ જથ્થાબંધ જ્યારે જોઈશે ત્યારે મળશે.

અમારે ત્યાંના માલ શીવાય બાહરના માલ મંગાવનારા
આને સેંકડે ૨) ટકા કમીશન લઈ જોઈતો માલ મોકલી
આપવામાં આવશે.

વધુ ખુલાસાની બાહેશ રાખનારાઓને ટીકીટ “ એક
મોકલી આપાથી જોઈતો ખુલાસો મોકલી આપવામાં આવશે.

દા મોદર રતન શી

૨૭, કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ.

રૂશતમજી નશરવાનજી કેરાંવાલા

દે.—નવી અઝર, ઘોલીતલાવ.

હમોને જેમ હમારાં બાનું અને ગ્રહરથ ધરાકો દરશાળ પોતાનો કીમતી ને માયાળુ આશરો આપતાં રહ્યાંય તેમજ આશરોના વફાપુરવઠા આરાધ્યાએ વરસ પણ રાખીને હમોએ કાનસા અજરમનીથી તહરેવાર ફેતરી મખમલોનો સુંદર જથ્થો ટોપીની તહરો મંગાવ્યોય કે જેમાં તહરેવાર ફક્તાવર, એમખોશ, એમખોશદરી તાઈગર—સ્કીનવેલવેંત, ઘાટરપત્રશ, દરીઆના મોઝની તરાંહ તંમજ સાદરીની તરાંહ અને તહરેવાર સ્કાઈપ વેલવેંતો આવી પુગી છે.

સ્કાફ અને ચીનાઈ રાઈની પણ આરીક તરાંહ ખાશ ચીનજી મંગાવીય કે જે છતી તરાંહના સોખીનાને ધરતી છે.

ખીનખાખ સુરતો ખાસ વણાવીને મંગાવ્યોય કે જે ખાન ખાનનાં પુત્રો વાપરવાયાં ને ધોવાયાંજી જણાયો.

પલેન પલ્લશ અને પલેન મખમલ તહરેવાર જેવી કે ખુલુ, આફ્રેટ, તપમીંગા, સ્કેટકલરની, ખોલકલ્લીન, નેવીખુલુ, કાલી દારક આફ્રેટ, જોલડન વેલવેંટ અને જોલડન પલ્લશ, સીલવર પલ્લશ વગેરે કંઈક અનેક તહરાંના દીલપસંદ સુંદર રંગની પલેન પલ્લશ આં શાદી મખમલો તેમજ શાતીનનો જથ્થો છે.

હમારા નામનું પાટીયું વાંચજો.

આ મોપડી કાલકાદેવોના દેવડની સામણે, કાલકાને કામ કરવાની આફ્રીસમાથી, તથા માહીમ મધે, મોરી રોડ હાલ "લાલ બંગ્લા" માથી મલગે.

